

Sprawy od T-227/01 do T-229/01, T-265/01, T-266/01 i T-270/01

Territorio Histórico de Álava – Diputación Foral de Álava i in.

przeciwko

Komisji Wspólnot Europejskich

Pomoc państwa – Korzyści podatkowe przyznane przez jednostkę samorządu terytorialnego państwa członkowskiego – Ulga podatkowa w wysokości 45% kwoty inwestycji – Decyzje uznające systemy pomocy za niezgodne ze wspólnym rynkiem i nakazujące odzyskanie wypłaconej pomocy – Stowarzyszenie zawodowe – Dopuszczalność – Kwalifikacja jako nowej pomocy lub jako pomocy istniejącej – Zasada ochrony uzasadnionych oczekiwań – Zasada pewności prawa – Zasada proporcjonalności

Streszczenie wyroku

1. *Postępowanie – Interwencja – Dopuszczalność – Ponowne badanie po wcześniejszym postanowieniu dopuszczającym interwencję*

(statut Trybunału Sprawiedliwości, art. 40 akapit drugi)

2. *Postępowanie – Interwencja – Osoby zainteresowane – Reprezentatywne stowarzyszenie, którego celem jest ochrona jego członków – Dopuszczalność w sprawach, w których zostały podniesione kwestie o zasadniczym znaczeniu, mogące mieć wpływ na interesy tych członków*

(statut Trybunału Sprawiedliwości, art. 40 akapit drugi, art. 53 akapit pierwszy)

3. *Postępowanie – Wniosek o dopuszczenie do sprawy w charakterze interwenienta – Wymogi formalne*

(regulamin Sądu, art. 116 § 4 akapit drugi)

4. *Skarga o stwierdzenie nieważności – Osoby fizyczne lub prawne – Akty dotyczące ich bezpośrednio i indywidualnie – Decyzja Komisji stwierdzająca niezgodność systemu pomocy ze wspólnym rynkiem – Skarga stowarzyszenia zawodowego, którego celem jest ochrona i reprezentowanie interesów swoich członków*

(art. 230 akapit czwarty WE)

5. *Pomoc przyznawana przez państwa – Pojęcie – Przyznanie przez władze publiczne zwolnienia podatkowego niektórym przedsiębiorstwom – Wyczerpiecie*

(art. 87 ust. 1 WE)

6. *Pomoc przyznawana przez państwa – Badanie skarg – Obowiązki Komisji – Uzasadnienie*

(art. 87 ust. 2 WE, art. 253 WE)

7. Pomoc przyznawana przez państwa – Wpływ na wymiany handlowe między państwami członkowskimi – Naruszenie konkurencji – Kryteria oceny – Badanie systemu pomocy jako całości

(art. 87 WE)

8. Pomoc przyznawana przez państwa – Wpływ na wymiany handlowe między państwami członkowskimi – Naruszenie konkurencji – Pomoc o nieznacznych rozmiarach – Pomoc o charakterze tymczasowym – Brak wpływu

(art. 87 ust. 1 WE)

9. Pomoc przyznawana przez państwa – Pojęcie – Charakter selektywny – Rodka – Przepisy krajowe wprowadzające ulgi podatkowe

(art. 87 ust. 1 WE)

10. Pomoc przyznawana przez państwa – Pojęcie – Pomoc przyznawana przez jednostki regionalne lub lokalne – Wyłączenie

(art. 87 ust. 1 WE)

11. Pomoc przyznawana przez państwa – Pojęcie – Konkretny – Rodki podatkowe – Charakter selektywny – Rodka – Względnie uzasadniające wynikające z charakteru i ogólnej struktury systemu podatkowego – Wyłączenie

(art. 87 ust. 1 WE)

12. Pomoc przyznawana przez państwa – Zakaz – Odstępstwa – Pomoc, która może być uznana za zgodną ze wspólnym rynkiem – Uprawnienia dyskrecyjne Komisji

(art. 87 ust. 3 WE)

13. Pomoc przyznawana przez państwa – Pomoc nowa i pomoc istniejąca – Kwalifikacja jako istniejącej pomocy – Kryteria – Rodki wprowadzający zasadnicze zmiany systemu istniejącej pomocy – Wyłączenie

(art. 87 WE, 88 WE; rozporządzenie Rady nr 659/1999, art. 1 lit. b) ppkt (ii))

14. Pomoc przyznawana przez państwa – Pomoc nowa i pomoc istniejąca – Kwalifikacja jako istniejącej pomocy – Kryteria – Rozwój wspólnego rynku

(art. 87 WE, 88 WE; rozporządzenie Rady nr 659/1999, art. 1 lit. b) ppkt (v))

15. Pomoc przyznawana przez państwa – Postępowanie administracyjne – Prawo zainteresowanych do przedstawienia uwag

(art. 88 WE; rozporządzenie Rady nr 659/1999, art. 6 ust. 1)

16. Postępowanie – Interwencja – Wniosek popierający twierdzenia jednej ze stron

(statut Trybunału Sprawiedliwości, art. 40 akapit czwarty; regulamin Sądu, art. 116 § 3)

17. Pomoc przyznawana przez państwa – Badanie przez Komisję – Postępowanie wyjaśniające przeprowadzone przed wejściem w życie rozporządzenia nr 659/1999 – Brak związania szczególnym terminem – Granica – Przestrzeganie wymogów pewności prawa – Obowiązek

zakończenia w rozsądnym terminie wstępnego badania wszczętego w następstwie wniesienia skargi

(art. 88 WE; rozporządzenie Rady nr 659/1999)

18. Pomoc przyznawana przez państwa – Odzyskanie bezprawnie przyznanej pomocy – Pomoc przyznana z naruszeniem reguł proceduralnych art. 88 WE – Ewentualne uzasadnione oczekiwania beneficjentów – Ochrona – Przesłanki i granice

(art. 88 ust. 2 akapit pierwszy WE)

19. Pomoc przyznawana przez państwa – Plany pomocy – Badanie przez Komisję – Etap wstępny i etap kontryktoryjny – Dochowanie rozsądnego terminu

(art. 88 ust. 2, 3 WE)

20. Pomoc przyznawana przez państwa – Odzyskanie bezprawnie przyznanej pomocy – Naruszenie zasady proporcjonalności – Brak

(art. 88 ust. 2 akapit pierwszy WE)

1. Okoliczności, iż Sąd dopuścił w drodze wcześniejszego postanowienia daną osobę do sprawy w charakterze interwenienta popierającego jedną stronę, nie stoi na przeszkodzie temu, by kwestia dopuszczalności tej interwencji została ponownie zbadana w wyroku kończącym postępowanie w sprawie.

(por. pkt 81)

2. Przyjęcie wykadni rozszerzających uprawnienia dopuszczającego do udziału w sprawie w charakterze interwenienta reprezentatywne stowarzyszenia, których celem jest ochrona ich członków, w sprawach, w których zostały podniesione kwestie o zasadniczym znaczeniu, mogłoby mieć wpływ na interesy tych członków, ma na celu umożliwienie lepszej oceny kontekstu sprawy, przy jednoczesnym uniknięciu zwiększenia się liczby indywidualnych interwencji, co zagrażałoby efektywności postępowania i jego sprawnemu przebiegowi.

W ramach skarg o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji uznających systemy zwolnień podatkowych za bezprawne i za niezgodne ze wspólnym rynkiem i nakazujących odzyskanie wypłaconej z tego tytułu pomocy, uzasadnia swój interes we wstąpieniu do sprawy w charakterze interwenienta organizacja zawodowa o charakterze konfederacji międzysektorowej, której celem jest w szczególności reprezentacja i obrona interesów przedsiębiorców, z których niektórzy są rzeczywistymi beneficjentami pomocy przyznanej w ramach omawianych systemów podatkowych, i która w dodatku uczestniczyła w postępowaniu administracyjnym doprowadzającym do wydania przedmiotowych decyzji.

(por. pkt 83–90)

3. Uwagi interwenienta, które zgodnie z art. 116 ust. 4 akapit drugi regulaminu postępowania Sądu winny zawierać zwięzłe przedstawienie zarzutów i argumentów uzasadniających jedną interwencji, powinny tak jak skarga wszczynająca postępowanie być dostatecznie zrozumiałe i precyzyjne, aby pozwolić pozwanej na przygotowanie obrony i Sądowi na rozstrzygnięcie skargi w danej sprawie bez pomocy innych informacji.

Aby zagwarantować pewność prawa i prawidłowe administrowanie wymiarem sprawiedliwości, konieczne jest, tak samo jak w przypadku skargi wszczynającej postępowanie, aby istotne

okoliczności faktyczne i prawne na poparcie uwag interwenienta wynikały przynajmniej związane, ale w sposób spójny i zrozumiały, z samej ich treści. Należy w tym względzie zaznaczyć, że wprawdzie treść skargi co do poszczególnych punktów może być poparta i uzupełniona odwołaniem do załączonych do niej wyciągów z dokumentów, jednakże ogólne odwołanie do innych pism, tak że wówczas, gdy stanowi one załączniki do skargi, nie rekompensuje braku zasadniczych elementów argumentacji prawnej, które muszą być zawarte w skardze. Ponadto do Sądu nie należy wyszukiwanie i identyfikowanie w załącznikach podstaw skargi i argumentów, na których może się ona opierać, ponieważ załączniki pełni funkcję czysto dowodową i pomocniczą.

Nie spełniają tych wymogów uwagi interwenienta, w których posługuje się ogólnym odwołaniem się do skarg wniesionych w sprawach powoływanych z tego, której dotyczy interwencja, w sytuacji gdy żadna z istotnych okoliczności faktycznych ani prawnych nie została przedstawiona w samych uwagach interwenienta, choćby związane czy w głównych zarysach.

(por. pkt 94–97, 100, 101)

4. Stowarzyszenie, zajmujące się obroną grupowych interesów przedsiębiorstw, ma zasadniczo prawo wniesienia skargi o stwierdzenie nieważności ostatecznej decyzji Komisji w dziedzinie pomocy państwa jedynie wtedy, gdy te przedsiębiorstwa lub niektóre z nich mają prawo do wniesienia skargi indywidualnie lub gdy może ono wskazać na własny interes.

Osoba fizyczna lub prawna może utrzymywać, iż dana decyzja dotyczy jej indywidualnie tylko wtedy, gdy ma ona wpływ na jej sytuację ze względu na szczególne dla niej cechy charakterystyczne lub na sytuację faktyczną, która odróżnia ją od wszelkich innych osób i w związku z tym indywidualizuje w sposób podobny jak adresata decyzji. W tym względzie, o ile potencjalni beneficjenci systemów pomocy nie mogą – działając jedynie w tym charakterze – być uważani za podmioty, których decyzja Komisji stwierdza niezgodność systemu pomocy ze wspólnym rynkiem dotyczy indywidualnie, o tyle w odmiennej sytuacji znajduje się jednak przedsiębiorstwo, którego dana decyzja dotyczy nie tylko jako przedsiębiorstwa będącego potencjalnym beneficjentem spornego systemu pomocy, lecz także ze względu na to, że jest ono rzeczywistym beneficjentem przyznanej indywidualnie w ramach tego systemu pomocy, której odzyskanie nakazała Komisja. Ponadto, zważywszy, że decyzja zobowiązuje państwo członkowskie do odzyskania rozpatrywanej pomocy od jej beneficjentów, należy uznać, że decyzje te dotyczą bezpośrednio przedsiębiorstw, które z pomocy tej skorzystały.

W konsekwencji ma czynną legitymację procesową do udziału w postępowaniu, którego przedmiotem są decyzje Komisji stwierdzające niezgodność systemu pomocy ze wspólnym rynkiem i nakazujące odzyskanie wypłaconej pomocy, stowarzyszenie zajmujące się obroną interesów przedsiębiorstw, w odniesieniu do których zostało wykazane, aczkolwiek w toku procedury ustnej, że są one rzeczywistymi beneficjentami przyznanej w ramach rozpatrywanych systemów podatkowych pomocy i że one, jako takie, będą same miały legitymację procesową.

(por. pkt 107–118)

5. Pojęcie pomocy w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE obejmuje nie tylko mające charakter przysporzenia świadczenia takie jak subwencje, ale także działania, które w taki czy inny sposób skutkują zmniejszeniem wysokości należności obciążających zwykle budżet przedsiębiorstwa, przez co – nie stanowiąc subwencji w ścisłym znaczeniu tego terminu – mają taki sam jak ona charakter i identyczne do niej skutki.

Przepis, na mocy którego władze publiczne państwa członkowskiego przyznają pewnym przedsiębiorstwom zwolnienie podatkowe, które – mimo że nie wiążą się z przeniesieniem

zasobów państwowych – stawia jego beneficjentów w sytuacji finansowej korzystniejszej niż sytuacja innych podatników, stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE.

Tak jest w przypadku ulg podatkowych mających stanowić zachętę do inwestowania, które powodują po stronie beneficjentów ich przedsiębiorstw obniżenie ich obciążeń podatkowych odpowiadających procentowi kwoty odpowiedniej inwestycji, umożliwiając im zatem uzyskanie pełnej kwoty należnego ostatecznie podatku, stawiając je w sytuacji finansowej korzystniejszej niż sytuacja innych podatników. Okoliczności, iż rozpatrywane ulgi podatkowe mają stanowić zachętę do inwestowania, które generowałyby wpływy podatkowe w dłuższym okresie, jest w tym względzie bez znaczenia, zważywszy, że cel, którego realizacji są używane środki, nie może usprawiedliwiać wykluczenia możliwości uznania go za pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE.

(por. pkt 124–126, 130, 184)

6. Uzasadnienie wymagane w art. 253 WE powinno być dostosowane do charakteru aktu i przedstawiać w sposób jasny i jednoznaczny rozumowanie instytucji, która wydała akt, pozwalając zainteresowanym poznać podstawy podjętej decyzji, a właściwemu sądowi dokonać jej kontroli. Wymóg uzasadnienia należy oceniać w odniesieniu do konkretnej sytuacji, w szczególności do treści aktu, charakteru przywołanych argumentów, a także interesu, jaki w uzyskaniu informacji mogą mieć adresaci aktu lub inne osoby, których dotyczy on bezpośrednio i indywidualnie.

Decyzja Komisji uznająca system pomocy w formie ulg podatkowych za niezgodny ze wspólnym rynkiem zawiera wystarczające uzasadnienie, jeżeli chodzi o wpływ tej pomocy na wymiany handlowe i konkurencję, o ile jest w nim wskazane, że ze względu na otwartość i tendencje eksportowe gospodarki danego państwa członkowskiego, pomoc ta wzmacnia z jednej strony pozycję przedsiębiorstw będących jej beneficjentami względem innych przedsiębiorstw konkurencyjnych w dziedzinie wewnętrznej wymiany handlowej i wpływa zatem na te wymiany, a z drugiej strony, dzięki wyższemu wynikowi netto (zyskowi po opodatkowaniu), zapewnia poprawę rentowności będących beneficjentami tej pomocy przedsiębiorstw i umożliwia im konkurowanie z przedsiębiorstwami, które nie korzystają z omawianych ulg podatkowych.

(por. pkt 136–138)

7. W przypadku gdy przyznana przez państwo lub pochodząca z zasobów państwowych pomoc finansowa wzmacnia pozycję jednego przedsiębiorstwa w stosunku do innych przedsiębiorstw konkurencyjnych w wewnętrznej wymianie handlowej, to należy uznać, że pomoc wpływa na te wymiany, nawet jeżeli samo będące jej beneficjentem przedsiębiorstwo nie uczestniczy w eksporcie. Komisja zobowiązana jest nie do wykazania rzeczywistego wpływu tego rodzaju na wymiany handlowe między państwami członkowskimi i rzeczywistego zakłócenia konkurencji, lecz jedynie zbadania, czy rodzaj ten może wpłynąć na wymiany handlowe i zakłócić konkurencję.

Ponadto w przypadku systemu pomocy Komisja ma prawo jedynie zbadać ogólne cechy spornego systemu bez obowiązku badania każdego szczególnego przypadku zastosowania, przy dokonaniu uściślenia, że jeżeli system ten nie został zgaszony, nie jest konieczne, by uzasadnienie decyzji w tym względzie zawierało zaktualizowaną ocenę skutków systemów pomocy dla konkurencji i ich wpływu na wymiany handlowe między państwami członkowskimi.

(por. pkt 142, 143)

8. Okoliczności, że dane korzyści podatkowe mają charakter tymczasowy, że ich

oddziaływanie jest ograniczone i nie miało decydującego znaczenia oraz że nie są one jedynym czynnikiem, jaki należy tu wziąć pod uwagę, nie mogą podważyć uznania ich za pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE, ponieważ w orzecznictwie nie sformułowano wymogu, by zakłócenie konkurencji czy groźba takiego zakłócenia, a także wpływ na wewnętrzne relacje wymian handlowych miały odczuwalny bądź istotny wymiar.

(por. pkt 148)

9. Specyficzność rodzaju państwowego, a mianowicie jego selektywny charakter, stanowi jedną z cech pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE. Z tego względu należy zbadać, czy środek skutkuje przyznaniem korzyści wyłącznie na rzecz niektórych przedsiębiorstw lub niektórych sektorów działalności.

Stanowi korzyść selektywną, która „sprzyja niektórym przedsiębiorstwom” w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE, systemy podatkowe, które przyznają korzyści w formie ulg podatkowych, których beneficjentami są wyłącznie przedsiębiorstwa realizujące inwestycje o wartości przekraczającej pewien próg i dysponujące zatem znacznymi zasobami finansowymi, z wykluczeniem innych przedsiębiorstw, nawet jeżeli realizują one inwestycje, i które ponadto przyznają administracji uprawnienia dyskrecjonalne w zakresie oceny, umożliwiają jej zmiany kwoty lub warunków przyznawania danej korzyści podatkowej, w zależności od charakterystyki przedłożonych jej do oceny projektów inwestycyjnych.

(por. pkt 158–162, 166–168)

10. Okoliczność, że podmiot wewnętrzny państwa posiada uznanie i chronienie przez konstytucję państwa członkowskiego autonomię podatkową, nie uwalnia jednak tego podmiotu od obowiązku przestrzegania postanowień traktatu w dziedzinie pomocy państwa. Mówiąc o pomocy przyznawanej przez „państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie”, art. 87 ust. 1 WE dotyczy wszelkiej pomocy finansowanej z zasobów publicznych. Oznacza to, że środki podejmowane przez podmioty wewnętrzne państwa członkowskich (zdecentralizowane, federalne, regionalne itp.), bez względu na ich status prawny i nazwę, tak samo jak środki podejmowane przez władze federalne lub scentralizowane objęte są zakresem zastosowania art. 87 ust. 1 WE, o ile spełnione są przesłanki, o których mowa w tym postanowieniu.

(por. pkt 178)

11. W ramach oceny danego rodzaju państwowego jako pomocy państwa selektywny charakter tego rodzaju może w pewnych okolicznościach zostać uznany za uzasadniony „rodzajem czy systematyką systemu”. Jeżeli mamy do czynienia z takim przypadkiem, to środek nie podlega zakresowi zastosowania art. 87 ust. 1 WE. Konkretny środek podatkowy uzasadniony wewnętrzną logiką systemu podatkowego – na przykład uzasadniona logiką redystrybucji progresywności podatku – nie podlega zatem zakresowi zastosowania art. 87 ust. 1 WE.

Okoliczność, że środki podatkowe opierają się na kryteriach obiektywnych i mają charakter horyzontalny, nie wystarczy do tego, aby podważyć ich selektywny charakter i umożliwić uznanie, że stanowią one środki uzasadnione wewnętrzną logiką analizowanego systemu podatkowego, w sytuacji gdy ich beneficjentami są wyłącznie przedsiębiorstwa realizujące inwestycje o wartości przekraczającej pewien próg i dysponujące zatem znacznymi zasobami finansowymi, z wykluczeniem innych przedsiębiorstw, nawet jeżeli realizują one inwestycje. Podobnie cel, którego realizacji są ujęte rozpatrywane środki, nie może usprawiedliwiać wykluczenia możliwości uznania go za pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE, w przeciwnym bowiem wypadku wystarczyłoby, by władze publiczne powołały się na zasadność celów, jakie zamierzają

realizowa? poprzez wprowadzenie ?rodka pomocowego, aby ?rodek ten móg? zosta? uznany za ?rodek ogólny, nieobj?ty zakresem zastosowania art. 87 ust. 1 WE. W postanowieniu tym nie dokonano jednak rozró?nienia interwencji pa?stwowych ze wzgl?du na ich przyczyny b?d? cele, lecz ze wzgl?du na ich skutki.

(por. pkt 179, 180, 184, 185)

12. Komisja dysponuje szerok? swobod? oceny w dziedzinie art. 87 ust. 3 WE. Kontrola wykonywana przez s?d wspólnotowy powinna wi?c ogranicza? si? do sprawdzenia przestrzegania regu? proceduralnych oraz obowi?zku uzasadnienia, a tak?e sprawdzenia, czy zosta? w?a?ciwie przedstawiony stan faktyczny, czy nie zosta? pope?niony oczywisty b??d w ocenie tego stanu faktycznego, jak równie? czy nie nast?pi?o nadu?ycie w?adzy. S?d wspólnotowy nie mo?e zast?pi? oceny ekonomicznej Komisji swoj? w?asn? ocen?.

W dziedzinie systemów pomocy Komisja ma prawo bada? jedynie ogólne cechy spornego systemu bez obowi?zku badania ka?dego szczególnego przypadku zastosowania.

(por. pkt 198, 199)

13. Traktat przewiduje odr?bne tryby post?powania w zale?no?ci od tego, czy dana pomoc zosta?a zakwalifikowana jako istniej?ca, czy jako nowa. O ile pomoc nowa podlega – zgodnie z art. 88 ust. 3 WE – uprzedniemu zg?oszeniu Komisji i nie mo?e zosta? prawid?owo wprowadzona w ?ycie przed wydaniem ostatecznej decyzji ko?cz?cej post?powanie, o tyle zgodnie z art. 88 ust. 1 WE pomoc istniej?ca mo?e by? systematycznie realizowana tak d?ugo, jak Komisja nie stwierdzi jej niezgodno?ci ze wspólnym rynkiem. W stosownym przypadku pomoc istniej?ca mo?e by? jedynie przedmiotem wywo?uj?cej skutki na przysz?o?? decyzji stwierdzaj?cej jej niezgodno?? ze wspólnym rynkiem.

Zgodnie z art. 1 lit. b) ppkt (i) rozporz?dzenia nr 659/1999 w sprawie stosowania art. 88 WE poj?cie istniej?cej pomocy oznacza „ka?d? pomoc, jaka istnia?a przed wej?ciem w ?ycie traktatu w odpowiednich pa?stwach cz?onkowskich, to znaczy programy pomocowe i pomoc indywidualn?, jakie zosta?y wprowadzone w ?ycie przed wej?ciem i nadal stosowane [s?] po wej?ciu w ?ycie traktatu”.

Nie mo?na uzna? za istniej?c? pomoc w rozumieniu tych postanowie? systemu podatkowego w postaci ulg podatkowych ustanowionego po wej?ciu w ?ycie traktatu w danym pa?stwie cz?onkowskim, którego zakres zastosowania, a wi?c kr?g beneficjentów, podstawa i stopa procentowa oraz ramy czasowe wydaj? si? by? istotn? zmian? systemu, jaki istnia? przed wej?ciem w ?ycie tego traktatu.

(por. pkt 228–234)

14. Poj?cie rozwoju wspólnego rynku zawarte w art. 1 lit. b) ppkt (v) rozporz?dzenia nr 659/1999 w sprawie stosowania art. 88 WE, mo?na rozumie? jako zmian? gospodarczego i prawnego kontekstu w sektorze, którego dotyczy sporny ?rodek. Zmiana taka mo?e w szczególno?ci by? wynikiem liberalizacji rynku pocz?tkowo zamkni?tego na konkurencj?.

Natomiast poj?cie to nie odnosi si? do sytuacji, w której Komisja zmienia swoj? ocen? jedynie na podstawie bardziej ?cis?ego stosowania postanowie? traktatu w dziedzinie pomocy pa?stw.

Wynika st?d, ?e nawet przy za?o?eniu, i? tak? wykazano, zmiana doktryny Komisji po przyj?ciu spornego ?rodka w odniesieniu do kryteriów selektywno?ci w ramach oceny przez ni? omawianego ?rodka pod wzgl?dem jego zgodno?ci z art. 87 ust. 1 WE, nie pozwala na

udowodnienie „rozwoju wspólnego rynku” w rozumieniu art. 1 lit. b) ppkt (v) rozporządzenia nr 659/1999.

(por. pkt 245, 247, 250)

15. Artykuł 6 ust. 1 rozporządzenia nr 659/1999 w sprawie stosowania art. 88 WE przewiduje, że w ramach formalnej procedury dochodzenia zainteresowane strony mają możliwość przedstawienia swych uwag Komisji. Ten przepis uściśla, że uwagi te winny zostać przedstawione w określonym terminie, który może zostać przedłużony w należyście uzasadnionych przypadkach, ale nie przewiduje możliwości przedstawienia Komisji nowych uwag przez zainteresowaną stronę, z jej własnej inicjatywy i po upływie wyznaczonego w tym celu terminu.

Wynika stąd, iż okoliczności, że Komisja nie uwzględniła uwag uzupełniających strony zainteresowanej ze względu na to, że dotarły do niej po upływie terminu i że strona ta nie złożyła żadnego wniosku o przedłużenie terminu wyznaczonego zgodnie z art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 659/1999, nie może, w braku wyraźnych zapewnień, że uwagi uzupełniające – nawet spóźnione – zostaną uwzględnione tak, że w braku wniosku o przedłużenie terminu, stanowi naruszenia zasad ochrony uzasadnionych oczekiwań i dobrej administracji.

W istocie prawo do powoływania się na ochronę uzasadnionych oczekiwań przysuguje każdemu podmiotowi, w którym instytucja wzbudziła uzasadnione nadzieje, natomiast nie może powoływać się na naruszenie tej zasady ten, komu administracja nie udzieliła wyraźnych zapewnień.

Ponadto jedną z gwarancji zapewnianych przez wspólnotowy porządek prawny w postępowaniu administracyjnym jest w szczególności zasada dobrej administracji, z którą związany jest obowiązek zbadania przez właściwą instytucję, przy zachowaniu staranności i bezstronności, wszystkich istotnych kwestii rozpatrywanego przypadku. Artykuł 6 ust. 1 rozporządzenia nr 659/1999 przenosi także na grunt procedury kontroli pomocy państwa omawiane zasady. W ramach procedury kontroli pomocy państwa osoby zainteresowane nie mogą rościć sobie prawa do postępowania o charakterze kontradyktoryjnym, takiego jak postępowanie wszczęte między Komisją a państwem członkowskim odpowiedzialnym za przyznanie pomocy, i nie mogą powoływać się na tak szerokie prawa jak prawo do obrony. Ogólne zasady prawa, takie jak zasada dobrej administracji, nie mogą pozwolić sądowi wspólnotowemu na rozszerzenie praw proceduralnych przyznanych zainteresowanym stronom, w ramach postępowania w sprawie kontroli pomocy państwa, przez traktat oraz prawo wtórne.

(por. pkt 259–272)

16. O ile art. 40 akapit czwarty statutu Trybunału Sprawiedliwości, który znajduje zastosowanie do Sądu na mocy art. 53 tego statutu i art. 116 § 3 regulaminu Sądu nie stoją na przeszkodzie temu, aby interwenient powołał inne argumenty niż te, które podnosi strona, do której się przywołuje, o tyle jest to dopuszczalne, pod warunkiem że nie zmienia to ram sporu i że celem interwencji pozostaje nadal popieranie twierdzeń zgłoszonych przez tę stronę.

Jest dopuszczalny zarzut podniesiony przez interwenienta, który choć odrębny od zarzutów podnoszonych przez skarżącego to jednak ma związek z określonym przez niego przedmiotem sporu i nie skutkuje zatem zmianą ram sporu.

(por. pkt 292–294)

17. O ile, a) do wejścia w życie rozporządzenia nr 659/1999 w sprawie stosowania art. 88 WE Komisja nie była związana ustalonymi terminami badania środków pomocy, o tyle musiała ona

do?o?y? stara?, aby nie zwleka? bez ogranicze? z wykonaniem swoich uprawnie?, aby nie naruszy? podstawowego wymogu pewno?ci prawa.

Poniewa? ocena zgodno?ci pomocy pa?stwa ze wspólnym rynkiem nale?y do wy??cznych kompetencji Komisji, jest ona zobowi?zana – w interesie prawid?owego stosowania postanowie? traktatu o podstawowym znaczeniu, odnosz?cych si? do pomocy pa?stwa – do przyst?piania do sumiennego i bezstronnego badania skargi donosz?cej o istnieniu pomocy niezgodnej ze wspólnym rynkiem. Wynika st?d, ?e Komisja nie mo?e bezterminowo przed?u?a? wst?pnego badania pomocy pa?stwa b?d?cej przedmiotem wniesionej do niej skargi. Ocena, czy czas trwania badania skargi do Komisji ma rozs?dny charakter, powinna by? dokonywana w oparciu o konkretne okoliczno?ci danej sprawy, a zw?aszcza z uwzgl?dnieniem kontekstu sprawy, ró?nych etapów post?powania, które Komisja powinna przeprowadzi?, oraz stopnia z?o?ono?ci sprawy.

Okres 38 miesi?cy, mi?dzy dat? powzi?cia przez Komisj? wiedzy o rozpatrywanych systemach pomocy a wszcz?ciem formalnej procedury dochodzenia, przewidzianej w art. 88 ust. 2 WE nie stanowi, w ?wietle kontekstu, w który wpisuj? si? te systemy, nieracjonalnego okresu, który powodowa?by naruszenie przez wst?pne post?powanie wyja?niaj?ce zasady pewno?ci prawa, czy w konsekwencji zasady dobrej administracji, poniewa? po pierwsze sporne ?rodki wymaga?y dokonania pog??bionej analizy przedmiotowego ustawodawstwa krajowego a po drugie czas trwania post?powania uleg? wyd?u?eniu przynajmniej po cz??ci ze wzgl?du na okoliczno?ci zale?ne od w?adz krajowych, które w szczególno?ci zwraca?y si? o przed?u?enie terminu wyznaczonego na udzielenie odpowiedzi na wystosowane przez Komisj? ??danie udzielenia informacji.

(por. pkt 296–309)

18. Na uzasadnione oczekiwania co do prawid?owo?ci pomocy mo?na powo?a? si? jedynie wtedy, gdy ta pomoc zosta?a przyznana zgodnie z procedur? przewidzian? w art. 88 WE. W normalnych warunkach staranny organ w?adzy regionalnej i podmiot gospodarczy powinny bowiem mie? mo?liwo?? upewnienia si?, ?e procedura ta by?a przestrzegana. Ponadto skoro art. 88 WE nie wprowadza rozró?nienia mi?dzy systemami pomocy a pomoc? indywidualn?, to zasady te maj? zastosowanie tak?e do systemów pomocy.

Jednak?e nie mo?na wykluczy? mo?liwo?ci powo?ania si? przez beneficjenta bezprawnie przyznanej – a wi?c niezg?oszonej – pomocy na nadzwyczajne okoliczno?ci, które s?uszenie mog?y le?e? u podstaw uzasadnionych oczekiwa? co do prawid?owo?ci tej pomocy, a w konsekwencji mo?liwo?ci sprzeciwienia si? jej zwrotowi.

(por. pkt 310–314)

19. Ocena, czy czas trwania procedury kontroli w dziedzinie pomocy pa?stwa – zarówno fazy badania wst?pnego, jak i formalnej procedury dochodzenia – ma rozs?dny charakter, powinna by? dokonywana na podstawie okoliczno?ci w?a?ciwych ka?dej sprawie, a zw?aszcza przy uwzgl?dnieniu kontekstu sprawy, ró?nych etapów procedury, przez które przesz?a Komisja, zachowania stron w jej toku, stopnia z?o?ono?ci sprawy oraz jej znaczenia dla zainteresowanych podmiotów.

Maj?c na uwadze kontekst, z?o?ono?? rozpatrywanych przepisów i znaczenie sprawy oraz ze wzgl?du na okoliczno?ci, ?e do przed?u?enia procedury dochodzenia przyczyni?y si? swym zachowaniem – przynajmniej cz??ciowo – w?adze krajowe, ??czny czas trwania procedury dochodzenia wynosz?cy 5 lat i 1 miesi?c, tj. 38 miesi?cy fazy badania wst?pnego i 23 miesi?ce formalnej procedury dochodzenia, nie mo?e zosta? uznany za nadmierny. Czas ten nie stanowi wy?tkowej okoliczno?ci le??cej u podstaw uzasadnionych oczekiwa? co do prawid?owo?ci

pomocy.

(por. pkt 336–342, 347)

20. Uchylenie pomocy przyznanej bezprawnie poprzez ??danie jej zwrotu stanowi logiczn? konsekwencj? stwierdzenia jej niezgodno?ci z prawem. W zwi?zku z tym odzyskanie przyznanej niezgodnie z prawem pomocy pa?stwa w celu przywrócenia dawnego stanu rzeczy nie mo?e zasadniczo zosta? uznane za ?rodek nieproporcjonalny do celów postanowie? traktatu w dziedzinie pomocy pa?stwa.

Poprzez zwrot pomocy beneficjent traci korzy??, któr? uzyska? na rynku wzgl?dem swych konkurentów oraz przywrócony zostaje stan rzeczy sprzed wyp?aty pomocy. Ta funkcja zwrotu pomocy oznacza, ?e co do zasady – o ile nie zachodz? okoliczno?ci wyj?tkowe – Komisja nie mo?e nadu?ywa? swych uprawnie? dyskrecyjnych, gdy zwraca si? ona do pa?stwa cz?onkowskiego z ??daniem odzyskania kwot wyp?aconych tytu?em niezgodnej z prawem pomocy, poniewa? przywraca ona jedynie dawny stan rzeczy.

Nie ulega w?tpliwo?ci, ?e zasada proporcjonalno?ci wymaga, aby akty instytucji wspólnotowych nie wykracza?y poza zakres w?a?ciwy i konieczny dla realizacji zamierzonych celów, przy czym tam, gdzie istnieje mo?liwo?? wyboru spo?ród wielu w?a?ciwych ?rodków, nale?y stosowa? najmniej restrykcyjne.

Jednak?e odzyskanie niezgodnej z prawem pomocy – skoro ma ono na celu przywrócenie dawnego stanu rzeczy – nie mo?e co do zasady zosta? uznane za ?rodek nieproporcjonalny do celów postanowie? traktatu w dziedzinie pomocy pa?stwa. ?rodek taki – nawet je?li zostanie wprowadzony w ?ycie d?ugo po przyznaniu kwestionowanej pomocy – nie mo?e zosta? uznany za sankcj? nieprzewidzian? przez prawo wspólnotowe.

(por. pkt 372–375)

WYROK S?DU PIERWSZEJ INSTANCJI (pi?ta izba w sk?adzie powi?kszonym)

z dnia 9 wrze?nia 2009 r. (*)

Pomoc pa?stwa – Korzy?ci podatkowe przyznane przez jednostk? samorz?du terytorialnego pa?stwa cz?onkowskiego – Ulga podatkowa w wysoko?ci 45% kwoty inwestycji – Decyzje uznaj?ce systemy pomocy za niezgodne ze wspólnym rynkiem i nakazuj?ce odzyskanie wyp?aconej pomocy – Stowarzyszenie zawodowe – Dopuszczalno?? – Kwalifikacja jako nowej pomocy lub jako pomocy istniej?cej – Zasada ochrony uzasadnionych oczekiwa? – Zasada pewno?ci prawa – Zasada proporcjonalno?ci

W sprawach od T?227/01 do T?229/01, T?265/01, T?266/01 i T?270/01

Territorio Histórico de Álava – Diputación Foral de Álava (Hiszpania),

Comunidad autónoma del País Vasco – Gobierno Vasco (Hiszpania),

reprezentowane poczynkowo przez adwokata R. Falcóna Tell?, a nast?pnie przez adwokatów M. Morales Isasi i I. Sáenza-Cortabarrí? Fernández,

strona skar??ca w sprawie T?227/01,

popierana przez

Cámara Oficial de Comercio e Industria de Álava (Hiszpania), reprezentowan? przez adwokatów I. Sáenza?Cortabarrí? Fernández i M. Morales Isasi,

oraz

Confederación Empresarial Vasca (Confebask), z siedzib? w Bilbao (Hiszpania), reprezentowan? poczynkowo przez adwokatów M. Arauja Boyda i R. Sanza, a nast?pnie przez adwokatów Arauja Boyda, L. Ortiza Blanca i V. Sopeñ? Blanco,

interwencji,

Territorio Histórico de Vizcaya – Diputación Foral de Vizcaya (Hiszpania),

Comunidad autónoma del País Vasco ? Gobierno Vasco,

reprezentowane poczynkowo przez adwokata R. Falcóna Tell?, a nast?pnie przez adwokatów M. Morales Isasi i I. Sáenza-Cortabarrí? Fernández,

strona skar??ca w sprawie T?228/01,

popierana przez

Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Vizcaya (Hiszpania), reprezentowan? przez adwokatów I. Sáenza?Cortabarrí? Fernández i M. Morales Isasi,

oraz

Confederación Empresarial Vasca (Confebask), z siedzib? w Bilbao, reprezentowan? poczynkowo przez adwokatów M. Arauja Boyda i R. Sanza, a nast?pnie przez adwokatów Arauja Boyda, L. Ortiza Blanca i V. Sopeñ? Blanco,

interwencji,

Territorio Histórico de Guipúzcoa – Diputación Foral de Guipúzcoa (Hiszpania),

Comunidad autónoma del País Vasco ? Gobierno Vasco,

reprezentowane poczynkowo przez adwokata R. Falcóna Tell?, a nast?pnie przez adwokatów M. Morales Isasi i I. Sáenza-Cortabarrí? Fernández,

strona skar??ca w sprawie T?229/01,

popierana przez

Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Guipúzcoa (Hiszpania), reprezentowan? przez adwokatów I. Sáenza?Cortabarrí? Fernández i M. Morales Isasi,

oraz

Confederación Empresarial Vasca (Confebask), z siedzibą w Bilbao, reprezentowaną początkowo przez adwokatów M. Arauja Boyda i R. Sanz, a następnie przez adwokatów M. Arauja Boyda, L. Ortiza Blanca i V. Sopeña Blanco,

interwenienci,

Confederación Empresarial Vasca (Confebask), z siedzibą w Bilbao, reprezentowana przez adwokatów M. Arauja Boyda, L. Ortiza Blanca i V. Sopeña Blanco,

strona skarżąca w sprawach T-265/01, T-266/01 i T-270/01,

przeciwko

Komisji Wspólnot Europejskich, reprezentowanej początkowo przez J. Buendía Sierra, a następnie przez F. Castilla de la Torrego oraz C. Urraca Caviedesa, działających w charakterze pełnomocników,

strona pozwana,

popieranej przez

Comunidad autónoma de La Rioja (Hiszpania), reprezentowaną początkowo przez adwokata A. Bretóna Rodrígueza, a następnie przez adwokatów J. Criada Gámezę oraz I. Serrana Blanca,

interwenient,

mając za przedmiot – w sprawach T-227/01 i T-265/01 – skargę o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji 2002/820/WE z dnia 11 lipca 2001 r. dotyczącej systemu pomocy państwa, który Hiszpania wprowadziła na rzecz przedsiębiorstw z prowincji Álava, w postaci ulgi podatkowej w wysokości 45% kwoty inwestycji (Dz.U. 2002, L 296, s. 1), w sprawach T-228/01 i T-266/01 – skargę o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji 2003/27/WE z dnia 11 lipca 2001 r. dotyczącej systemu pomocy państwa, który Hiszpania wprowadziła na rzecz przedsiębiorstw z prowincji Vizcaya, w postaci ulgi podatkowej w wysokości 45% kwoty inwestycji (Dz.U. 2003, L 17, s. 1), a także – w sprawach T-229/01 i T-270/01 – skargę o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji 2002/894/WE z dnia 11 lipca 2001 r. dotyczącej systemu pomocy państwa, który Hiszpania wprowadziła na rzecz przedsiębiorstw z prowincji Guipúzcoa, w postaci ulgi podatkowej w wysokości 45% kwoty inwestycji (Dz.U. 2002, L 314, s. 26),

SĄD PIERWSZEJ INSTANCJI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH (pięta izba w składzie powiększonym),

w składzie: M. Vilaras, prezes, M.E. Martins Ribeiro, F. Dehousse (sprawozdawca), D. Šváby i K. Jürimäe, sędziowie,

sekretarz: J. Palacio González, główny administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 16 stycznia 2008 r.,

wydaje następujący

Wyrok

Ramy prawne

I – Prawo wspólnotowe

1 Artykuł 87 WE stanowi:

„1. Z zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w niniejszym traktacie, wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiejkolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna ze wspólnym rynkiem w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi.

[...]

3. Za zgodną ze wspólnym rynkiem może zostać uznana:

a) pomoc przeznaczona na sprzyjanie rozwojowi gospodarczemu regionów, w których poziom życia jest nienormalnie niski lub regionów, w których istnieje poważny stan niedostatecznego zatrudnienia;

[...]

c) pomoc przeznaczona na ułatwianie rozwoju niektórych działów gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem;

[...]”.

2 Artykuł 88 WE stanowi:

„1. Komisja we współpracy z państwami członkowskimi stale bada systemy pomocy istniejące w tych państwach. Proponuje im ona stosowne środki konieczne ze względu na stopniowy rozwój lub funkcjonowanie wspólnego rynku.

2. Jeżeli Komisja stwierdzi, po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag, że pomoc przyznana przez państwo lub przy użyciu zasobów państwowych nie jest zgodna ze wspólnym rynkiem w rozumieniu artykułu 87, lub że pomoc ta jest nadużywana, decyduje o zniesieniu lub zmianie tej pomocy przez dane państwo w terminie, który ona określa.

[...]

3. Komisja jest informowana, w czasie odpowiednim do przedstawienia swych uwag, o wszelkich planach przyznania lub zmiany pomocy. Jeżeli uznaje ona, że plan nie jest zgodny ze wspólnym rynkiem w rozumieniu artykułu 87, wszczyna bezzwłocznie procedurę przewidzianą w ustępie 2. Dane państwo członkowskie nie może wprowadzać w życie projektowanych środków, dopóki procedura ta nie doprowadzi do wydania decyzji końcowej”.

3 Artykuł 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. [88 WE] (Dz.U. L 83, s. 1) stanowi:

„Do celów niniejszego rozporządzenia:

[...]

b) »istniejąca pomoc« oznacza:

i) [...] ka?d? pomoc, jaka istnia?a przed wej?ciem w ?ycie traktatu w odpowiednich pa?stwach cz?onkowskich, to znaczy systemy pomocowe i pomoc indywidualn?, jakie zosta?y wprowadzone w ?ycie przed [wej?ciem] i nadal stosowane [s?] po wej?ciu w ?ycie traktatu;

ii) pomoc dozwolon?, czyli takie systemy pomocowe i pomoc indywidualn?, które zosta?y dozwolone przez Komisj? lub przez Rad?;

[...]

v) pomoc, jaka zosta?a uznana za pomoc istniejąc?, poniewa? mo?na stwierdzi?, ?e w czasie gdy zosta?a wprowadzona w ?ycie, nie stanowi?a pomocy, a w okresie pó?niejszym sta?a si? pomoc? ze wzgl?du na rozwój wspólnego rynku bez wprowadzenia zmian przez pa?stwo cz?onkowskie. W przypadku gdy niektóre ?rodki staj? si? pomoc? po liberalizacji danego dzia?ania przez prawo wspólnotowe, ?rodków takich nie uznaje si? za pomoc istniejąc? po terminie przy?tym dla liberalizacji;

c) »nowa pomoc« oznacza ka?d? pomoc, czyli systemy pomocowe i pomoc indywidualn?, która nie jest pomoc? istniejąc?, w??cznie ze zmianami istniejącej pomocy;

[...]

f) »pomoc przyznana bezprawnie« oznacza now? pomoc, wprowadzon? w ?ycie z naruszeniem art. [88] ust. 3 [WE];

[...]”.

4 Zgodnie z art. 2 ust. 1 i art. 3 rozporz?dzenia nr 659/1999 „zainteresowane pa?stwo cz?onkowskie zg?asza Komisji w odpowiednim czasie wszelkie plany przyznania nowej pomocy” i pomoc taka nie mo?e zosta? zrealizowana „do czasu podj?cia przez Komisj? decyzji zezwalaj?cej na tak? pomoc lub do czasu uznania takiej decyzji Komisji za podj?t?”.

5 Je?li chodzi o dzia?ania niezg?oszone, to art. 10 ust. 1 rozporz?dzenia nr 659/1999 stanowi, ?e „[w] przypadku gdy Komisja posiada informacje pochodz?ce z niezale?nego ?ród?a, dotycz?ce domniemanej pomocy przyznanej bezprawnie, bada informacje bezzw?ocznie”. Artyku? 13 ust. 1 tego rozporz?dzenia przewiduje, ?e badanie to prowadzi w stosownym przypadku do wydania decyzji o wszcz?ciu formalnej procedury dochodzenia. Artyku? 13 ust. 2 rozporz?dzenia stanowi, ?e w odniesieniu do kwestii pomocy przyznanej nielegalnie Komisja nie jest zwi?zana terminami maj?cymi zastosowanie do badania wst?pnego ani formalnej procedury dochodzenia dotycz?cego zg?oszonej pomocy.

6 Artyku? 14 ust. 1 rozporz?dzenia nr 659/1999 brzmi:

„W przypadku gdy podj?te zosta?y decyzje negatywne w sprawach pomocy przyznanej bezprawnie, Komisja podejmuje decyzj?, ?e zainteresowane pa?stwo cz?onkowskie podejmie wszelkie konieczne ?rodki w celu windykacji pomocy od beneficjenta [...]. Komisja nie wymaga windykacji pomocy, je?eli by?oby to sprzeczne z ogóln? zasad? prawa wspólnotowego”.

7 Obwieszczenie Komisji w sprawie stosowania regu? pomocy publicznej do ?rodków zwi?zanych z bezpo?rednim opodatkowaniem dzia?alno?ci gospodarczej (Dz.U. 1998, C 384, s. 3, zwane dalej „obwieszczeniem z 1998 r. w sprawie pomocy podatkowej na rzecz przedsi?biorstw”) zawiera w szczególnoci przepisy odnosz?ce si? do rozró?nienia mi?dzy

pomoc państwa a środkami ogólnymi. Punkty 13 i 14 obwieszczenia brzmi:

„13. Środki podatkowe, które są dostępne dla wszystkich podmiotów gospodarczych działających w państwie członkowskim, są w zasadzie środkami ogólnymi. [...] Poniższe środki nie tworzą pomocy publicznej, pod warunkiem że mają takie samo zastosowanie do wszystkich firm i do produkcji wszystkich towarów:

- środki podatkowe czysto formalnej natury [...],
- środki spełniające cele ogólnej polityki gospodarczej poprzez zmniejszenie obciążeń podatkowych związanych z pewnymi kosztami produkcji [...].

14. Fakt, że niektóre firmy albo sektory odnoszą korzyści większe niż inne z tytułu niektórych z tych środków podatkowych, niekoniecznie oznacza, że wchodzi one w zakres regulacji konkurencji rynkowych pomocy publicznej. A zatem środki zaprojektowane dla zmniejszenia opodatkowania pracy przeznaczone dla wszystkich firm mają względnie większy skutek w przemysłach pracochłonnych niż w przemysłach kapitałochłonnych, ale niekoniecznie tworzą pomoc publiczną. [...]”.

8 Jeżeli chodzi o pomoc związaną z inwestycjami, to w przypisie dolnym nr 1 załącznika I do wytycznych w sprawie krajowej pomocy regionalnej (Dz.U. 1998, C 74, s. 9) ze zmianami (Dz.U. 2000, C 258, s. 5, zwanych dalej „wytycznymi z 1998 r.”) zdefiniowana jest ona następująco:

„Pomoc podatkowa może być uznana za pomoc związaną z inwestycjami, jeżeli opiera się ona na kwocie zainwestowanej w regionie. Ponadto z inwestycjami mogą być związane wszelkie podatki, jeżeli ustalony zostanie pułap wyrażony jako procent kwoty zainwestowanej w danym regionie [...]”.

II – Prawo krajowe

9 Regulacje podatkowe obowiązujące w hiszpańskim Kraju Basków opierają się na porozumieniu gospodarczym ustanowionym przez Ley 12/1981 (hiszpański ustaw nr 12/1981) z dnia 13 maja 1981 r., ostatnio zmieniony Ley 38/1997 (hiszpański ustaw nr 38/1997) z dnia 4 sierpnia 1997 r.

10 Na podstawie tych przepisów Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya i Territorio Histórico de Guipúzcoa (Hiszpania) mogą pod pewnymi warunkami regulować systemy podatkowe obowiązujące na ich terytoriach. Korzystając z tych uprawnień, jednostki te wprowadziły szereg udogodnień podatkowych, a w szczególności kwestionowane w niniejszym postępowaniu ulgi podatkowe w wysokości 45%.

A – Ulga podatkowa wprowadzona na mocy przepisów podatkowych Territorio Histórico de Álava

11 Szóste postanowienie dodatkowe do Norma Foral nr 22/1994 z dnia 20 grudnia 1994 r. w sprawie wykonania budżetu Territorio Histórico de Álava za rok 1995 (zwane dalej „szóstym postanowieniem dodatkowym do Norma Foral nr 22/1994 dla prowincji Álava”) stanowi:

„Inwestycje w nowe środki trwałe dokonane między dniem 1 stycznia i dniem 31 grudnia 1995 r., które przekraczają 2,5 mld [ESP], zgodnie z decyzją Diputación Foral de Álava, korzystają z ulgi podatkowej w wysokości 45% kwoty inwestycji określonej przez Diputación Foral de Álava, stosowanej do ostatecznej kwoty należnego podatku.

Odliczenie, którego nie dokonano z powodu zbyt niskiej kwoty podatku, może zostać dokonane w ciągu kolejnych dziewięciu lat następujących po roku, w którym wydana została decyzja

Diputación Foral de Álava.

Ta decyzja Diputación Foral de Álava określi terminy i ograniczenia mogące mieć zastosowanie w każdym przypadku.

Korzyści przyznane na mocy niniejszego postanowienia nie mogą być łączone z jakkolwiek inną korzyścią podatkową powstałą w związku z tymi inwestycjami.

Diputación Foral de Álava określi również czas trwania procesu inwestycyjnego, który może obejmować inwestycje dokonane w trakcie fazy przygotowawczej projektu będącego podstawą inwestycji”.

12 Obowiązkiwanie tego postanowienia zostało przedłożone na rok 1996 na mocy piątego postanowienia dodatkowego do Norma Foral nr 33/1995 z dnia 20 grudnia 1995 r., zmienionej pkt 2.11 jedynego postanowienia uchylającego Norma Foral nr 24/1996 z dnia 5 lipca 1996 r., którym wykreślono sformułowanie mówiące o okresie dziewięciu lat zawarte w akapicie drugim szóstego postanowienia dodatkowego do Norma Foral nr 22/1994 dla prowincji Álava. W odniesieniu do roku 1997 obowiązkiwanie tej regulacji przedłożono na mocy siódmego postanowienia dodatkowego do Norma Foral nr 31/1996 z dnia 18 grudnia 1996 r.

13 Ulgi podatkowe w wysokości 45% kwoty inwestycji utrzymano w zmienionej formie w latach 1998 i 1999 odpowiednio na mocy jedenastego postanowienia dodatkowego do Norma Foral nr 33/1997 z dnia 19 grudnia 1997 r. oraz siódmego postanowienia dodatkowego do Norma Foral nr 36/1998 z dnia 17 grudnia 1998 r. Przepisy te stanowiły w szczególności:

„[...] procesy inwestycyjne zainicjowane począwszy od dnia 1 stycznia [1998/1999], których wartość przekracza 2500 milionów [ESP], korzystają z ulgi podatkowej w wysokości 45% kwoty inwestycji. Ulga ta stosuje się do ostatecznej kwoty należnego podatku osobistego.

[...]

Do procesu inwestycyjnego zaliczają się inwestycje, które będąc realizowanymi w fazie przygotowawczej projektu stanowiącego podstawą inwestycji, są dla tego procesu niezbędnymi i bezpośrednio z nim związane.

Ulga podatkowa, o której mowa w niniejszym postanowieniu ogólnym, może być stosowana, o ile podatnik przedstawi Diputación Foral de Álava stosowne zgłoszenie sporządzone według wzoru określonego w tym celu przez Diputado Foral de Hacienda, Finanzas y Presupuesto”.

14 Po 1999 r. obowiązkiwanie tej ulgi podatkowej nie było przedłożone na kolejne lata.

B – Ulgi podatkowe wprowadzone na mocy przepisów podatkowych Territorio Histórico de Vizcaya i Territorio Histórico de Guipúzcoa

15 Czwarte postanowienie dodatkowe Norma Foral nr 7/1996 dla prowincji Vizcaya z dnia 26 grudnia 1996 r., którego obowiązkiwanie przedłożono na mocy drugiego postanowienia dodatkowego do Norma Foral nr 4/1998 z dnia 2 kwietnia 1998 r., i analogicznie sformułowane dziesiąte postanowienie dodatkowe do Norma Foral nr 7/1997 dla prowincji Guipúzcoa z dnia 22 grudnia 1997 r. stanowi:

„Inwestycje w nowe ?rodki trwa?e dokonywane od dnia 1 stycznia 1997 r., których kwota przekracza 2500 milionów [ESP], na podstawie decyzji Diputación Foral de [Vizcaya/Guipúzcoa] korzystaj? z ulgi podatkowej w wysoko?ci 45% kwoty okre?lonej przez ten organ, stosowanej do ostatecznej kwoty nale?nego podatku.

Odliczenie, którego nie dokonano z powodu zbyt niskiej kwoty podatku, mo?e zosta? dokonane w latach podatkowych, których koniec przypada w ci?gu pi?ciu lat kalendarzowych nast?puj?cych po roku, w którym podj?to decyzj? o jego przyznaniu.

Data, wraz z któr? rozpoczyna bieg okres stosowania tego odliczenia, mo?e zosta? przeniesiona – w granicach okresu przedawnienia – na pierwszy rok podatkowy, w trakcie którego wypracowano zysk.

Decyzja, o której mowa w akapicie pierwszym, okre?la terminy i ograniczenia maj?ce zastosowanie w ka?dym konkretnym przypadku.

Korzy?ci przyznane na mocy niniejszego postanowienia nie mog? by? ??czone z jak?kolwiek inn? korzy?ci? podatkow? powsta?? w zwi?zku z tymi inwestycjami.

Diputación Foral de [Vizcaya/Guipúzcoa] okre?li równie? czas trwania procesu inwestycyjnego, który mo?e obejmowa? inwestycje dokonane w trakcie fazy przygotowawczej projektu b?d?cego podstaw? inwestycji, dla której przyznana zosta?a korzy?? podatkowa”.

16 Przepisy te zosta?y uchylone – w odniesieniu do Territorio Histórico de Vizcaya –przez Norma Foral nr 7/2000 z dnia 19 lipca 2000 r., a w odniesieniu do Territorio Histórico de Guipúzcoa – przez Norma Foral nr 3/2000 z dnia 13 marca 2000 r.

Okoliczno?ci faktyczne le??ce u podstaw sporów

17 W toku post?powa? wszcz?tych poprzez wniesienie w czerwcu 1996 r. i w pa?dzierniku 1997 r. skarg przeciwko stosowaniu na obszarze Territorio Histórico de Álava ulgi podatkowej w wysoko?ci 45% w odniesieniu do Daewoo Electronics Manufacturing España SA (Demesa), a tak?e Ramondín SA i Ramondín Cápsulas SA (Ramondín), Komisja powzi??a wiedz? o istnieniu przepisów przewiduj?cych t? ulg? podatkow?. Przepisy te zosta?y przez ni? przywo?ane w motywie pierwszym jej decyzji 2002/820/WE z dnia 11 lipca 2001 r. dotycz?cej systemu pomocy pa?stwa, który Hiszpania wprowadzi?a na rzecz przedsi?biorstw z prowincji Álava, w postaci ulgi podatkowej w wysoko?ci 45% kwoty inwestycji (Dz.U. 2002, L 296, s. 1); decyzji 2003/27/WE z dnia 11 lipca 2001 r. dotycz?cej systemu pomocy pa?stwa, który Hiszpania wprowadzi?a na rzecz przedsi?biorstw z prowincji Vizcaya, w postaci ulgi podatkowej w wysoko?ci 45% kwoty inwestycji (Dz.U. 2003, L 17, s. 1), oraz decyzji 2002/894/WE z dnia 11 lipca 2001 r. dotycz?cej systemu pomocy pa?stwa, który Hiszpania wprowadzi?a na rzecz przedsi?biorstw z prowincji Guipúzcoa, w postaci ulgi podatkowej w wysoko?ci 45% kwoty inwestycji (Dz.U. 2002, L 314, s. 26) (zwanych dalej ??cznie „zaskar?onymi decyzjami”). Komisja uzyska?a tak?e nieformalne informacje, z których wynika?o, ?e podobne przepisy istniej? na obszarze Territorio Histórico de Vizcaya i Territorio Histórico de Guipúzcoa (motyw pierwszy decyzji 2003/27 i 2002/894).

18 W dniu 17 marca 1997 r. Komisja odby?a spotkanie z przedstawicielami rz?du La Rioja (Hiszpania) i partnerami spo?ecznymi La Rioja.

19 Pismami z dnia 15 marca 1999 r. wysłanymi do stałego przedstawicielstwa Królestwa Hiszpanii Komisja zwróciła się o informacje dotyczące przepisów uchwalonych przez Territorio Histórico de Vizcaya i Territorio Histórico de Guipúzcoa.

20 W pismach z dnia 13 kwietnia i 17 maja 1999 r. wystosowanych przez swe stałe przedstawicielstwo władze hiszpańskie zwróciły się o kolejne przedłużenia terminu wyznaczonego na udzielenie odpowiedzi. Pismem z dnia 25 maja 1999 r. służył Komisji odmówił przedłużenia tego terminu po raz drugi.

21 W piśmie z dnia 2 czerwca 1999 r. wystosowanym przez swe stałe przedstawicielstwo władze hiszpańskie przekazały informacje dotyczące kwestionowanych ulg podatkowych.

22 W pismach z dnia 17 sierpnia 1999 r. Komisja zawiadomiła Królestwo Hiszpanii o swej decyzji w sprawie wszczęcia formalnej procedury dochodzenia w odniesieniu do trzech systemów przewidujących omawiane ulgi podatkowe. Decyzje o wszczęciu formalnej procedury dochodzenia [decyzje Komisji w sprawie ulg podatkowych przewidzianych w przepisach Territorio Histórico de Vizcaya i Territorio Histórico de Guipúzcoa (Dz.U. 1999, C 351, s. 29) i w sprawie ulgi podatkowej przewidzianej w przepisach Territorio Histórico de Álava (Dz.U. 2000, C 71, s. 8)] były przedmiotem oddalonych przez Sąd skarg o stwierdzenie nieważności (wyrok Sądu z dnia 23 października 2002 r. w sprawach połączonych T-269/99, T-271/99 i T-272/99 Diputación Foral de Guipúzcoa i in. przeciwko Komisji, Rec. s. II-4217).

23 W swej decyzji w sprawie wszczęcia formalnej procedury dochodzenia w odniesieniu do ulgi podatkowej przewidzianej w przepisach Territorio Histórico de Álava Komisja w szczególności zwróciła się do Królestwa Hiszpanii o dostarczenie jej informacji o ewentualnej pomocy podatkowej w postaci ulg podatkowych udzielanej w latach 1986–1994, o decyzjach w sprawie przyznania pomocy w latach 1995–1997 oraz o przedstawionych przez zainteresowane podmioty zawiadomieniach sporządzonych zgodnie z oficjalnym wzorem w odniesieniu do lat 1998–1999. Komisja zwróciła się także o to, by wskazano co najmniej charakter objętych pomocą kosztów inwestycji, kwoty ulgi podatkowej dla każdego beneficjenta, wysokość pomocy wypłaconej na rzecz każdego z beneficjentów z wyszczególnieniem kwot pozostałych do zapłaty, ewentualnie charakter przeżywających trudność przedsięwzięć beneficjentów podlegających wspólnotowym wytycznym dotyczącym pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji przeżywających trudność przedsięwzięć, szczegółowe informacje w przypadku kumulacji (kwoty, objętych pomocą kosztów, bądź ewentualnie zastosowanych systemów pomocy, itd.), a także dokądną i szczegółową definicję pojęć „inwestycji” oraz „inwestycji w fazie przygotowawczej”.

24 W wystosowanych przez swe stałe przedstawicielstwo pismach z dnia 9 listopada 1999 r., doręczonych w dniu 12 listopada 1999 r., władze hiszpańskie przedstawiły swe uwagi, w których stwierdziły, że nie chodzi tu o pomoc państwa, i uznały, że dostarczanie zażądanych przez Komisję w jej decyzjach w sprawie wszczęcia formalnej procedury dochodzenia informacji dotyczących decyzji w sprawie przyznania ulg podatkowych nie jest konieczne.

25 Po opublikowaniu decyzji w sprawie wszczęcia formalnej procedury dochodzenia w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* (zob. pkt 22 niniejszego wyroku), w styczniu 2000 r. Komisja otrzymała uwagi pochodzące od osób trzecich, dotyczące przepisów uchwalonych przez Territorio Histórico de Vizcaya i Territorio Histórico de Guipúzcoa, za? w marcu i kwietniu 2000 r. – uwagi dotyczące przepisów uchwalonych przez Territorio Histórico de Álava.

26 W pismach z dnia 1 marca 2000 r. dotyczących Territorio Histórico de Vizcaya i Territorio Histórico de Guipúzcoa, a także w piśmie z dnia 18 maja 2000 r. dotyczącym Territorio Histórico de Álava, Komisja przedstawiła Królestwu Hiszpanii swe uwagi, umożliwiając mu ustosunkowanie

si? do ich tre?ci. W?adze hiszpa?skie nie przestawi?y swych uwag, mimo i? zwróci?y si? z wnioskiem o przed?u?enie o 20 dni terminu wyznaczonego na udzielenie odpowiedzi.

Zaskar?one decyzje

27 Moc? zaskar?onych decyzji Komisja uzna?a wprowadzone przez Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya i Territorio Histórico de Guipúzcoa ulgi podatkowe w wysoko?ci 45% inwestycji za niezgodn? ze wspólnym rynkiem pomoc pa?stwa.

28 W zaskar?onych decyzjach Komisja stwierdzi?a po pierwsze, i? kwestionowane ulgi podatkowe stanowi? pomoc pa?stwa. Uzna?a ona bowiem, ?e ulgi te przynosz? ich beneficjentom korzy?? polegaj?c? na zmniejszeniu wysoko?ci wydatków obci??aj?cych zwykle ich bud?et i skutkuj? uszczupleniem uzyskiwanych przez w?a?ciw? jednostk? samorz?du terytorialnego wp?ywów pochodz?cych z podatków. Korzy?? ta ma wp?yw na konkurencj? i wymian? handlow? mi?dzy pa?stwami cz?onkowskimi. Rozpatrywane ulgi podatkowe maj? charakter selektywny, gdy? faworyzuj? one pewne przedsi?biorstwa, które realizuj? inwestycje o warto?ci przekraczaj?cej 2,5 mld peset hiszpa?skich (ESP). Ponadto ten szczególny charakter ulg jest tak?e wynikiem istnienia po stronie administracji podatkowej uprawnie? dyskrecjonalnych w dziedzinie wprowadzania w ?ycie omawianych systemów podatkowych, a tak?e zakresu uznania zwi?zanego z okre?laniem kwoty inwestycji i procesu inwestycyjnego, ze wzgl?du na brak dok?adnych definicji tych poj??. Komisja dodaje, ?e ulgi podatkowe s?u?? realizacji celu polityki gospodarczej, który nie jest nierozzerwalnie zwi?zany z rozpatrywanym systemem podatkowym, oraz ?e nie s? one uzasadnione rodzajem ani struktur? hiszpa?skiego systemu podatkowego.

29 Po drugie Komisja twierdzi, ?e rozpatrywane ulgi podatkowe stanowi? niezgodn? z prawem pomoc. Stoi ona na stanowisku, ?e regu?a de minimis nie ma tu zastosowania i ?e nie chodzi tu o pomoc istniej?c?. Komisja odrzuca tak?e argument dotycz?cy naruszenia zasad ochrony uzasadnionych oczekiwa? i pewno?ci prawa, ze wzgl?du na to, ?e chodzi tu o pomoc now? i niezg?oszon? oraz ze wzgl?du na to, i? nie uwa?a ona, jakoby udzieli?a jakiegokolwiek szczegó?owego zapewnienia, które pozwala?oby na wzbudzenie uzasadnionych oczekiwa? co do zgodno?ci rozpatrywanej pomocy z prawem i ze wspólnym rynkiem.

30 Po trzecie Komisja twierdzi, ?e rozpatrywane systemy pomocy s? niezgodne ze wspólnym rynkiem. Wed?ug niej omawiane ulgi podatkowe spe?niaj? bowiem najwyra?niej – przynajmniej cz??ciowo – przes?anki wskazane w wytycznych z 1998 r. (zob. pkt 8 niniejszego wyroku), gdy? z jednej strony ich podstaw? s? wydatki inwestycyjne, a z drugiej strony mog? one wynosi? a? do 45% warto?ci inwestycji. Nie mo?na jednak stosowa? wobec nich odst?pstw regionalnych przewidzianych w art. 87 ust. 3 WE. Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya i Territorio Histórico de Guipúzcoa nie mog? bowiem korzystać z odst?pstwa przewidzianego w art. 87 ust. 3 lit. a) WE ze wzgl?du na to, ?e ich produkt krajowy brutto przypadaj?cy na mieszka?ca jest zbyt wysoki. Podstaw? zatwierdzenia spornej pomocy nie mo?e te? by? art. 87 ust. 3 lit. c), poniewa? wysoko?? ulg podatkowych przekracza górne limity przewidziane w kolejnych kartach pomocy regionalnej. Poza tym zakres regulacji spornych przepisów obejmuje najwyra?niej inwestycje polegaj?ce na zast?powaniu wcze?niejszych inwestycji, a tak?e wydatki zwi?zane z „procesem inwestycyjnym” czy te? z „inwestycjami w fazie przygotowawczej”. Tymczasem wobec braku precyzyjnej definicji tych poj??. nie mo?na wykluczy?, ?e przedmiot omawianej pomocy obejmowa? b?dzie wydatki, których nie sposób uzna? za wydatki inwestycyjne w rozumieniu obowi?zuj?cych w tej dziedzinie regu? wspólnotowych.

31 Ponadto je?eli chodzi o pomoc obejmuj?c? wydatki inwestycyjne, które nie odpowiadaj? definicji przewidzianej w prawie wspólnotowym, to mo?e ona zosta? uznana za pomoc operacyjn?, która co do zasady jest zabroniona. Komisja twierdzi w tym wzgl?dzie, i? w rozpatrywanym przypadku nie s? spe?nione przes?anki, które umo?liwiaj? skorzystanie z

odstępstw przewidzianych w art. 87 ust. 3 lit. a) i c) WE. Ponadto zwraca ona uwagę, iż w braku ograniczeń sektorowych ulgi podatkowe w wysokości 45% mogły być niezgodne z regulacjami sektorowymi. Komisja podnosi wreszcie, że do kwestionowanej pomocy nie można też zastosować innych odstępstw przewidzianych w art. 87 ust. 2 i 3 WE oraz że pomoc ta jest niezgodna ze wspólnym rynkiem.

32 W związku z tym w art. 1 zaskarżonych decyzji Komisja uważa, że sporne Normas Forales stanowiły niezgodność ze wspólnym rynkiem i wprowadzone przez Królestwo Hiszpanii niezgodnie z prawem pomocy państwa na rzecz prowincji Álava, Vizcaya i Guipúzcoa.

33 Artykuł 2 zaskarżonych decyzji stanowi, że Królestwo Hiszpanii zobowiązane jest znieść system pomocy, o którym mowa w art. 1, ponieważ w dalszym ciągu wywołuje on skutki.

34 Artykuł 3 zaskarżonych decyzji przewiduje odzyskanie pomocy na następujących warunkach:

„1. [Królestwo Hiszpanii] podejmie wszelkie niezbędne kroki w celu odzyskania od beneficjentów wskazanej w art. 1 pomocy, przekazanej im bezprawnie.

W odniesieniu do pomocy jeszcze nie wypłaconej [Królestwo Hiszpanii] jest zobowiązane do zawieszenia wypłaty.

2. Odzyskanie następuje bezzwłocznie i zgodnie z procedurami prawa krajowego pod warunkiem, że zezwala one na bezzwłoczne i skuteczne wykonanie niniejszej decyzji. Pomoc podlegająca odzyskaniu obejmuje odsetki naliczane od daty udzielenia beneficjentom pomocy aż do daty jej odzyskania. Odsetki nalicza się na podstawie stopy referencyjnej stosowanej do obliczenia ekwiwalentu subwencyjnego w ramach pomocy na cele regionalne”.

35 Artykuł 4 zaskarżonych decyzji stanowi, że Królestwo Hiszpanii zobowiązane jest poinformować Komisję o środkach przyjętych w celu zastosowania się do treści decyzji w terminie dwóch miesięcy od daty ich ogłoszenia. W art. 5 decyzji 2002/820 uściślono, że nie dotyczy to pomocy przyznanej na rzecz Damesa i Ramondín. W art. 5 decyzji 2003/27 i 2002/894, a także w art. 6 decyzji 2002/820 wskazano, że adresatem zaskarżonych decyzji jest Królestwo Hiszpanii.

36 Po rozpoznaniu skargi wniesionej przez Komisję Trybunał stwierdził uchybienie przez Królestwo Hiszpanii ciągłym na nim zobowiązaniom, polegającym na niewykonaniu zaskarżonych decyzji (wyrok Trybunału z dnia 14 grudnia 2006 r. w sprawach połączonych od C-485/03 do C-490/03 Komisja przeciwko Hiszpanii, Zb.Orz. s. I-11887).

Postępowanie

37 Trzema skargami złożonymi w sekretariacie Sądu w dniu 25 września 2001 r. Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya, Territorio Histórico de Guipúzcoa i Comunidad autónoma del País Vasco – Gobierno Vasco wszczęły postępowanie w sprawach od T-227/01 do T-229/01.

38 Skargami złożonymi w sekretariacie Sądu w dniu 22 października 2001 r. Confederación Empresarial Vasca (Confebask) wszczęła postępowanie w sprawach T-265/01, T-266/01 i T-270/01.

39 Pismami złożonymi w sekretariacie Sądu w dniu 21 grudnia 2001 r. Comunidad autónoma de La Rioja wniosła o dopuszczenie jej do udziału w postępowaniach prowadzonych w sprawach od T-227/01 do T-229/01 w charakterze interwenienta popierającego Komisję.

40 Pismami z?o?onymi w sekretariacie S?du w dniu 4 stycznia 2002 r. C?rculo de Empresarios Vascos, C?mara Oficial de Comercio e Industria de ?lava, a tak?e Territorio Hist?rico de Vizcaya i Territorio Hist?rico de Guip?zcoa wnios?y o dopuszczenie ich do udzia?u w post?powaniu w sprawie T?227/01 w charakterze interwenient?w popieraj?cych stron? skar??c?; C?rculo de Empresarios Vascos, C?mara Oficial de Comercio, Industria y Navegaci?n de Vizcaya, a tak?e Territorio Hist?rico de ?lava i Territorio Hist?rico de Guip?zcoa wnios?y o dopuszczenie ich do udzia?u w post?powaniu w sprawie T?228/01 w charakterze interwenient?w popieraj?cych stron? skar??c?; C?rculo de Empresarios Vascos, C?mara Oficial de Comercio, Industria y Navegaci?n de Guip?zcoa, a tak?e Territorio Hist?rico de ?lava i Territorio Hist?rico de Vizcaya wnios?y o dopuszczenie ich do udzia?u w post?powaniu w sprawie T?229/01 w charakterze interwenient?w popieraj?cych stron? skar??c?.

41 Pismami z?o?onymi w sekretariacie S?du w dniu 11 stycznia 2002 r. Confebask wnios?a o dopuszczenie jej do udzia?u w post?powaniu w sprawach od T?227/01 do T?229/01 w charakterze interwenienta popieraj?cego stron? skar??c?.

42 Pismami z?o?onymi w sekretariacie S?du w dniu 16 stycznia 2002 r. Comunidad aut?noma de La Rioja wnios?a o dopuszczenie jej do udzia?u w post?powaniu w sprawach od T?265/01 do T?270/01 w charakterze interwenienta popieraj?cego Komisj?.

43 Postanowieniami z dnia 10 wrze?nia 2002 r. prezes trzeciej izby S?du w sk?adzie powi?kszonym zarz?dzi? zawieszenie post?powa? w sprawach od T?227/01 do T?229/01, T?265/01, T?266/01 i T?270/01 do czasu rozstrzygni?cia przez Trybuna? odwo?a? od wyrok?w S?du z dnia 6 marca 2002 r.: wydanego w sprawach po??czonych T?127/99, T?129/99 i T?148/99 Diputaci?n Foral de ?lava i in. przeciwko Komisji, Rec. s. II?1275 (zwanego dalej „wyrokiem w sprawie Demesa”), oraz wydanego w sprawach po??czonych T?92/00 i T?103/00 Diputaci?n Foral de ?lava i in. przeciwko Komisji, Rec. s. II?1385 (zwanego dalej „wyrokiem w sprawie Ramond?n”). W tych dw?ch wyrokach S?d rozstrzygn?? skargi na dwie decyzje Komisji, w kt?rych za niezgodn? ze wsp?lnym rynkiem pomoc pa?stwa uznano przyznanie korzy?ci podatkowych firmom Demesa i Ramond?n na obszarze Territorio Hist?rico de ?lava [decyzja Komisji 1999/718/WE z dnia 24 lutego 1999 r. w sprawie pomocy pa?stwa przyznanej przez Hiszpani? na rzecz przedsi?biorstwa Demesa (Dz.U. L 292, s. 1) oraz decyzja Komisji 2000/795/WE z dnia 22 grudnia 1999 r. w sprawie pomocy pa?stwa przyznanej przez Hiszpani? na rzecz przedsi?biorstw Ramond?n SA i Ramond?n C?psulas SA (Dz.U. 2000, L 318, s. 36)].

44 Wskutek zmiany sk?adu izb S?du s?dzia sprawozdawca zosta? przydzielony do pi?tej izby, a niniejsze sprawy przekazano pi?tej izbie w sk?adzie powi?kszonym.

45 Wyrokami z dnia 11 listopada 2004 r. w sprawach po??czonych C?183/02 P i C?187/02 P Demesa i Territorio Hist?rico de ?lava przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I?10609) oraz w sprawach po??czonych C?186/02 P i C?188/02 P Ramond?n i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I?10653, Trybuna? oddali? odwo?ania od ww. w pkt 43 wyrok?w w sprawach Demesa et Ramond?n.

46 W dniu 10 stycznia 2005 r., w ramach ?rodk?w organizacji post?powania, S?d (pi?ta izba w sk?adzie powi?kszonym) przes?ucha? strony na okoliczno?? skutk?w, jakie dla niniejszego post?powania mog? mie? ww. w pkt 45 wyroki w sprawach Demesa i Territorio Hist?rico de ?lava przeciwko Komisji i Ramond?n i in. przeciwko Komisji.

47 W pi?mie procesowym z dnia 3 lutego 2005 r., po ustosunkowaniu si? do tre?ci tych wyrok?w, skar??ce podtrzyma?y wniesione skargi.

48 Territorio Hist?rico de ?lava, Territorio Hist?rico de Vizcaya i Territorio Hist?rico de

Guipúzcoa, a także Comunidad autónoma del País Vasco wycofały się jednak z dwóch pierwszych zarzutów podniesionych w skargach wniesionych przez siebie w sprawach od T-227/01 do T-229/01.

49 Postanowieniami z dnia 9 września 2005 r. prezes (piętej izby w składzie powiększonym) Sądu dopuścił interwencję Confebask po stronie skarżących w postępowaniu prowadzonym w sprawach od T-227/01 do T-229/01. Interwenient przedstawił zatem swe uwagi, skarżące nie przedstawiły konkretnych uwag, zaś Komisja przedstawiła uwagi w wyznaczonych terminach.

50 Postanowieniami z dnia 9 i 10 stycznia 2006 r. prezes piątej izby Sądu w składzie powiększonym dopuścił interwencję Comunidad autónoma de La Rioja po stronie Komisji w postępowaniach prowadzonych po pierwsze w sprawach T-265/01, T-266/01 i T-270/01, a po drugie w sprawach od T-227/01 do T-229/01. Interwenient przedstawił swe uwagi. Strona skarżąca w sprawach T-265/01, T-266/01 i T-270/01 przedstawiła swe uwagi. Skarżące w sprawach od T-227/01 do T-229/01 wskazały, iż nie mają uwag. Komisja nie przedstawiła uwag.

51 Postanowieniami z dnia 10 stycznia 2006 r. prezes piątej izby Sądu w składzie powiększonym dopuścił interwencję Cámara Oficial de Comercio e Industria de Álava; Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Vizcaya oraz Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Guipúzcoa, odpowiednio w sprawach T-227/01, T-228/01 i T-229/01, natomiast odrzucił wnioski o przystąpienie do sprawy w charakterze interwenienta złożone przez Círculo de Empresarios Vascos, a także stosowny wniosek złożony przez Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya i Territorio Histórico de Guipúzcoa. Interwenienci przedstawili swe uwagi. Skarżące nie przedstawiły konkretnych uwag, zaś Komisja przedstawiła swe uwagi w wyznaczonym terminie.

52 W dniu 27 kwietnia 2006 r. strony zostały wezwane do przedstawienia swych uwag co do pojęcia spraw od T-227/01 do T-229/01, T-265/01, T-266/01 i T-270/01 do którego ich rozpoznania w procedurze ustnej oraz ewentualnie w celu wydania wyroku. Zgodnie z art. 50 regulaminu postępowania Sądu postanowieniem prezesa piątej izby Sądu w składzie powiększonym z dnia 13 lipca 2006 r. sprawy te zostały połączzone do którego rozpoznania w procedurze ustnej.

53 W dniu 14 lutego 2007 r., w ramach środków organizacji postępowania, Sąd zwrócił się do skarżących w każdej ze spraw: od T-227/01 do T-229/01, T-265/01, T-266/01 i T-270/01 o przedstawienie pewnych informacji dotyczących beneficjentów kwestionowanych systemów podatkowych.

54 Pismem z dnia 26 lutego 2007 r. Confebask zwrócił się o zmianę środka organizacji postępowania. W piśmie z dnia 6 marca 2007 r. skarżące w sprawach od T-227/01 do T-229/01 podały w wątpliwość znaczenie takich działań.

55 W dniu 2 kwietnia 2007 r. Sąd potwierdził zastosowanie środka organizacji postępowania z dnia 14 lutego 2007 r., wzywając skarżące w każdej ze spraw: od T-227/01 do T-229/01, T-265/01, T-266/01 i T-270/01 do przedstawienia żądanych informacji. Skarżące udzieliły odpowiedzi w pismach z dnia 23 kwietnia 2007 r.

56 W dniu 31 lipca 2007 r., w ramach środków organizacji postępowania, Sąd zwrócił się do stron z pytaniami, na które udzieliły one odpowiedzi w październiku 2007 r.

57 Na podstawie sprawozdania sędziego sprawozdawcy Sąd postanowił otworzyć procedurę ustną. Podczas rozprawy w dniu 16 stycznia 2008 r. wysłuchano występień stron i ich odpowiedzi na pytania przedstawione przez Sąd.

58 Podczas tej rozprawy Sąd wyznaczył stronom upływający z dniem 28 stycznia 2008 r. termin na przedstawienie określonych informacji dotyczących beneficjentów kwestionowanej pomocy. Okoliczność ta została odnotowana w protokole z rozprawy.

59 Po przeprowadzeniu rozprawy prezes piątej izby w skądzie powikszonym postanowił odroczyć zamknięcie procedury ustnej.

60 W pismach z dnia 24 stycznia 2008 r. – w odniesieniu do Territorio Histórico de Vizcaya – oraz z dnia 28 stycznia 2008 r. – w odniesieniu do Territorio Histórico de Álava i Territorio Histórico de Guipúzcoa – skarżące przedłożyły dokumenty dotyczące informacji, których podczas rozprawy zażądał Sąd. Confebask udzieliła odpowiedzi pismem z dnia 29 stycznia 2008 r. Po przedłożeniu terminu wyznaczonego przez Sąd Komisja przedstawiła swe uwagi na temat dostarczonych dokumentów.

61 Prezes piątej izby w skądzie powikszonym zamknął procedurę ustną w dniu 12 marca 2008 r. Strony zostały o tym poinformowane pismami z dnia 14 marca 2008 r.

62 W ocenie Sądu sprawy od T-227/01 do T-229/01, T-265/01, T-266/01 i T-270/01 należą po prostu do wydania wyroku, po wysłuchaniu na tę okoliczność stron, zgodnie z art. 50 regulaminu postępowania.

63 Podczas rozprawy skarżące w sprawach od T-227/01 do T-229/01 ponowiły swój wniosek o to, by Sąd wezwał Komisję do przedłożenia określonych dokumentów. Sąd uważa jednak, iż zgromadzony w aktach sprawy materiał dowodowy jest wystarczający.

Wskazania stron

I – W sprawach od T-227/01 do T-229/01

64 Skarżące, tj. Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya i Territorio Histórico de Guipúzcoa, a także Comunidad autónoma del País Vasco wnoszą do Sądu o:

- tytułem wskazania głównego – stwierdzenie nieważności zaskarżonych decyzji;
- tytułem wskazania ewentualnego – stwierdzenie nieważności art. 3 zaskarżonych decyzji;
- obciążenie Komisji kosztami postępowania.

65 Confebask – interwenient popierający skarżące w sprawach od T-227/01 do T-229/01 – wnosi do Sądu o:

- stwierdzenie nieważności zaskarżonych decyzji;
- obciążenie Komisji kosztami postępowania.

66 Cámara Oficial de Comercio e Industria de Álava, Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Vizcaya oraz Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Guipúzcoa – interweniując po stronie skarżących odpowiednio w sprawach T-227/01, T-228/01 i T-229/01 – wnoszą do Sądu o:

– tytu?em ??dania g?ównego – stwierdzenie niewa?no?ci zaskar?onych decyzji odpowiednio w ka?dej ze spraw lub – tytu?em ??dania ewentualnego – stwierdzenie niewa?no?ci art. 3 tych decyzji;

– obci??enie Komisji kosztami post?powania.

67 Komisja i popieraj?cy j? interwenient, Comunidad aut?noma de La Rioja, wnosz? do S?du o:

– oddalenie skarg wniesionych przez Territorio Hist?rico de ?lava, Territorio Hist?rico de Vizcaya i Territorio Hist?rico de Guip?zcoa jako bezzasadnych;

– uznanie skarg wniesionych przez Comunidad aut?noma del Pa? Vasco za niedopuszczalne lub – tytu?em ??dania ewentualnego – oddalenie ich jako bezzasadnych,

– obci??enie skar??cych kosztami post?powania.

II – *W sprawach T?265/01, T?266/01 i T?270/01*

68 Confebask – skar??ca – wnosi do S?du o:

– tytu?em ??dania g?ównego – stwierdzenie niewa?no?ci zaskar?onych decyzji;

– tytu?em ??dania ewentualnego – stwierdzenie niewa?no?ci art. 3 i 4 zaskar?onych decyzji;

– obci??enie Komisji kosztami post?powania.

69 Komisja i popieraj?cy j? interwenient, Comunidad aut?noma de La Rioja, wnosz? do S?du o:

– uznanie skarg za niedopuszczalne;

– tytu?em ??dania ewentualnego – oddalenie skarg jako bezzasadnych;

– obci??enie Komisji kosztami post?powania.

Co do prawa

I – *W przedmiocie dopuszczalno?ci skarg*

70 Kwesti? dopuszczalno?ci nale?y zbada? po pierwsze w odniesieniu do skarg wniesionych w sprawach od T?227/01 do T?229/01, a po drugie w odniesieniu do skarg wniesionych przez Confebask w sprawach T?265/01, T?266/01 i T?270/01.

A – *W przedmiocie dopuszczalno?ci skarg w sprawach od T?227/01 do T?229/01*

71 Nale?y tu zbada? po pierwsze kwesti? dopuszczalno?ci skarg o stwierdzenie niewa?no?ci, a po drugie kwesti? dopuszczalno?ci interwencji Confebask w sprawach od T?227/01 do T?229/01.

1. W przedmiocie dopuszczalno?ci skarg o stwierdzenie niewa?no?ci w sprawach od T?227/01 do T?229/01

a) Argumenty stron

72 Komisja wspierana przez Comunidad autónoma de La Rioja twierdzi – nie podnosi jednak formalnego zarzutu niedopuszczalności w rozumieniu art. 114 ust. 1 regulaminu postępowania – że Comunidad autónoma del País Vasco nie ma legitymacji procesowej do wniesienia skargi o stwierdzenie nieważności w sprawach od T-227/01 do T-229/01. Okoliczności, że wykonywała ona „kompetencje w dziedzinie koordynacji i harmonizacji w dziedzinie podatków między Territorios Históricos”, nie pozwala na wyciągnięcie wniosku, że zaskarżone decyzje dotyczą tego podmiotu bezpośrednio i indywidualnie. Rozpatrywane systemy pomocy zostały bowiem wprowadzone w ramach wyjątkowych kompetencji Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya i Territorio Histórico de Guipúzcoa. Komisja przywołuje w tym względzie pkt 54 i 55 ww. w pkt 43 wyroku w sprawie Demesa.

73 Niemniej jednak Komisja przyznaje, że skargi, o których tu mowa, są dopuszczalne, gdyż wniesione zostały wspólnie z Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya i Territorio Histórico de Guipúzcoa, które posiadają według niej czynną legitymację procesową.

74 Skarżące w sprawach od T-227/01 do T-229/01 stoją na stanowisku, że ich skargi są dopuszczalne.

b) Ocena Sądu

75 Należy stwierdzić, że ani skarżące, tzn. Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya i Territorio Histórico de Guipúzcoa, ani Comunidad autónoma del País Vasco nie są adresatami zaskarżonych decyzji.

76 Należy zaznaczyć, że dopuszczalność skarg wniesionych przez Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya i Territorio Histórico de Guipúzcoa nie jest kwestionowana. Zaskarżone decyzje dotyczą bowiem systemów pomocy, których podmioty te są autorami. Ponadto, w ich mniemaniu, zaskarżone decyzje uniemożliwiają im wykonywanie ich własnych kompetencji wynikających wprost z prawa hiszpańskiego (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 30 kwietnia 1998 r. w sprawie T-214/95 Vlaams Gewest przeciwko Komisji, Rec. s. II-717, pkt 29, 30; ww. w pkt 43 wyrok w sprawie Demesa, pkt 50; wyrok z dnia 23 października 2002 r. w sprawach połączonych od T-346/99 do T-348/99 Diputación Foral de Álava i in. przeciwko Komisji, Rec. s. II-4259, pkt 37). Skargi są zatem dopuszczalne w odniesieniu do Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya i Territorio Histórico de Guipúzcoa.

77 Ponieważ w każdej ze spraw od T-227/01 do T-229/01 chodzi o jedną i tę samą skargę, badanie legitymacji procesowej Comunidad autónoma del País Vasco jest zbędne (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 24 marca 1993 r. w sprawie C-313/90 CIRFS i in. przeciwko Komisji, Rec. s. I-1125, pkt 31; wyrok Sądu z dnia 15 września 1998 r. w sprawach połączonych T-374/94, T-375/94, T-384/94 i T-388/94 European Night Services i in. przeciwko Komisji, Rec. s. II-3141, pkt 61).

78 Wobec tego skargi o stwierdzenie nieważności w sprawach od T-227/01 do T-229/01 są dopuszczalne.

2. W przedmiocie dopuszczalności interwencji Confebask w sprawach od T-227/01 do T-229/01

a) W przedmiocie legitymacji Confebask do wystąpienia z interwencją

79 W ramach procedury ustnej Komisja podniosła, że skoro skargi wniesione przez główne strony postępowania dotyczą wyjątkowo odzyskania rozpatrywanej pomocy i skoro odzyskanie to

nie dotyczy żadnego z członków Confebask, wystąpienie z interwencji przez ten podmiot nie jest dopuszczalne.

80 W odpowiedzi na pytania zadane podczas rozprawy Confebask przedłożyła pewne dokumenty. Tak oto przedstawiła ona dokument sporządzony przez generalnego dyrektora ds. finansowych (Director General de Hacienda) każdego z trzech Territorios Históricos, zaświadczający, że pewne przedsiębiorstwa skorzystały z omawianych ulg podatkowych. Dokumenty te potwierdzają, że zaskarżona decyzja – a w szczególności jej art. 3 nakazujący odzyskanie pomocy – dotyczy tych przedsiębiorstw. Zaświadczenie podpisane przez sekretarza generalnego i prezesa Confebask potwierdza nadto umocowanie członka Confebask do wystąpienia z interwencją na rzecz każdego z tych przedsiębiorstw.

81 Należy przypomnieć, że wydanie przez prezesa piątej izby Sądu w składzie powiększonym postanowienia z dnia 9 września 2005 r. dopuszczającego Confebask do wystąpienia z interwencją po stronie skarżących w sprawach od T-227/01 do T-229/01 nie stoi na przeszkodzie temu, by kwestia dopuszczalności tej interwencji została ponownie zbadana w wyroku kończącym postępowanie w sprawie (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 8 lipca 1999 r. w sprawie C-199/92 P Hüls przeciwko Komisji, Rec. s. I-4287, pkt 52).

82 Zgodnie z art. 40 akapit drugi statutu Trybunału Sprawiedliwości, mającym zastosowanie do postępowania przed Sądem na mocy art. 53 akapit pierwszy tego statutu, prawo do wystąpienia z interwencją przysuguje każdej osobie, która uzasadni interes w rozstrzygnięciu sprawy.

83 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem dopuszczalne jest występowanie z interwencją przez reprezentatywne stowarzyszenia, których celem jest ochrona ich członków, w sprawach, w których zostały podniesione kwestie o zasadniczym znaczeniu, mogące mieć wpływ na interesy tych członków [postanowienia prezesa Trybunału: z dnia 17 czerwca 1997 r. w sprawach połączonych C-151/97 P(I) i C-157/97 P(I) National Power i PowerGen, Rec. s. I-3491, pkt 66; z dnia 28 września 1998 r. w sprawie C-151/98 P Pharos przeciwko Komisji, Rec. s. I-5441, pkt 6; postanowienie prezesa czwartej izby Sądu z dnia 19 kwietnia 2007 r. w sprawie T-24/06 MABB przeciwko Komisji, pkt 10].

84 Ponadto należy przypomnieć, że przyjęcie wykadni rozszerzającej uprawnienia dopuszczającego do udziału w sprawie w charakterze interwenienta wobec stowarzyszeń ma na celu umożliwienie lepszej oceny kontekstu sprawy, przy jednoczesnym uniknięciu zwiększenia siły liczby indywidualnych interwencji, co zagrażałoby efektywności postępowania i jego sprawnemu przebiegowi (ww. w pkt 83 postanowienie w sprawie National Power i PowerGen, pkt 66; postanowienie Sądu z dnia 26 lipca 2004 r. w sprawie T-201/04 R Microsoft przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-2977, pkt 38).

85 Występująca w niniejszej sprawie Confebask jest organizacją branżową o charakterze konfederacji międzysektorowej, której celem jest prowadzenie działalności informacyjnej, reprezentacja, koordynacja i obrona ogólnych i wspólnych interesów tworzących ją przedsiębiorców zrzeszonych w organizacjach hiszpańskiego Kraju Basków. W szczególności ma ona za zadanie reprezentowanie i obronę interesów przedsiębiorstw baskijskich w ich relacjach z administracją, a także z organizacjami społecznymi i branżowymi.

86 Nie ma wątpliwości co do tego, że jest to organizacja reprezentująca przedsiębiorstwa z hiszpańskiego Kraju Basków.

87 Poza tym należy stwierdzić, że – jak wynika z dokumentów przedłożonych w ramach procedury ustnej – niektóre z przedsiębiorstw, które były członkami Confebask w czasie, gdy

występowania ona z interwencją, skorzystała z pomocy przyznanej w ramach rozpatrywanych w niniejszej sprawie systemów podatkowych.

88 Rozstrzygnięcie niniejszych odwołań może zatem mieć wpływ na interesy tych przedsiębiorstw, które należą do Confebask, bądź przy tym rzeczywistymi beneficjentami rozpatrywanych środków podatkowych.

89 Co więcej, Confebask uczestniczyła w postępowaniu administracyjnym, które doprowadziło do wydania zaskarżonych decyzji.

90 W związku z tym należy stwierdzić, że Confebask uzasadniła swój interes w rozstrzygnięciu sprawy i że jej interwencja po stronie skarżących jest dopuszczalna.

b) W przedmiocie dopuszczalności przedstawionych przez Confebask uwag interwenienta

Argumenty stron

91 Komisja stoi na stanowisku, że uwagi interwenienta przedstawione przez Confebask w sprawach od T-227/01 do T-229/01 nie zawierają żadnej argumentacji prawnej, bowiem odсыają one tylko do załączników. Komisja wywodzi stąd, że pisma te nie spełniają wymogów określonych w art. 44 regulaminu postępowania.

92 Pomocniczo – na wypadek gdyby Sąd uznał, że przedstawione przez Confebask w sprawach od T-227/01 do T-229/01 uwagi interwenienta są w całości dopuszczalne – Komisja podnosi, że niektóre z zarzutów podniesionych przez Confebask działają w charakterze interwenienta są niedopuszczalne, gdyż prowadzą one do modyfikacji przedmiotu sporu określonego we wniesionych w tych sprawach skargach.

Ocena Sądu

93 Artykuł 116 ust. 4 akapit czwarty regulaminu postępowania stanowi:

„[...]”

Uwagi interwenienta zawierają:

a) stanowisko popierające uwzględnienie albo odrzucenie, w całości lub w części, żądań jednej ze stron;

b) wskazanie zarzutów i argumentów uzasadniających żądania interwenienta;

c) w stosownym przypadku, wskazanie dowodów na poparcie żądań interwenienta”.

94 Zgodnie z dobrze utrwalonym orzecznictwem dotyczącym skargi inicjującej postępowanie i mającym w drodze analogii zastosowanie do uwag interwenienta (wyrok Sądu z dnia 15 czerwca 2005 r. w sprawie T-171/02 Regione autonoma della Sardegna przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-2123, pkt 186), związ z przedstawieniem zarzutów powinno być dostatecznie zrozumiałe i precyzyjne, aby pozwolić pozwanej na przygotowanie obrony i Sądowi na rozstrzygnięcie skargi w danej sprawie bez pomocy innych informacji (zob. wyrok Sądu z dnia 14 grudnia 2005 r. w sprawie T-209/01 Honeywell przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-5527, pkt 55 i przytoczone tam orzecznictwo).

95 Ponadto, aby zagwarantować pewność prawa i prawidłowe administrowanie wymiarem sprawiedliwości, dla dopuszczalności skargi konieczne jest, aby istotne okoliczności faktyczne i

prawne na jej poparcie wynikały przynajmniej zwi?złe, ale w sposób spójny i zrozumiały, z tre?ci samej skargi (zob. ww. w pkt 94 wyrok w sprawie Honeywell przeciwko Komisji, pkt 56 i przytoczone tam orzecznictwo). Należy w tym wzgl?dzie zaznaczyć, że wprawdzie tre?? skargi co do poszczególnych punktów mo?e być poparta i uzupe?niona odwo?aniem do za??czonych do niej wyci?gów z dokumentów, jednak?e ogólne odwo?anie do innych pism, tak?e wówczas, gdy stanowi? one za??czniki do skargi, nie rekompensuje braku zasadniczych elementów argumentacji prawnej, które musz? być zawarte w skardze na podstawie powo?anych wy?ej przepisów (postanowienie S?du z dnia 21 maja 1999 r. w sprawie T?154/98 Asia Motor France i in. przeciwko Komisji, Rec. s. II?1703, pkt 49). Ponadto do S?du nie należy wyszukiwanie i identyfikowanie w za??cznikach podstaw skargi i argumentów, na których mo?e się ona opiera?, poniewa? za??czniki pe?ni? funkcj? czysto dowodow? i pomocnicz? (zob. ww. w pkt 94 wyrok S?du w sprawie Honeywell przeciwko Komisji, pkt 57; wyrok S?du z dnia 11 lipca 2007 r. w sprawie T?167/04 Asklepios Kliniken przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II?2379, pkt 40 i przytoczone tam orzecznictwo; zob. tak?e podobnie wyrok Trybuna?u z dnia 28 czerwca 2005 r. w sprawach po??czonych C?189/02 P, C?202/02 P, od C?205/02 P do C?208/02 P i C?213/02 P Dansk Rørindustri i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I?5425, pkt 97–99).

96 W uwagach interwenienta przedstawionych w sprawach od T?227/01 do T?229/01 Confebask wskaza?a, że wyst?puje z interwencj? po stronie skar??cych w ka?dej z tych spraw. Wnios?a ona o stwierdzenie niewa?no?ci zaskar?onych decyzji i obci??enie Komisji kosztami post?powania. Confebask uzna?a, że „aby S?d móg? zyska? na czasie i unikn?? t?umaczenia dodatkowych tekstów”, stosowne b?dzie odes?anie do tre?ci za??czonych do uwag interwenienta skarg, które wnios?a ona odpowiednio w sprawach T?265/01, T?266/01 i T?270/01. W skargach tych Confebask przedstawi?a nadto uwagi dotycz?ce naruszenia zasady ochrony uzasadnionych oczekiwa?.

97 Należy zatem stwierdzi?, że z wyj?tkiem argumentacji dotycz?cej uzasadnionych oczekiwa?, ?adna z istotnych okoliczno?ci faktycznych ani prawnych nie zosta?a przedstawiona w samych uwagach interwenienta, cho?by zwi?złe czy w g?ównych zarysach.

98 Ponadto, chocia? sprawy od T?227/01 do T?229/01, T?265/01, T?266/01 i T?270/01 zosta?y po??czone w dniu 13 lipca 2006 r. – czyli po wyst?pieniu przez Confebask z interwencj? – to jednak zachowuj? one swój autonomiczny charakter (zob. podobnie wyrok Trybuna?u z dnia 21 czerwca 2001 r. w sprawach po??czonych od C?280/99 P do C?282/99 P Moccia Irme i in. przeciwko Komisji, Rec. s. I?4717, pkt 66; ww. w pkt 94 wyrok w sprawie Honeywell przeciwko Komisji, pkt 71).

99 Wreszcie Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya i Territorio Histórico de Guipúzcoa, a tak?e Comunidad autónoma del País Vasco – skar??ce w sprawach od T?227/01 do T?229/01 – oraz Cámara Oficial de Comercio e Industria de Álava, Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Vizcaya, a tak?e Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Guipúzcoa (zwane dalej ??cznie „Cámaras Oficiales de Comercio e Industria”) – interwenienci w sprawach od T?227/01 do T?229/01 – nie s? stronami skarg T?265/01, T?266/01 i T?270/01, do których odwo?uje się Confebask. Tymczasem to?samo?? stron jest decyduj?cym warunkiem dopuszczalno?ci zarzutów, co do których twierdzi się, że zosta?y podniesione poprzez odwo?anie się do pism w innej sprawie (ww. w pkt 94 wyrok w sprawie Honeywell przeciwko Komisji, pkt 67).

100 W tych okolicznościach ogólne odwołanie do innych pism, tak?e wówczas, gdy stanowi? one za??czniki do uwag interwenienta, nie rekompensuje braku zasadniczych elementów argumentacji prawnej, które zgodnie z art. 116 ust. 4 akapit drugi lit. b) regulaminu post?powania musz? by? zawarte w uwagach interwenienta.

101 Wobec powy?szego przedstawione przez Confebask uwagi interwenienta s? niedopuszczalne w zakresie, w jakim odsy?aj? one do skarg w sprawach T?265/01, T?266/01 i T?270/01, natomiast s? one dopuszczalne w zakresie, w jakim odnosz? si? do kwestii naruszenia zasady ochrony uzasadnionych oczekiwa?. Zb?dne jest zatem orzekanie w przedmiocie pomocniczo sformu?owanego przez Komisj? argumentu, ?e niektóre z podniesionych przez Confebask zarzutów s? niedopuszczalne, gdy? prowadz? one do modyfikacji przedmiotu sporu okre?lonego we wniesionych w tych sprawach skargach.

B – W przedmiocie legitymacji Confebask do wniesienia skarg o stwierdzenie niewa?no?ci w sprawach T?265/01, T?266/01 i T?270/01

1. Argumenty stron

102 Komisja i Comunidad autónoma de La Rioja – bez formalnego podnoszenia zarzutu niedopuszczalno?ci w rozumieniu art. 114 regulaminu post?powania – utrzymuj?, ?e skargi wniesione przez Confebask s? niedopuszczalne. Twierdz? one, i? przedsi?biorstwo nie mo?e wnie?? skargi na decyzj? uznaj?c? za niezgodny ze wspólnym rynkiem system pomocy, którego beneficjenci nie s? okre?leni w sposób zindywidualizowany, lecz w sposób ogólny i abstrakcyjny. Confebask nie mo?e zatem wywodzi? swej legitymacji procesowej z okoliczno?ci, ?e zaskar?one decyzje dotyczy?y bezpo?rednio i indywidualnie reprezentowanych przez ni? przedsi?biorstw. Co wi?cej, Confebask nie wykaza?a istnienia ?adnego interesu w?asnego. Interwencja Confebask w sprawach od T?227/01 do T?229/01 czyni wreszcie zado?? wzgl?dom ekonomiki post?powania uzasadniaj?ym poszanowanie prawa stowarzysze? do wnoszenia skarg.

103 Confebask uwa?a natomiast, ?e posiada legitymacj? procesow?, zwracaj?c uwag? na to, i? reprezentuje ona interesy przedsi?biorstw, które same maj? legitymacj? procesow?, bowiem s? obj?te kwestionowanym systemem podatkowym i mog? zosta? zobowi?zane do zwrotu uzyskanej pomocy.

104 W odpowiedzi na zadane przez S?d pytanie Confebask o?wiadczy?a najpierw, ?e nie jest w posiadaniu informacji na temat kwestii, czy niektórzy z jej cz?onków byli rzeczywistymi beneficjentami rozpatrywanych ?rodków. Podkre?li?a jednak, i? wy??cznie ona reprezentuje przed hiszpa?skimi organami administracji publicznej zrzeszonych w niej przedsi?biorców baskijskich, b?d?cych adresatami spornych uregulowa?. Jej legitymacja procesowa nie powinna w ka?dym razie budzi? ?adnych w?tpliwo?ci, tym bardziej ?e aktywnie uczestniczy?a ona w ca?ym post?powaniu ju? od chwili podj?cia przez Komisj? pierwszych dzia?a? w tej sprawie.

105 Po przeprowadzeniu rozprawy, w odpowiedzi na powtórzone po raz trzeci wezwanie S?du, które skutkowa?o przed?u?eniem procedury ustnej, Confebask przed?o?y?a za?wiadczenia generalnego dyrektora ds. finansowych ka?dego z trzech Territorios Históricos, potwierdzaj?ce, ?e wszystkie zaskar?one decyzje, a w szczególno?ci nakaz odzyskania pomocy w postaci kwestionowanych ulg podatkowych, dotyczy?y pewnych przedsi?biorstw, które w chwili wniesienia skarg w sprawach T?265/01, T?266/01 i T?270/01 by?y tak?e cz?onkami Confebask (zob. pkt 80 niniejszego wyroku).

106 W swych uwagach na temat dokumentów przedstawionych przez Confebask po przeprowadzeniu rozprawy Komisja podnosi, ?e podmiot ten nie wykaza?, jakoby nakaz

odzyskania pomocy dotyczy? tych w?a?nie beneficjentów.

2. Ocena S?du

107 Co si? tyczy skargi o stwierdzenie niewa?no?ci wniesionej – jak w niniejszej sprawie – przez stowarzyszenie, nale?y przypomnie?, i? zgodnie z orzecznictwem powo?anie si? na ochron? interesów ogólnych nie wystarczy, by wykaza? dopuszczalno?? takiej skargi (zob. podobnie wyroki Trybuna?u: z dnia 14 grudnia 1962 r. w sprawach po??czonych 16/62 i 17/62

Confédération nationale des producteurs de fruits et légumes i in. przeciwko Radzie, Rec. s. 901, 919, 920; z dnia 10 lipca 1986 r. w sprawie 282/85 DEFI przeciwko Komisji, Rec. s. 2469, pkt 16–18).

108 Stowarzyszenie takie jak Confebask, zajmuj?ce si? obron? interesów przedsi?biorstw baskijskich, ma zasadniczo prawo wnie?? skarg? o stwierdzenie niewa?no?ci ostatecznej decyzji Komisji w dziedzinie pomocy pa?stwa jedynie wtedy, gdy reprezentowane przez nie przedsi?biorstwa lub niektóre z nich maj? prawo do wniesienia skargi indywidualnie lub gdy mo?e ono wskaza? na w?asny interes (zob. wyrok Trybuna?u z dnia 22 czerwca 2006 r. w sprawach po??czonych C?182/03 i C?217/03, Zb.Orz. s. I?5479, pkt 56 i przytoczone tam orzecznictwo).

109 Kwesti? istnienia w niniejszej sprawie legitymacji procesowej Confebask nale?y oceni? w?a?nie w ?wietle tych zasad.

110 W odniesieniu do kwestii, czy cz?onkowie Confebask b?d? cz?onkowie jej cz?onków maj? prawo do indywidualnego wniesienia skargi na zaskar?one decyzje, nale?y zbada?, czy decyzje te dotycz? ich indywidualnie i bezpo?rednio w rozumieniu art. 230 akapit czwarty WE.

111 Osoba fizyczna lub prawna mo?e utrzymywa?, i? dana decyzja dotyczy jej indywidualnie, tylko wtedy, gdy ma ona wp?yw na jej sytuacj? ze wzgl?du na szczególne dla niej cechy charakterystyczne lub na sytuacj? faktyczn?, która odró?nia j? od wszelkich innych osób i w zwi?zku z tym indywidualizuje w sposób podobny jak adresata decyzji (zob. wyroki Trybuna?u: z dnia 15 lipca 1963 r. w sprawie 25/62 Plaumann przeciwko Komisji, Rec. s. 197, 223; z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie C?298/00 P W?ochy przeciwko Komisji, Rec. s. I?4087, pkt 36 i przytoczone tam orzecznictwo).

112 W tym wzgl?dzie nale?y zaznaczy?, ?e potencjalni beneficjenci systemów pomocy nie mog? – dzia?aj?c jedynie w tym charakterze – by? uwa?ani za podmioty, których decyzja Komisji stwierdzaj?ca niezgodno?? systemu pomocy ze wspólnym rynkiem dotyczy indywidualnie (zob. postanowienie S?du z dnia 10 marca 2005 r. w sprawach po??czonych T?228/00, T?229/00, T?242/00, T?243/00, od T?245/00 do T?248/00, T?250/00, T?252/00, od T?256/00 do T?259/00, T?265/00, T?267/00, T?268/00, T?271/00, od T?274/00 do T?276/00, T?281/00, T?287/00 i T?296/00 Gruppo ormeggiatori del porto di Venezia, Zb.Orz. s. II?787, pkt 34 i przytoczone tam orzecznictwo).

113 W odmiennej sytuacji znajduje si? jednak przedsi?biorstwo, którego dana decyzja dotyczy nie tylko jako przedsi?biorstwa b?d?cego potencjalnym beneficjentem spornego systemu pomocy, lecz tak?e ze wzgl?du na to, ?e jest ono rzeczywistym beneficjentem przyznanej indywidualnie w ramach tego systemu pomocy, której odzyskanie nakaza?a Komisja (zob. podobnie wyrok Trybuna?u z dnia 19 pa?dziernika 2000 r. w sprawach po??czonych C?15/98 i C?105/99 W?ochy i Sardegna Lines przeciwko Komisji, Rec. s. I?8855, pkt 34; ww. w pkt 111 wyrok w sprawie W?ochy przeciwko Komisji, pkt 38, 39).

114 Tymczasem w niniejszej sprawie z dokumentów przed?o?onych przez Confebask po przeprowadzeniu rozprawy wynika, ?e na dzie? wniesienia skarg w sprawach T?265/01, T?266/01

i T-270/01 środki podatkowe, o których mowa w każdej z zaskarżonych decyzji, dotyczą niektórych spośród będących członkami Confebask przedsiębiorstw, jako rzeczywistych beneficjentów przyznanej w ramach rozpatrywanych systemów podatkowych pomocy indywidualnej, której odzyskanie nakazała Komisja. W zażwiadczeniach wydanych przez generalnych dyrektorów ds. finansowych Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya i Territorio Histórico de Guipúzcoa wymieniono bowiem przedsiębiorstwa, które skorzystały z wynoszącej 45% ulgi podatkowej, i potwierdzono, że zaskarżone decyzje dotyczą tych przedsiębiorstw.

115 Należy zatem uznać, że zaskarżone decyzje dotyczą tych przedsiębiorstw indywidualnie. W tym względzie należy zaznaczyć, że skoro przesłanki dopuszczalności skargi mogą być badane przez sąd wspólnotowy z urzędu na każdym etapie postępowania, nic nie stoi na przeszkodzie, aby wziąć on pod uwagę dodatkowe informacje przedstawione w tym przypadku w toku procedury ustnej (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie T-95/03 Asociación de Estaciones de Servicio de Madrid i Federación Catalana de Estaciones de Servicio przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-4739, pkt 50).

116 Odnosząc się do przesłanki bezpośredniego wpływu, ze względu na to, że zaskarżone decyzje zobowiązuje Królestwo Hiszpanii do odzyskania rozpatrywanej pomocy od jej beneficjentów, należy uznać, że decyzje te dotyczą bezpośrednio przedsiębiorstw, które z pomocy tej skorzystały (zob. podobnie ww. w pkt 113 wyrok w sprawie Włochy i Sardegnia Lines przeciwko Komisji, pkt 36; wyrok Sądu z dnia 20 września 2007 r. w sprawie T-136/05 Salvat père & fils i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-4063, pkt 75).

117 Wobec powyższego należy uznać, że legitymację procesową mają już same te przedsiębiorstwa, będące członkami Confebask.

118 Skoro Confebask reprezentuje przedsiębiorstwa, wśród których przynajmniej niektóre są uprawnione do wniesienia skargi indywidualnie, należy uznać, iż ma ona czynną legitymację procesową do udziału w postępowaniu, którego przedmiotem są zaskarżone decyzje.

II – W przedmiocie zasadności skarg

119 Należy najpierw zbadać podniesione przez Confebask – skarżącą w sprawach T-265/01, T-266/01 i T-270/01 – zarzuty dotyczące kwestii braku pomocy państwa, zgodnie z rozpatrywanych systemów ze wspólnym rynkiem, nadużycia władzy przez Komisję oraz uznania rozpatrywanej pomocy za istniejącą, następnie przeanalizować podniesiony zarówno w sprawach od T-227/01 do T-229/01, jak i w sprawach T-265/01, T-266/01 i T-270/01 zarzut dotyczący uchybień proceduralnych oraz naruszenia zasad pewności prawa, dobrej administracji, ochrony uzasadnionych oczekiwań i równego traktowania, a wreszcie ocenić zarzut dotyczący naruszenia zasady proporcjonalności, podniesiony przez skarżących w sprawach od T-227/01 do T-229/01.

A – W przedmiocie zarzutu dotyczącego braku pomocy państwa w rozumieniu art. 87 WE (sprawy T-265/01, T-266/01 i T-270/01)

120 W skargach wniesionych w sprawach T-265/01, T-266/01 i T-270/01 Confebask twierdzi po pierwsze, że rozpatrywane ulgi podatkowe nie skutkowały jakimkolwiek uszczupleniem wpływów podatkowych. Po drugie utrzymuje ona, iż Komisja nie wykazała w wystarczający sposób, że rozpatrywane środki mają wpływ na wewnętrzny wymian handlowy i że powodują zakłócenia konkurencji. Po trzecie Confebask zaprzecza twierdzeniu, że rozpatrywane środki podatkowe mają szczególny charakter. Po czwarte twierdzi ona, że rozpatrywane ulgi podatkowe są uzasadnione charakterem i strukturą systemu podatkowego. Po piąte wreszcie podnosi, że art. 87 WE nie ma zastosowania w niniejszej sprawie.

1. W przedmiocie czwartej pierwszej zarzutu, dotyczącej braku uszczuplenia wpływów podatkowych

a) Argumenty stron

121 Confebask utrzymuje, iż zawarte w zaskarżonych decyzjach twierdzenie Komisji, że rozpatrywane ulgi podatkowe powodują uszczuplenie wpływów podatkowych, opiera się na założeniu, że istnieje ogólna stawka opodatkowania, względem której wszelkie ulgi podatkowe wiążą się z utratą wpływów, a zatem stanowią pomoc państwa. Confebask podnosi jednak, że stawka taka nie istnieje, i podkreśla, że przepisy wszystkich państw członkowskich przewidują przybierające różne formy zwolnienia z podatku. Ponadto sporne Normas Forales mają na celu zachęcanie do inwestowania. Generują one zatem wpływy podatkowe, gdy inwestycje te same w sobie podlegają opodatkowaniu.

122 Komisja kwestionuje zasadność tej argumentacji.

b) Ocena Sądu

123 Zgodnie z art. 87 ust. 1 WE wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy udzieleniu zasobów państwowych w jakiejkolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna ze wspólnym rynkiem w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi.

124 Z utrwalonego orzecznictwa Trybunału wynika, że pojęcie pomocy obejmuje nie tylko mające charakter przysporzenia świadczenia takie jak subwencje, ale także działania, które w taki czy inny sposób skutkują zmniejszeniem wysokości należności obciążających zwykle budżet przedsiębiorstwa, przez co – nie stanowiąc subwencji w ścisłym znaczeniu tego terminu – mają taki sam jak ona charakter i identyczne do niej skutki (wyrok Trybunału z dnia 19 maja 1999 r. w sprawie C-6/97 Włochy przeciwko Komisji, Rec. s. I-2981, pkt 15).

125 Tymczasem przepis, na mocy którego władze publiczne przyznają pewnym przedsiębiorstwom zwolnienie podatkowe, które – mimo że wiąże się z przeniesieniem zasobów państwowych – stawia jego beneficjentów w sytuacji finansowej korzystniejszej niż sytuacja innych podatników, stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE (wyrok Trybunału z dnia 15 marca 1994 r. w sprawie C-387/92 Banco Exterior de España, Rec. s. I-877, pkt 14).

126 W niniejszej sprawie wystarczy stwierdzić, że rozpatrywana ulga podatkowa w wysokości 45% powoduje po stronie budżetowej jej beneficjentami przedsiębiorstw obniżenie ich obciążeń podatkowych, które odpowiada 45% kwoty odpowiedniej inwestycji, jak się usznie wskazała Komisja w zaskarżonych decyzjach (pkt 54 decyzji 2002/820, pkt 62 decyzji 2003/27 i 2002/894). Gdyby ulga nie istniała, przedsiębiorstwo musiałyby bowiem uiścić pełną kwotę należnego ostatecznie podatku. Przedsiębiorstwo budżecie beneficjentem tej ulgi podatkowej znajduje się

zatem w sytuacji finansowej korzystniejszej niż sytuacja innych podatników.

127 Wbrew temu, co twierdzi Confebask, Komisja oczywiście uznała zatem, że rozpatrywane ulgi podatkowe powodują uszczuplenie wpływów podatkowych.

128 W tym kontekście twierdzenie Confebask, że Komisja oparła swe rozumowanie na założeniu istnienia ogólnej stawki opodatkowania jest całkowicie nieuzasadnione. Zaskarżonych decyzji wynika przeciwnie, że Komisja odnosi się do normalnego poziomu opodatkowania, jaki wynika z rozpatrywanego systemu podatkowego (pkt 56 decyzji 2002/820, pkt 64 decyzji 2003/27 i 2002/894).

129 Ponadto okoliczności, że prawo podatkowe państw członkowskich przewiduje liczne zwolnienia, nie wpływa na charakter rozpatrywanych środków z punktu widzenia regulacji obowiązujących w dziedzinie pomocy państwa.

130 Odnosząc się wreszcie do argumentu, że rozpatrywane ulgi podatkowe mają stanowić zachętę do inwestowania, które generowałyby wpływy podatkowe w dłuższym okresie, należy przypomnieć, iż cel, którego realizacji służy dany środek, nie może usprawiedliwiać wykluczenia możliwości uznania go za pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE (wyrok Trybunału z dnia 29 lutego 1996 r. w sprawie C-56/93 Belgia przeciwko Komisji, Rec. s. I-723, pkt 79; ww. w pkt 22 wyrok w sprawie Diputación Foral de Guipúzcoa i in. przeciwko Komisji, pkt 63). Co więcej, okazuje się, że argument ten trudno jest zastosować w odniesieniu do ulg podatkowych (ww. w pkt 43 wyrok w sprawie Ramondín, pkt 62; ww. w pkt 22 wyrok w sprawie Diputación Foral de Guipúzcoa przeciwko Komisji, pkt 64).

131 Pierwszą część tego zarzutu, dotyczącą braku uszczuplenia wpływów podatkowych, należy zatem oddalić jako bezzasadną.

2. W przedmiocie części drugiej zarzutu, dotyczącej braku zakłócenia konkurencji i wpływu na wewnątrzwspólnotowy wymianę handlową, a także braku uzasadnienia

a) Argumenty stron

132 Po pierwsze Confebask podnosi, że w odniesieniu do kwestii wpływu na wymianę handlową i zakłócenia konkurencji uzasadnienie zaskarżonych decyzji jest niewystarczające w rozumieniu art. 253 WE, i przywołuje w szczególności ww. w pkt 113 wyrok w sprawie Włochy i Sardegnia Lines przeciwko Komisji (pkt 66). Doniosłość konsekwencji wynikających się z wydaniem zaskarżonych decyzji wymaga szczególnie starannego uzasadnienia. Według Confebask Komisja błędnie uznała – nie przedstawiając w tym względzie żadnych wyjaśnień – że ulgi podatkowe prowadzą do zakłócenia wymiany handlowej ze względu na to, że ich beneficjenci mogą uczestniczyć w wymianie wewnątrzwspólnotowej. Przedstawiła ona jedynie ogólne dane dotyczące eksportu i zależności gospodarki baskijskiej od rynków zewnętrznych, nie przedstawiając analizy rynku, która dotyczyłaby borykającego się z trudnościami sektora gospodarki.

133 Po drugie Confebask kwestionuje w każdym razie zasadność dokonanej przez Komisję oceny wpływu na wymianę handlową. Confebask utrzymuje, że o ile ogólna presja podatkowa może w stosownym przypadku wpływać na strategię przedsiębiorstw, to skutku takiego nie powoduje zwykły bodziec o charakterze tymczasowym, który nie stanowi czynnika decydującego o konkurencyjności przedsiębiorstw. Nie do obronienia byłoby zatem twierdzenie, że przedsiębiorstwa będą sektory korzystające z jakiejkolwiek ulgi podatkowej zawsze znajdują się w korzystniejszej z punktu widzenia konkurencji sytuacji. Co więcej, według pewnych analiz, środki zachęty podatkowej wprowadzone przez władze baskijskie miały jedynie ograniczone

oddziaływanie. Z analiz tych wynika nadto, że presja podatkowa w hiszpańskim Kraju Basków była wyśza od presji panującej na pozostałej części terytorium Królestwa Hiszpanii. Krytykowane ulgi podatkowe nie były więc tego rodzaju, by mogły one wpłynąć na wewnętrzny wymian handlowy. Ponadto presja podatkowa nie jest jedynym czynnikiem mającym wpływ na zachowania gospodarcze przedsiębiorstw. Należy aby wziąć tu pod uwagę również czynniki takie jak uregulowania w dziedzinie handlu, prawa pracy i zabezpieczenia społecznego. Oddziaływanie tych przepisów na zachowania przedsiębiorstw jest znacznie większe aniżeli oddziaływanie, jakie Komisja przypisuje kwestionowanym ulgom podatkowym. Komisja nie wykazała też, na czym miałyby polegać różnica między rozpatrywanymi przepisami a wszelkimi innymi rozbieżnościami, jakie istnieją w relacji między regulacjami podatkowymi państw członkowskich.

134 Komisja kwestionuje zasadność tej argumentacji.

b) Ocena Sądu

135 Zgodnie z art. 87 ust. 1 WE niezgodna ze wspólnym rynkiem jest tylko pomoc państwa, która „wpływa na wymian handlową między państwami członkowskimi” i która „zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji”.

136 Co się tyczy obowiązku uzasadnienia decyzji Komisji, z utrwalonego orzecznictwa wynika, że uzasadnienie powinno być dostosowane do charakteru aktu i przedstawiać w sposób jasny i jednoznaczny rozumowanie instytucji, która wydała akt, pozwalając zainteresowanym poznać podstawy podjętej decyzji, a w razie ciwemu sdowni dokonać jej kontroli. Wymóg uzasadnienia należy oceniać w odniesieniu do konkretnej sytuacji, w szczególności do treści aktu, charakteru przywołanych argumentów, a także interesu, jaki w uzyskaniu informacji mogą mieć adresaci aktu lub inne osoby, których dotyczy on bezpośrednio i indywidualnie (wyrok Trybunału z dnia 2 kwietnia 1998 r. w sprawie C-367/95 P Komisja przeciwko Sytraval Brink's France, Rec. s. I-1719, pkt 63; ww. w pkt 113 wyrok w sprawie Włochy i Sardegna Lines przeciwko Komisji, pkt 65).

137 W niniejszej sprawie z pkt 57 decyzji 2002/820, a także z pkt 65 decyzji 2003/27 i 2002/894 wynika, że Komisja oparła się na sprawozdaniach opublikowanych przez urząd statystyczny rzdu baskijskiego i stwierdziła, że „gospodarka baskijska jest gospodarką bardzo otwartą na zewnątrz i cechuje ją silna tendencja do eksportu produktów” oraz że „charakterystyka gospodarki baskijskiej wskazuje na to, iż będące beneficjentami ulg podatkowych przedsiębiorstwa prowadzą działalność gospodarczą mogącą owocować wymianą handlową między państwami członkowskimi”. Komisja doszła do wniosku, że w tych okolicznościach rozpatrywana pomoc wzmacnia pozycję będących jej beneficjentami przedsiębiorstw względem innych przedsiębiorstw konkurencyjnych w dziedzinie wewnętrznej wymiany handlowej i że wymiana ta jest w tej sytuacji zakłócona. Komisja dodała, że „rentowność będących beneficjentami pomocy przedsiębiorstw ulega poprawie dzięki wyższemu wynikowi netto (zysk po opodatkowaniu)” oraz że „są one zatem w stanie konkurować z przedsiębiorstwami, które nie skorzystały z wynoszącej 45% ulgi podatkowej ze względu na to, że nie dokonały inwestycji będącej ze względu na to, że dokonane przez nie inwestycje nie osiągnęły progu 2,5 mld ESP po wprowadzeniu rozpatrywanej ulgi podatkowej w wysokości 45%”.

138 Takie uzasadnienie przedstawia zatem w sposób jasny i jednoznaczny rozumowanie Komisji dotyczące wpływu ulg podatkowych na wymianę handlową i konkurencję. Pozwala ono zainteresowanym poznać podstawy podjętych decyzji, a Sdowni dokonać ich kontroli.

139 Zaskarżone decyzje różni się w tym względzie od decyzji, której nieważność stwierdził Trybunał w ww. w pkt 113 wyroku w sprawie Włochy i Sardegna Lines przeciwko Komisji, na

który powołuje się na Confebask. W pkt 67 tego wyroku Trybunał stwierdził bowiem, że formułując wniosek o zakłóceniu konkurencji, Komisja poprzestała na prostym stwierdzeniu, że pomoc była selektywna i zastrzeżona dla sektora węglowego na Sardynii (Włochy). Tymczasem z powyższych rozważań wynika, że nie dotyczy to zaskarżonych decyzji.

140 Poza tym nie można zarzucić Komisji tego, że nie przedstawiła ona analizy dotyczącej objętego sankcjami sektora gospodarki, skoro rozpatrywane przepisy podatkowe mają charakter międzysektorowy, a nadto skoro władze hiszpańskie nie uczyniły zadość wyrażeniu przedstawienia informacji zawartemu w decyzjach o wszczęciu formalnej procedury dochodzeniowej, która doprowadziła do wydania zaskarżonych decyzji.

141 Wobec tego, mając na względzie okoliczności niniejszej sprawy, należy stwierdzić, iż zaskarżone decyzje w wystarczający sposób przedstawiają powody, dla których Komisja uznała, że rozpatrywane środki zakłócają lub grożą zakłóceniem konkurencji i wpłyną na wewnętrzny wymian handlowy. Zaskarżone decyzje spełniają zatem wymogi określone w tym względzie w art. 253 WE.

142 Co do zasadności dokonanej przez Komisję oceny trzeba przypomnieć, że w przypadku gdy przyznana przez państwo lub pochodząca z zasobów państwowych pomoc finansowa wzmacnia pozycję jednego przedsiębiorstwa w stosunku do innych przedsiębiorstw konkurencyjnych w wewnętrznej wymianie handlowej, to należy uznać, że pomoc wpływa na tę wymianę, nawet jeżeli samo źródło jej beneficjentem przedsiębiorstwo nie uczestniczy w eksporcie (zob. wyrok Trybunału z dnia 17 czerwca 1999 r. w sprawie C-75/97 Belgia przeciwko Komisji, Rec. s. I-3671, pkt 47; wyrok Sądu z dnia 23 listopada 2006 r. w sprawie T-217/02 Ter Lembeek przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-4483, pkt 181 i przytoczone tam orzecznictwo). Poza tym Komisja zobowiązana jest nie do wykazania rzeczywistego wpływu tego środka na wymianę handlową między państwami członkowskimi i rzeczywistego zakłócenia konkurencji, lecz jedynie zbadać, czy środek ten może wpłynąć na wymianę handlową i zakłócić konkurencję (wyrok Trybunału z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie C-372/97 Włochy przeciwko Komisji, Rec. s. I-3679, pkt 44).

143 Ponadto w przypadku systemu pomocy Komisja ma prawo jedynie zbadać ogólne cechy spornego systemu bez obowiązku badania każdego szczególnego przypadku zastosowania (wyrok Trybunału z dnia 15 grudnia 2005 r. w sprawie C-66/02 Włochy przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-10901, pkt 91; zob. podobnie ww. w pkt 22 wyrok w sprawie Diputación Foral de Guipúzcoa i in. przeciwko Komisji, pkt 68). W sytuacji takiej jak ta, która zachodzi w niniejszej sprawie, gdzie rozpatrywane systemy podatkowe nie zostały zgaszone, nie jest konieczne, by uzasadnienie decyzji Komisji zawierało zaktualizowaną ocenę skutków systemów pomocy dla konkurencji i ich wpływu na wymianę handlową między państwami członkowskimi (ww. w pkt 142 wyrok z dnia 17 czerwca 1999 r. w sprawie Belgia przeciwko Komisji, pkt 48).

144 W niniejszej sprawie, w odniesieniu do przesłanki dotyczącej wpływu na wymianę handlową, Komisja podkreśliła w zaskarżonych decyzjach (pkt 57 decyzji 2002/820, pkt 65 decyzji 2003/27 i 2002/894), że charakterystyka gospodarki baskijskiej wskazuje na to, iż źródła beneficjentami ulg podatkowych przedsiębiorstwa prowadzą działalność gospodarczą mogącą owocować wymianę handlową między państwami członkowskimi.

145 W tych okolicznościach rozpatrywane korzyści finansowe mogą wpłynąć na wewnętrzny wymian handlowy.

146 Ponadto, co się tyczy przesłanki odnoszącej się do zakłócenia konkurencji, należy stwierdzić, że ulgi podatkowe – zagodzające obciążenia korzystających z nich przedsiębiorstw – polepszają ich pozycję konkurencyjną w stosunku do konkurujących z nimi przedsiębiorstw, które

nie korzystają z tych ulg. Skutkuje to zakłóceniem konkurencji, a przynajmniej powstaniem ryzyka takiego zakłócenia.

147 Wobec tego w niniejszej sprawie Komisja słuśnie stwierdzi, że rozpatrywane ulgi podatkowe są tego rodzaju, że mogą one wpływać na wymianę handlową między państwami członkowskimi i zakłócać lub grozić zakłóceniem konkurencji.

148 Wniosku tego nie może podważyć okoliczności, że omawiane korzyści podatkowe mają charakter tymczasowy, że ich oddziaływanie było ograniczone i nie miało decydującego znaczenia oraz że nie są one jedynym czynnikiem, jaki należy tu wziąć pod uwagę. W orzecznictwie nie sformułowano bowiem wymogu, by zakłócenie konkurencji czy groźba takiego zakłócenia, a także wpływ na wewnątrzwspólnotową wymianę handlową miały odczuwalny bądź istotny wymiar (wyrok Sądu z dnia 29 września 2000 r. w sprawie T-55/99 CETM przeciwko Komisji, Rec. s. II-3207, pkt 94).

149 W braku harmonizacji na poziomie wspólnotowym także argument dotyczący różnic istniejących między uregulowaniami podatkowymi państw członkowskich pozbawiony jest znaczenia w kontekście kwestii kwalifikacji danego środka jako pomocy państwa.

150 Wobec powyższego drugi z tych zarzutów, dotyczący braku zakłócenia konkurencji i wpływu na wewnątrzwspólnotową wymianę handlową, a także niewystarczającego uzasadnienia zaskarżonych decyzji w odniesieniu do tych kwestii, należy oddalić jako bezzasadne.

3. W przedmiocie czwartej zarzutów, dotyczącej ogólnego charakteru przepisów podatkowych

a) Argumenty stron

151 Confebask kwestionuje ocenę Komisji, z której wynika, że rozpatrywane przepisy przyznają korzyści selektywnie. Confebask utrzymuje, że mamy tu do czynienia z uregulowaniami podatkowymi o charakterze ogólnym i że korzysta z nich mogą wszystkie podmioty gospodarcze. Także kwestionowane Normas Forales nie są nacechowane żadnymi przejawami specyfiki regionalnej, gdyż mają one zastosowanie do wszystkich przedsiębiorstw zlokalizowanych na obszarze Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya i Territorio Histórico de Guipúzcoa, a ich celem jest wyrażenie wspierania znaczących inwestycji. W tym względzie Confebask twierdzi, że rozumowanie Komisji jest niespójne, gdyż w zaskarżonych decyzjach kwestia specyfiki regionalnej rozpatrywanych środków została pominięta, natomiast wspomniano o niej w decyzjach wszczynających formalne procedury dochodzenia.

152 Confebask utrzymuje, że kryterium dotyczące minimalnego progu wartości inwestycji, którym w niniejszej sprawie posłużyła się Komisja, nie odpowiada kryteriom stosowanym w przeszłości i nie zostało wspomniane w obwieszczeniu z 1998 r. w sprawie pomocy podatkowej na rzecz przedsiębiorstw (zob. pkt 7 niniejszego wyroku), z którego wynika ponadto, że środki podatkowe nie powinny być kwalifikowane jako pomoc państwa tylko dlatego, że pewnych przedsiębiorstw lub pewnych sektorów dotyczą one w mniejszym stopniu niż innych (obwieszczenie z 1998 r. w sprawie pomocy podatkowej na rzecz przedsiębiorstw, pkt 14).

153 Confebask powo?uje si? tak?e na przyj?te przez Komisj? XXVIII sprawozdanie dotycz?ce polityki konkurencji (pkt 207), z którego wynika, ?e „w ramach ?rodków podatkowych nale?y odró?ni? sytuacj?, w której beneficjenci to pewne przedsi?biorstwa lub produkty [...], od sytuacji, w której rozpatrywane ?rodki wywieraj? skutki mi?dzysektorowe i maj? na celu sprzyjanie ca?ej gospodarce [;] w drugiej z tych sytuacji ?rodek nie stanowi pomocy pa?stwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 [WE], lecz jest on ?rodkiem ogólnym” [t?umaczenie nieoficjalne].

154 Confebask dodaje, ?e systemy podatkowe pos?uguj? si? cz?sto kryteriami ilo?ciowymi i ?e zastosowanie takiego kryterium w celu uznania danego ?rodka podatkowego za selektywny oznacza?oby, ?e praktycznie wszystkie przepisy podatkowe pa?stw cz?onkowskich nale?a?oby oceni? pod k?tem pomocy pa?stwa. Zakres takiej kontroli wykracza?by jej zdaniem poza ten, który przewidziany jest w traktacie.

155 Ponadto Confebask utrzymuje, ?e rozpatrywane ?rodki s? ?rodkami ogólnymi, poniewa? Diputaciones Forales nie maj? w tym wzgl?dzie ?adnych uprawnie? dyskrecyjnych. Wed?ug niej ulgi podatkowe przyznawane s? automatycznie, a w?adze weryfikuj? jedynie to, czy podatnicy spe?niaj? przes?anki uprawniaj?ce do skorzystania z nich. Dodaje ona, ?e w hiszpa?skim porz?dku prawnym arbitralno?? dzia?a? administracji jest zakazana. Confebask utrzymuje nadto, ?e skoro rozpatrywane przepisy nakazuj?, by w?adze okre?la?y kwot? inwestycji w drodze decyzji ustalaj?cej terminy i maj?ce zastosowanie do ulgi podatkowej limity, przepisy te tworz? „mechanizm zarz?dzania” umo?liwiaj?cy dokonanie weryfikacji spe?nienia wymaganych przes?anek, bez przyznawania Diputaciones zakresu uznania.

156 Confebask zwraca wreszcie uwag?, ?e przepis, którego zakres zastosowania jest ogólny, wprowadza pomoc pa?stwa tylko wówczas, gdy tworzy on „ramy »prawne umo?liwiaj?ce [jej] przyznawanie bez dalszych formalno?ci«; to znaczy, gdy nie istnieje ?aden zakres uznania”. Gdyby jednak stan?? na stanowisku – co by?oby nast?pstwem przyj?cia punktu widzenia Komisji – ?e sporne Normas Forales s? jedynie przepisami upowa?niaj?cymi, to nie mo?na by?oby uzna? ich za pomoc pa?stwa. Tak czy inaczej zaskar?one decyzje s? w tej sytuacji „pozbawione tre?ci”.

157 Komisja, popierana przez Comunidad autónoma de La Rioja, kwestionuje t? argumentacj?.

b) Ocena S?du

158 Nale?y przypomnie?, ?e specyficzno?? ?rodka pa?stwowego, a mianowicie jego selektywny charakter, stanowi jedn? z cech poj?cia pomocy pa?stwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE. Z tego wzgl?du nale?y zbada?, czy kwestionowany ?rodek skutkuje przyznaniem korzy?ci wy??cznie na rzecz niektórych przedsi?biorstw lub niektórych sektorów dzia?alno?ci (ww. w pkt 148 wyrok w sprawie CETM przeciwko Komisji, pkt 39; zob. podobnie ww. w pkt 142 wyrok Trybuna?u z dnia 17 czerwca 1999 r. w sprawie Belgia przeciwko Komisji, pkt 26).

159 W zaskar?onych decyzjach Komisja wyci?gn??a wniosek o selektywnym charakterze rozpatrywanych przepisów na podstawie okoliczno?ci, ?e okre?lona zosta?a minimalna kwota inwestycji (2,5 mld ESP), która ogranicza zastosowanie ulgi podatkowej wy??cznie do przedsi?biorstw zdolnych do podj?cia si? realizacji takich inwestycji, a pomocniczo tak?e na podstawie za?o?enia o istnieniu po stronie administracji podatkowej uprawnie? dyskrecyjnych (pkt 60 i 61 decyzji 2002/820, pkt 68 i 69 decyzji 2003/27 i 2002/894; zob. pkt 28 niniejszego wyroku).

160 Przede wszystkim nale?y stwierdzi?, ?e Confebask nie mo?e powo?ywa? si? na niespójno?? zaskar?onych decyzji, uzasadniaj?c to twierdzeniem, ?e w celu sformu?owania wniosku, ?e rozpatrywane ?rodki maj? selektywny charakter, Komisja pomin??a kwesti? ich

specyfiki regionalnej, o której wspomniano rzekomo w decyzjach wszczynających formalną procedurę dochodzenia. Decyzje te nie opierają się bowiem na twierdzeniu o istnieniu specyfiki regionalnej rozpatrywanych systemów, a zatem argument ten jest wynikiem błędnego rozumienia ich treści (zob. pkt 22 niniejszego wyroku i ww. w pkt 22 wyrok w sprawie *Diputación Foral de Guipúzcoa* i in. przeciwko Komisji, pkt 19, 20, 56).

161 Z zaskarżonych decyzji wynika ponadto (pkt 60 decyzji 2002/820, pkt 68 decyzji 2003/27 i 2002/894), że z wynoszącej 45% ulgi podatkowej skorzystały mogły wyłącznie przedsiębiorstwa realizujące inwestycje o wartości przekraczającej próg 2,5 mld ESP (15 025 303 EUR) po dniu 1 stycznia 1995 r. (decyzja 2002/820) i po dniu 1 stycznia 1997 r. (decyzje 2003/27 i 2002/894). Wszystkie inne przedsiębiorstwa – nawet jeżeli realizują one inwestycje, które nie przekraczają jednak wspomnianego progu – nie mogły korzystać z rozpatrywanej ulgi.

162 Należy stwierdzić, że ograniczając zastosowanie ulgi podatkowej do inwestycji w nowe materialne środki trwałe o wartości przekraczającej 2,5 mld ESP, władze baskijskie zastrzegły kwestionowaną korzyść podatkową na rzecz przedsiębiorstw dysponujących znacznymi zasobami finansowymi. Komisja mogła zatem słusznie uznać, że ulgi podatkowe przewidziane w rozpatrywanych *Normas Forales* miały być stosowane w sposób selektywny do „niektórych przedsiębiorstw” w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE (ww. w pkt 43 wyrok w sprawie *Demesa*, pkt 157 i ww. w pkt 43 wyrok w sprawie *Ramondín*, pkt 39).

163 Poza tym okoliczności, że systemy podatkowe posługują się często kryteriami ilościowymi, nie uprawnia do wyciągnięcia wniosku, że wprowadzając korzyść podatkową faworyzującą przedsiębiorstwa dysponujące znacznymi zasobami finansowymi, rozpatrywane w niniejszej sprawie przepisy wymykają się spoza zakresu zastosowania art. 87 ust. 1 WE (zob. podobnie ww. w pkt 43 wyrok w sprawie *Ramondín*, pkt 40).

164 Argumenty odnoszące się do obwieszczenia z 1998 r. w sprawie pomocy podatkowej na rzecz przedsiębiorstw nie pozwalają na wyciągnięcie wniosku, że rozpatrywane środki mają ogólny charakter. Obwieszczenie to przewiduje bowiem, że środki ogólne nie stanowią pomocy państwa, nawet jeżeli pewne przedsiębiorstwa bądź sektory czerpią z nich większe korzyści niż inne. Tymczasem rozpatrywane w niniejszej sprawie środki nie są środkami ogólnymi, ponieważ – jak wskazano wyżej (zob. pkt 162 niniejszego wyroku) – mogły z nich korzystać tylko niektóre przedsiębiorstwa.

165 Ponadto, mimo iż rozpatrywane w niniejszej sprawie systemy mają charakter międzysektorowy, zastrzegają one korzyści na rzecz niektórych przedsiębiorstw podlegających baskijskim systemom podatkowym. Nie można zatem twierdzić, że mają one na celu sprzyjanie całej gospodarce w znaczeniu, jakie ma na myśli Komisja w *XXVIII sprawozdaniu dotyczącym polityki konkurencji*, na które powołuje się *Confebask* (zob. pkt 153 niniejszego wyroku), a wobec tego nie sposób nie uznać ich za środki selektywne.

166 Z powyższych rozważań wynika, że rozpatrywane ulgi podatkowe stanowią korzyść selektywną, która „sprzyja niektórym przedsiębiorstwom” w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE.

167 Samo to ustalenie jest wystarczające dla wykazania, że rozpatrywane ulgi podatkowe spełniają warunek specyficzności, stanowiący jeden z przesłanek definicji pomocy państwa. Nie zachodzi więc konieczność badania, czy selektywny charakter rozpatrywanych przepisów jest także wynikiem istnienia po stronie władz krajowych uprawnień dyskrecyjnych w zakresie ich stosowania (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 15 lipca 2004 r. w sprawie C-501/00 *Hiszpania przeciwko Komisji*, Zb.Orz. s. I-6717, pkt 120, 121; ww. w pkt 43 wyrok w sprawie *Demesa*, pkt 160), zwłaszcza że w niniejszej sprawie Komisja posługuje się kryterium dotyczącym istnienia po stronie administracji uprawnień dyskrecyjnych jedynie pomocniczo (pkt

61 decyzji 2002/820, pkt 69 decyzji 2003/27 i 2002/894).

168 Odnosząc się do zagadnienia istnienia po stronie Diputaciones Forales uprawnień dyskrecjonalnych, należy w każdym razie przypomnieć, że argumenty podniesione w tym względzie przez Confebask zostały już odrzucone przez Sąd w ramach analizy wynoszącej 45% ulgi podatkowej przewidzianej przez szóste postanowienie dodatkowe do Norma Foral nr 22/1994 dla prowincji Álava, rozpatrywanej w ww. w pkt 43 wyroku w sprawie Demesa (pkt 150–154) i w ww. w pkt 43 wyroku w sprawie Ramondín (pkt 32–35). Sąd uznał wówczas, że przepisy te przyznają administracji uprawnienia dyskrecjonalne, umożliwiając jej w szczególności zmianę kwoty lub warunków przyznawania rozpatrywanych korzyści podatkowych, w zależności od charakterystyki przedłożonych jej do oceny projektów inwestycyjnych.

169 W ramach dokonanych w latach 1998 i 1999 zmian rozpatrywanego w ww. wyrokach w sprawach Demesa i Ramondín szóstego postanowienia dodatkowego do Norma Foral nr 22/1994 dla prowincji Álava (zob. pkt 13 niniejszego wyroku) wprowadzono pojęcie procesu inwestycyjnego, obejmującego inwestycje, które „będą realizowanymi w fazie przygotowawczej projektu stanowiłymi podstawą inwestycji, są dla tego procesu niezbędnymi i bezpośrednio z nim związane”. Należy jednak stwierdzić, że pojęcia te nie zostały zdefiniowane, co oznacza, że administracja zachowała w tym względzie uprawnienia dyskrecjonalne.

170 Co się tyczy ulg podatkowych stosowanych na obszarach Territorio Histórico de Vizcaya i Territorio Histórico de Guipúzcoa, z rozpatrywanych przepisów wynika (zob. pkt 15 niniejszego wyroku), że Diputaciones Forales przysługują uprawnienia dyskrecjonalne, związane w szczególności z określeniem kwoty, do której zastosowanie ma wynosząca 45% ulga podatkowa, czasu trwania procesu inwestycyjnego i zakresu pojęcia inwestycji podlegającej ulom podatkowym. Co więcej, jak stwierdziła Komisja (pkt 69 decyzji 2003/27 i 2002/894) – a twierdzenie to nie zostało zakwestionowane – pojęcia procesu inwestycyjnego i fazy przygotowawczej inwestycji nie zostały zdefiniowane, co oznacza, że mogła ona służyć uznaniu, iż po stronie władz regionalnych istnieje w tej dziedzinie pewien zakres uznania.

171 Komisja podkreśla wreszcie w swych pismach, że aby można było uznać, że dany środek nie jest środkiem ogólnym, nie jest konieczne dokonywanie weryfikacji, czy zachowanie administracji ma charakter arbitralny. Wystarczy wykazać – tak jak uczyniono to w niniejszej sprawie – że administracji tej przysługują uprawnienia dyskrecjonalne.

172 Odrzuć należy także argument, zgodnie z którym w sytuacji gdy zostanie wykazane, że administracja posiada uprawnienia dyskrecjonalne, rozpatrywane środki należy uznać za niepodlegające zgłoszeniu zwykłym przepisom upoważniającym. Sporne przepisy w precyzyjny sposób określają bowiem warunki przyznawania ulg podatkowych, a zatem Komisja trafnie zakwalifikowała je jako podlegające zgłoszeniu systemy pomocy.

173 Z powyższych rozważań wynika, że rozpatrywane środki są środkami selektywnymi.

4. W przedmiocie czwartej zarzutu, dotyczącej kwestii uzasadnienia środków podatkowych rodzajem i ogólną strukturą systemu podatkowego

a) Argumenty stron

174 Confebask podnosi, że Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya i Territorio Histórico de Guipúzcoa ustanawiają swe systemy podatkowe w sposób autonomiczny, zgodnie z wytycznymi polityki gospodarczej określonymi przez demokratycznie wybrane organy reprezentujące. Rozpatrywane przepisy podatkowe stanowią zatem instrument polityki podatkowej i organizacji gospodarki, będący wynikiem politycznych i gospodarczych wyborów państwa i

niepodlegający kontroli na poziomie wspólnotowym.

175 Confebask utrzymuje ponadto, że sporne przepisy podatkowe mają obiektywny i horyzontalny charakter oraz że mają one korzystny wpływ na poziom zatrudnienia i inwestycji, pozostając w idealnej harmonii z rodzajem i strukturą rozpatrywanych systemów podatkowych.

176 Powołanie korzyści podatkowych z pewnymi minimalnymi progami wartości inwestycji odpowiada wreszcie celowi rozpatrywanych przepisów. Celem tym jest uzyskiwanie wpływów z działalności przedsiębiorstw przy jednoczesnym czuwaniu nad ich rozwojem, tak aby zachować zdolność tych przedsiębiorstw do wywiązywania się z ciążących na nich zobowiązań podatkowych. Z tego punktu widzenia logiczne jest dokonane w przepisach podatkowych rozróżnienie inwestycji małych od inwestycji dużych.

177 Komisja, popierana przez Comunidad autónoma de La Rioja, twierdzi, że argumentacja ta jest bezzasadna.

b) Ocena Sądu

178 Należy przede wszystkim zaznaczyć, iż okoliczności, że Territorios Históricos posiadają uznanie i chronienie przez konstytucję hiszpańską autonomii podatkowej, nie uwalnia ich od obowiązku przestrzegania postanowień traktatu w dziedzinie pomocy państwa. W tym względzie należy stwierdzić, że mówi się o pomocy przyznawanej przez „państwo członkowskie lub przy udziale zasobów państwowych w jakiejkolwiek formie”, art. 87 ust. 1 WE dotyczy wszelkiej pomocy finansowanej z zasobów publicznych. Oznacza to, że środki podejmowane przez podmioty wewnętrzne państw członkowskich (zdecentralizowane, federalne, regionalne i itp.), bez względu na ich status prawny i nazwę, tak samo jak środki podejmowane przez władze federalne lub scentralizowane objęte są zakresem zastosowania art. 87 ust. 1 WE, o ile spełnione są przesłanki, o których mowa w tym postanowieniu (wyrok Trybunału z dnia 14 października 1987 r. w sprawie 248/84 Niemcy przeciwko Komisji, Rec. s. 4013, pkt 17; ww. w pkt 43 wyrok w sprawie Ramondín, pkt 57).

179 Należy także przypomnieć, że uzasadnienie rozpatrywanych środków rodzajem i strukturą systemu nawiązuje do kwestii spójności konkretnego środka podatkowego z wewnętrzną logiką systemu podatkowego w ogólności (zob. podobnie ww. w pkt 142 wyrok z dnia 17 czerwca 1999 r. w sprawie Belgia przeciwko Komisji, pkt 39). Konkretny środek podatkowy uzasadniony wewnętrzną logiką systemu podatkowego – na przykład uzasadniona logiką redystrybucji progresywnego podatku – nie podlega zatem zakresowi zastosowania art. 87 ust. 1 WE (ww. w pkt 43 wyrok w sprawie Demesa, pkt 164).

180 W niniejszej sprawie Confebask podnosi, że rozpatrywane środki podatkowe opierają się na kryteriach obiektywnych i mają charakter horyzontalny. Jednakże, jak stwierdzono wyżej (zob. pkt 158–166 niniejszego wyroku), rozpatrywane środki mają charakter selektywny i argumenty te nie pozwalają uznać, że stanowią one środki uzasadnione wewnętrzną logiką analizowanego systemu podatkowego.

181 Confebask twierdzi dalej, że określenie minimalnego progu wartości inwestycji jest zgodne z celem rozpatrywanych przepisów, którym jest sprzyjanie inwestycjom na obszarze trzech Territorios Históricos i utrzymanie zdolności przedsiębiorstw do wywiązywania się z ciążących na nich zobowiązań podatkowych.

182 Okoliczności zastrzeżenia możliwości korzystania z pomocy na rzecz ograniczonej grupy przedsiębiorstw nie jest jednak przejawem ogólnej troski o sprzyjanie inwestycjom.

183 Ponadto, podnosi się ten argument, Confesbank odwołuje się jedynie do ogólnych celów polityki gospodarczej, niezwiązanych bezpośrednio z analizowanym systemem podatkowym.

184 Cel, którego realizacji sąużyte rozpatrywane środki, nie może jednak usprawiedliwiać wykluczenia możliwości uznania go za pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE. Gdyby było inaczej, wystarczyłoby bowiem, by władze publiczne powołały się na zasadność celów, jakie zamierzają realizować poprzez wprowadzenie środka pomocowego, aby środek ten mógł zostać uznany za środek ogólny, nieobjęty zakresem zastosowania art. 87 ust. 1 WE. W postanowieniu tym nie dokonano jednak rozróżnienia interwencji państwowych ze względu na ich przyczyny bądź cele, lecz ze względu na ich skutki (wyrok Trybunału z dnia 26 września 1996 r. w sprawie C-241/94 Francja przeciwko Komisji, Rec. s. I-4551, pkt 20; ww. w pkt 148 wyrok w sprawie CETM przeciwko Komisji, pkt 53).

185 Rozpatrywanych tu konkretnych środków podatkowych nie można zatem uznać za uzasadnione rodzajem czy systematyką analizowanego przez Komisję systemu podatkowego.

186 Wobec powyższego w zaskarżonych decyzjach Komisja słusznie uznała, że odpowiadające 45% kwoty inwestycji ulgi podatkowe stanowią pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE.

5. W przedmiocie zarzutu dotyczącego braku zastosowania do rozpatrywanych środków postanowień art. 87 WE

187 W odpowiedzi na pytania postawione przez Sąd w sprawach T-265/01, T-266/01 i T-270/01 (zob. pkt 47 niniejszego wyroku) Confesbank podnosi, że w postępowaniach, w których zapadły wyroki Trybunału z dnia 11 listopada 2004 r. w ww. w pkt 45 sprawach Demesa i Territorio Histórico de Álava przeciwko Komisji oraz Ramondín i in. przeciwko Komisji, skarżące utrzymują, że środek podatkowy, wprowadzony przed podjęciem uchwały Rady i zebranych przy Radzie przedstawicieli rządów państw członkowskich z dnia 1 grudnia 1997 r. w sprawie kodeksu postępowania w dziedzinie opodatkowania przedsiębiorstw (Dz.U. 1998, C 2, s. 2) i wydaniem obwieszczenia 1998 r. w sprawie pomocy podatkowej na rzecz przedsiębiorstw, nie podlega kontroli pod kątem pomocy państwa. Confesbank oświadczyła, że popiera ten zarzut, odrzucony wówczas przez Trybunał jako zarzut nowy, a zatem niedopuszczalny.

188 Sąd stoi na stanowisku, że tego rodzaju zarzut, podniesiony w ramach udzielania odpowiedzi na zadane przez pytania, należy uznać za niedopuszczalny w rozumieniu art. 48 ust. 2 akapit pierwszy regulaminu postępowania. Stanowi on bowiem nowy zarzut podniesiony w toku postępowania, którego podstawą nie są jednak okoliczności prawne ani faktyczne ujawnione dopiero w toku postępowania.

189 Zarzut stanowiący rozszerzenie zarzutu podniesionego wcześniej – w sposób bezpośredni bądź dorozumiany – w skardze wszczynającej postępowanie należy oczywiście uznać za dopuszczalny (wyroki Sądu: z dnia 19 maja 1983 r. w sprawie 306/81 Verros przeciwko Parlamentowi, Rec. s. 1755, pkt 9; z dnia 22 listopada 2001 r. w sprawie C-301/97 Niderlandy przeciwko Radzie, Rec. s. I-8853, pkt 169).

190 Jednakże nawet zakładając, że zarzut mówiący o braku zastosowania postanowień art. 87 WE do rozpatrywanych środków można potraktować jako rozszerzenie rozpatrzonego w pkt 120–186 niniejszego wyroku zarzutu dotyczącego braku pomocy państwa w rozumieniu art. 87 WE, to i tak należy go odrzucić jako niedopuszczalny.

191 Należy bowiem przypomnieć, że zgodnie z art. 44 ust. 1 lit. c) regulaminu postępowania

każda skarga powinna zawierać w szczególności przedmiot sporu oraz zwięzłe przedstawienie powoływanych zarzutów. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem informacje te powinny być wystarczająco jasne i precyzyjne, by umożliwić stronie pozwanej przygotowanie obrony, a Sądowi wydanie orzeczenia w przedmiocie sprawy, w razie konieczności bez jakichkolwiek informacji dodatkowych. W celu zapewnienia bezpieczeństwa prawnego i dobrej administracji wymiarem sprawiedliwości, aby skarga była dopuszczalna, konieczne jest, by istotne okoliczności faktyczne i prawne, na których została oparta, wynikały, choćby w sposób zwięzły, lecz spójny i zrozumiały, z samej jej treści (zob. wyrok Sądu z dnia 27 lutego 1997 r. w sprawie T-106/95 FFSA i in. przeciwko Komisji, Rec. s. II-229, pkt 124; ww. w pkt 95 postanowienie w sprawie Asia Motor France i in. przeciwko Komisji, pkt 49; wyrok Sądu z dnia 19 lipca 2007 r. w sprawie T-360/04 FG Marine przeciwko Komisji, pkt 33 i przytoczone tam orzecznictwo).

192 W niniejszej sprawie zarzut ten nie został jednak podniesiony w sposób wyraźny. Confebask ograniczyłaby się bowiem do poparcia argumentów przedstawionych w tym względzie przed Trybunałem przez skarżące w postępowaniach, w których zapadły wyroki w ww. w pkt 45 sprawach Demesa i Ramondín.

193 Argument dotyczący braku zastosowania postanowień art. 87 WE do rozpatrywanych rodzajów należy zatem odrzucić jako niedopuszczalny.

194 Wobec powyższego zarzut dotyczący kwestii braku pomocy państwa należy w całości oddalić.

B – W przedmiocie zarzutu dotyczącego rzekomej niezgodności Normas Forales ze wspólnym rynkiem (sprawy T-265/01, T-266/01 i T-270/01)

1. Argumenty stron

195 Confebask utrzymuje po pierwsze, że w zaskarżonych decyzjach Komisja uznała, iż sporne przepisy są niezgodne ze wspólnym rynkiem, ponieważ nie uwzględniono w nich wyraźnie przepisów wspólnotowych dotyczących pomocy sektorowej, regionalnej i innej. Confebask wywodzi stąd, że w celu poszanowania reguł obowiązujących w dziedzinie pomocy państwa, przepisy krajowe wprowadzające zmiany wysokości obciążeń podatkowych winny – pod rygorem uznania takich przepisów za niezgodne ze wspólnym rynkiem – wskazywać przedsięwzięcia, do których nie mają one zastosowania. Confebask twierdzi jednak, że prawo podatkowe nie powinno zawierać zapisów tego rodzaju. Uważa ona w każdym razie, że nawet wobec braku takich zapisów Komisja winna była wyjaśnić, z jakiego konkretnie powodu uznała pomoc za niezgodną ze wspólnym rynkiem.

196 Po drugie Confebask zarzuca Komisji, iż doszła ona do wniosku o niezgodności Normas Forales z wytycznymi z 1998 r. (zob. pkt 8 niniejszego wyroku) na podstawie analizy czysto formalnej i abstrakcyjnej, bez przeprowadzania konkretnego badania, mimo że wytyczne te pozbawione są wiążącej mocy prawnej, a więc bez przeprowadzania pogłębionej analizy nie mogą opierać na nich wniosku o niezgodności pomocy ze wspólnym rynkiem.

197 Komisja, popierana przez Comunidad autónoma de La Rioja, wnosi o oddalenie tego zarzutu jako bezzasadnego.

2. Ocena Sądu

198 Należy przypomnieć, że Komisja dysponuje szeroką swobodą oceny w dziedzinie art. 87 ust. 3 WE (wyroki Trybunału z dnia 21 marca 1990 r. w sprawie C-142/87 Belgia przeciwko Komisji, Rec. s. I-959, pkt 56; z dnia 11 lipca 1996 r. w sprawie C-39/94 SFEI i in., Rec. s.

I?3547, pkt 36; wyrok S?du z dnia 8 lipca 2004 r. w sprawie T?198/01 Technische Glaswerke Ilmenau przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II?2717, pkt 148). Kontrola wykonywana przez s?d wspólnotowy powinna wi?c ogranicza? si? do sprawdzenia przestrzegania regu? proceduralnych oraz obowi?zku uzasadnienia, a tak?e sprawdzenia, czy zosta? w?a?ciwie przedstawiony stan faktyczny, czy nie zosta? pope?niony oczywisty b??d w ocenie tego stanu faktycznego, jak równie? czy nie nast?pi?o nadu?ycie w?adzy. S?d wspólnotowy nie mo?e zast?pi? oceny ekonomicznej Komisji swoj? w?asn? ocen? (zob. ww. wyrok w sprawie Technische Glaswerke Ilmenau przeciwko Komisji, pkt 148 i przytoczone tam orzecznictwo).

199 W dziedzinie systemów pomocy Komisja ma prawo bada? jedynie ogólne cechy spornego systemu bez obowi?zku badania ka?dego szczególnego przypadku zastosowania (ww. w pkt 143 wyrok z dnia 15 grudnia 2005 r. w sprawie W?ochy przeciwko Komisji, pkt 91; zob. podobnie ww. w przypisie 22 wyrok w sprawie Diputación Foral de Guipúzcoa i in. przeciwko Komisji, pkt 68).

200 Nale?y zwróci? uwag?, ?e w ramach twierdzenia o naruszeniu art. 87 ust. 3 WE Confebask zarzuca zasadniczo Komisji to, ?e nie uzasadni?a ona zaskar?onych decyzji w wystarczaj?ym stopniu.

201 Z zaskar?onych decyzji wynika (pkt 77–93 decyzji 2002/820, pkt 84–99 decyzji 2003/27 i 2002/894), ?e Komisja zbada?a kwesti? zgodno?ci rozpatrywanych systemów ze wspólnym rynkiem w kontek?cie odst?pstw przewidzianych w art. 87 ust. 3 lit. a) i c) WE, w ?wietle regu? wspólnotowych maj?cych zastosowanie w dziedzinie pomocy regionalnej [pkt 77, 78, 86 decyzji 2002/820; pkt 84, 85, 92 decyzji 2003/27 i 2002/894, odnosz?ce si? do obwieszczenia Komisji w sprawie sposobu stosowania art. [87] ust. 3 lit. a) i c) do pomocy regionalnej (Dz.U. 1988, C 212, s. 2) i do wytycznych z 1998 r. (zob. pkt 8 niniejszego wyroku)], w dziedzinie pomocy inwestycyjnej [pkt 82, 89, 92 decyzji 2002/820 i pkt 88, 95, 98 decyzji 2003/27 i 2002/894, odnosz?ce si? do pierwszej uchwa?y Rady, z dnia 20 pa?dziernika 1971 r., i zebranych przy Radzie przedstawicieli rz?dów pa?stw cz?onkowskich w sprawie ogólnych systemów pomocy regionalnej (Dz.U. C 111, s. 1), do obwieszczenia Komisji w sprawie systemów pomocy regionalnej (Dz.U. 1979, C 31, s. 9) i do obwieszczenia Komisji w sprawie wielosektorowych ram pomocy regionalnej na rzecz du?ych projektów inwestycyjnych (Dz.U. 1998, C 107, s. 7)], w dziedzinie pomocy na rzecz ma?ych i ?rednich przedsi?biorstw (M?P) [pkt 81, 88 decyzji 2002/820; pkt 87, 94 decyzji 2003/27 i 2002/894, odnosz?ce si? do obwieszczenia Komisji w sprawie wspólnotowych ram pomocy na rzecz M?P (Dz.U. 1992, C 213, s. 2)] oraz w dziedzinie pomocy na rzecz przedsi?biorstw prze?ywaj?cych trudno?ci [pkt 93 decyzji 2002/820 i pkt 99 decyzji 2003/27 i 2002/894, odnosz?ce si? do wspólnotowych wytycznych dotycz?cych pomocy pa?stwa na rzecz wspomagania i restrukturyzacji przedsi?biorstw prze?ywaj?cych trudno?ci (Dz.U. 1994, C 368, s. 12), zmienionych przez wytyczne z 1999 r. (Dz.U. C 288, s. 2)].

202 Komisja wskaza?a przede wszystkim, ?e rozpatrywane ulgi podatkowe spe?niaj? najwyra?niej – przynajmniej cz??ciowo – przes?anki okre?lone w wytycznych z 1998 r., gdy? po pierwsze ich podstaw? s? wydatki inwestycyjne, a po drugie nie przekraczaj? one 45% warto?ci inwestycji (zob. pkt 77 decyzji 2002/820, pkt 84 decyzji 2003/27 i 2002/894). Komisja o?wiadczy?a dalej, ?e ulgi te nie mog? jednak podlega? odst?pstwom regionalnym przewidzianym w art. 87 ust. 3 WE. Komisja wskaza?a bowiem, ?e Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya i Territorio Histórico de Guipúzcoa nie mog? korzysta? z odst?pstwa przewidzianego w art. 87 ust. 3 lit. a) WE ze wzgl?du na zbyt wysoki produkt wewn?trzny przypadaj?cy na mieszka?ca (zob. pkt 78 decyzji 2002/820, pkt 85 decyzji 2003/27 i 2002/894). Doda?a ona, ?e ulgi podatkowe nie mog? tak?e zosta? zatwierdzone na podstawie art. 87 ust. 3 lit. c) WE, poniewa? ich wysoko?? przekracza limity przewidziane w kolejnych kartach pomocy regionalnej (pkt 79 decyzji 2002/820, pkt 86 decyzji 2003/27 i 2002/894). Komisja wskaza?a tak?e, i? ulgi te mog? ponadto dotyczy? inwestycji dokonywanych w celu zast?pienia, jak równie? wydatków zwi?zanych z „procesem

inwestycyjnym” lub z „inwestycjami w fazie przygotowawczej”. Wobec braku dokładnej definicji tych terminów Komisja uznała jednak, iż nie można wykluczyć, że przedmiotem rozpatrywanej pomocy mogła być inwestycja początkowa, ale także inne wydatki, których nie można uznać za wydatki inwestycyjne na podstawie reguł wspólnotowych mających zastosowanie w tej dziedzinie (pkt 82 decyzji 2002/820, pkt 88 decyzji 2003/27 i 2002/894). Komisja wskazała, że rozpatrywane środki nie są ograniczone do właściwych obszarów ani objęte limitami, wobec czego nie można ich uznać za zgodne ze wspólnym rynkiem w drodze zastosowania odstąpienia regionalnego przewidzianego w art. 87 ust. 3 lit. c) WE (pkt 84 decyzji 2002/820, pkt 90 decyzji 2003/27 i 2002/894).

203 W odniesieniu do ulg, którymi objęto wydatki inwestycyjne nieodpowiadające definicji wspólnotowej, Komisja uznała, że należy one do kategorii pomocy operacyjnej, która co do zasady jest zabroniona i której nie może w tym przypadku dotyczyć odstąpienie przewidziane w art. 87 ust. 3 lit. a) WE (pkt 85, 86 decyzji 2002/820; pkt 91, 92 decyzji 2003/27 i 2002/894).

204 Komisja stwierdziła, że do rozpatrywanych środków nie można zastosować przewidzianego w art. 87 ust. 3 lit. c) WE odstąpienia, dotyczącego pomocy przeznaczonej na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych, gdy nie są one zgodne z obowiązującymi przepisami wspólnotowymi ani w odniesieniu do MŚP (pkt 88 decyzji 2002/820, pkt 94 decyzji 2003/27 i 2002/894), ani w odniesieniu do przedsiębiorstw dużych, skoro rozpatrywane systemy nie dotyczą niektórych działań gospodarczych (pkt 89, 90 decyzji 2002/820; pkt 95, 96 decyzji 2003/27 i 2002/894).

205 Ponadto, wobec braku ograniczeń sektorowych, Komisja stwierdziła, że wynoszące 45% ulgi podatkowe mogły być niezgodne z regułami sektorowymi (pkt 91 decyzji 2002/820; pkt 97 decyzji 2003/27 i 2002/894).

206 Komisja uznała wreszcie, że rozpatrywane systemy pomocy nie mogły być także objęte innymi odstępstwami przewidzianymi w art. 87 ust. 2 i 3 WE (pkt 94 decyzji 2002/820; pkt 100 decyzji 2003/27 i 2002/894), wobec czego doszło do wniosku, że systemy te są niezgodne ze wspólnym rynkiem.

207 Komisja dodała, że zaskarżone decyzje, które dotyczą systemów pomocy, nie wykluczają możliwości uznania pomocy indywidualnej za zgodną ze wspólnym rynkiem, chociażby ze względu na jej konkretne cechy (pkt 98 decyzji 2002/820; pkt 105 decyzji 2003/27; pkt 107 decyzji 2002/894).

208 Z powyższych rozważań wynika, że mając na względzie z jednej strony charakter ustanowionych w rozpatrywanych przepisach systemów pomocy, a z drugiej strony brak udzielenia przez władze hiszpańskie informacji na temat beneficjentów rozpatrywanych systemów – pomimo ich kierowanych w tym względzie przez Komisję – przeprowadzonej przez Komisję analizy nie można uznać za abstrakcyjną.

209 Confebask nie przedstawiła nadto żadnych dowodów, które w jakikolwiek sposób pozwalałyby wykazać rzekomo błędny charakter przeprowadzonej przez Komisję analizy kwestii zgodności rozpatrywanych środków ze wspólnym rynkiem. W szczególności Confebask nie podniosła żadnego argumentu, który wskazywałby na to, że zastosowanie w niniejszej sprawie wytycznych z 1998 r. miałooby jakikolwiek wpływ na zgodność z prawem zaskarżonych decyzji.

210 Wobec powyższego bezzasadny jest zarzut zmierzający do obalenia twierdzenia, że rozpatrywane ulgi podatkowe są niezgodne ze wspólnym rynkiem.

C – W przedmiocie zarzutu dotyczącego nadużycia władzy (sprawy T-265/01, T-266/01 i T-270/01)

1. Argumenty stron

211 Confebask wielokrotnie podnosi w swych pismach, że Komisja dopuściła się nadużycia władzy, gdy wykorzystała swe kompetencje wynikające z art. 87 WE do harmonizacji systemów podatkowych państw członkowskich. Confebask twierdzi, że ponieważ podjęte przez Komisję próby harmonizacji nie powiodły się, zaskarżone decyzje wpisują się w zainicjowany przez Komisję ogólny proces harmonizacji opodatkowania bezpośredniego przedsiębiorstw przy pomocy postanowień dotyczących pomocy państwa, wdrożony zamiast właściwej procedury przewidzianej w tym celu w art. 96 WE.

212 Komisja, popierana przez Comunidad autónoma de La Rioja, wnosi o oddalenie tego zarzutu.

2. Ocena Sądu

213 Należy przypomnieć, że decyzja może zostać uznana za wydaną z nadużyciem władzy wyjątkowo wówczas, gdy z obiektywnych, istotnych i spójnych okoliczności wynika, że została wydana wyjątkowo lub przede wszystkim w celu osiągnięcia rezultatów innych niż te, które wskazano (zob. wyrok Trybunału z dnia 22 listopada 2001 r. w sprawie C-110/97 Niderlandy przeciwko Komisji, Rec. s. I-8763, pkt 137 i przytoczone tam orzecznictwo, a także ww. w pkt 45 wyrok w sprawie Ramondín, pkt 44).

214 Confebask nie udzieliła jednak w niniejszej sprawie żadnej obiektywnej wskazówki, na podstawie której można by uznać, iż rzeczywistym celem, jaki przywieca Komisji przy wydaniu zaskarżonych decyzji, było uzyskanie harmonizacji w dziedzinie podatków.

215 Ponadto Confebask nie wykazała także istnienia jakiegokolwiek rzeczywistej harmonizacji, która byłaby realizowana na szczeblu wspólnotowym za pośrednictwem zaskarżonych decyzji (zob. podobnie ww. w pkt 43 wyrok w sprawie Ramondín, pkt 85).

216 W tych okolicznościach zarzut dotyczący nadużycia władzy należy oddalić jako bezzasadny.

D – W przedmiocie zarzutu dotyczącego kwalifikacji rozpatrywanej pomocy jako istniejącej (sprawy T-265/01, T-266/01 i T-270/01)

1. Argumenty stron

217 Confebask utrzymuje, że nawet jeżeli rozpatrywane Normas Forales stanowiły pomoc państwa, to należy je uznać za pomoc istniejącą, co oznacza, że obowiązek odzyskania pomocy winien zostać zniesiony.

218 Po pierwsze, w sprawie T-265/01 Confebask utrzymuje, że w latach 1981, 1983 i 1984 – czyli przed przystąpieniem Królestwa Hiszpanii do Wspólnoty – w celu wspierania inwestycji Territorio Histórico de Álava wprowadziło ulgi podatkowe „zasadniczo identyczne” z tymi, które przewiduje szóste postanowienie dodatkowe do Norma Foral nr 22/1994 dla prowincji Álava. Confebask wspomina zatem o: wprowadzonej w 1981 r. i wynoszącej 15% kwoty inwestycji uldze podatkowej, której przyznanie uzależnione było od utrzymania poziomu zatrudnienia przez okres dwóch lat, wzrostu liczby personelu oraz poziomu inwestycji i której wartość zwiększono do 20% w 1984 r.; wynoszącej 50% uldze podatkowej wprowadzonej w 1983 r. w następstwie powodzi,

które wystąpiły w 1983 r. i wyrzodziły szkody w rodkach trwałych; obowiązującej w latach 1984 i 1985 i wynoszącej 50% kwoty inwestycji uldze, której przyznanie także uzależniono od spełnienia pewnych warunków, w szczególności zaś od wniesienia wkładu własnego na poziomie co najmniej 25%. Według Confebask mamy tu zatem do czynienia z pomocą istniejącą w rozumieniu art. 1 lit. b) ppkt i) rozporządzenia nr 659/1999.

219 Po drugie, w sprawach T-265/01, T-266/01 i T-270/01 Confebask podnosi, że rozpatrywane Normas Forales stanowi przedużenie przepisów przyjętych po przystąpieniu Królestwa Hiszpanii do Wspólnoty i względem których Komisja nie wyraziła zastrzeżeń.

220 W sprawie T-270/01 Confebask utrzymuje w tym względzie, że w dniach 22 kwietnia 1986 r. i 27 kwietnia 1987 r. Territorio Histórico de Guipúzcoa uchwaliła Normas Forales nr 4/1986 i 14/1987, przewidujące ulgi podatkowe wynoszące 50% kwoty inwestycji, które według niej byłyby analogiczne do ulg zakwestionowanych w zaskarżonych decyzjach.

221 W sprawach T-265/01, T-266/01 i T-270/01 Confebask podnosi także, że ulgi podatkowe wprowadzone w 1988 r. na obszarze trzech Territorios Históricos są bardzo podobne do systemów podatkowych rozpatrywanych w niniejszym postępowaniu. Według Confebask ulgi podatkowe z 1988 r. zostały jednak zatwierdzone przez Komisję w decyzji 93/337/EWG z dnia 10 maja 1993 r. w sprawie systemu pomocy podatkowej na rzecz inwestycji w Kraju Basków (Dz. L 134, s. 25). Confebask pyta się także na pismo Komisji z dnia 3 lutego 1995 r., z którego wynika, że Komisja przyjęła do wiadomości, że niezgodność ulg podatkowych z 1988 r. ze swobodą przedsiębiorczości została usunięta.

222 Confebask dodaje, że w orzecznictwie sformułowany został wymóg, zgodnie z którym aby dany środek mógł zostać uznany za nową pomoc, musi on zostać poddany zasadniczej zmianie. Ponieważ art. 1 lit. c) rozporządzenia nr 659/1999 wspomina o „[wszelkich] zmianach” i uważa przez to zakres pojęcia pomocy istniejącej, nie należy go interpretować w sposób sprzeczny z orzecznictwem, gdyby wykadnia taka naruszała prawa organów administracji i zainteresowanych przedsiębiorstw.

223 Po trzecie, Confebask podnosi, że zaskarżone decyzje są przejawem zmiany podejścia Komisji do kwestii ulg podatkowych, gdyby nigdy dotąd, w szczególności zaś w decyzji 93/337 w sprawie ulg podatkowych z 1988 r., Komisja nie stwierdziła, że dany środek może zostać uznany za środek „specyficzny” jedynie z tego powodu, że jego zakres zastosowania jest ograniczony pod względem czasowym bądź ilościowym. Mając na uwadze te zmiany doktrynalne, rozpatrywane Normas Forales należyoby traktować jako pomoc istniejącą w rozumieniu art. 1 lit. b) ppkt v) rozporządzenia nr 659/1999.

224 Wniosek o takiej zmianie podejścia Komisji Confebask wywodzi z okoliczności, że w dniu 17 marca 1997 r. członek Komisji odpowiedzialny za kwestie dotyczące konkurencji, odnosząc się do systemów zwolnień z podatku od osób prawnych wprowadzonych w 1993 r. przez Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya i Territorio Histórico de Guipúzcoa oświadczył przedstawiicielstwu Comunidad autónoma de La Rioja, że analiza tych systemów nie wchodzi w zakres kompetencji „Unii Europejskiej”. Według Confebask oświadczenie to oznacza bowiem, że początkowo Komisja rozpatrywała systemy zwolnień podatkowych z 1993 r. jako środki podatkowe o charakterze ogólnym, nie zaś jako pomoc państwa. Zmiana podejścia Komisji ma wreszcie swe źródła w treści obwieszczenia z 1998 r. w sprawie pomocy podatkowej na rzecz przedsiębiorstw. Ze sprawozdania Komisji C (2004) 434 z dnia 9 lutego 2004 r. dotyczącego wprowadzenia w życie tego obwieszczenia wynika w tym względzie, że cel obwieszczenia nie polega wyłącznie na wyjaśnieniu sposobu stosowania w tym zakresie reguł dotyczących pomocy państwa, ale także na ich wzmocnieniu.

225 Wobec wystąpienia tego rodzaju zmiany Confebask uważa, że rozpatrywane Normas Forales winny być traktowane jako pomoc istniejąca, zgodnie z art. 1 lit. b) ppkt v) rozporządzenia nr 659/1999.

226 Confebask podkreśla wreszcie, że rozpatrywane środki podatkowe miały na celu „stymulowanie inwestycji, które w braku takiego bodźca nie mogłyby zostać zrealizowane”, wywodząc stąd, że odzyskanie spornych kwot doprowadziłoby do wycofania się z tych inwestycji. Co więcej, nałożenie takich obowiązków postawiłoby przedsiębiorstwa w trudnej sytuacji.

227 Komisja, popierana przez Comunidad autónoma de La Rioja, wnosi o oddalenie tego zarzutu jako bezzasadnego.

2. Ocena Sądu

228 Traktat WE przewiduje odrębne tryby postępowania w zależności od tego, czy dana pomoc została zakwalifikowana jako istniejąca, czy jako nowa. O ile pomoc nowa podlega – zgodnie z art. 88 ust. 3 WE – uprzedniemu zgłoszeniu Komisji i nie może zostać prawidłowo wprowadzona w życie przed wydaniem ostatecznej decyzji kończącej postępowanie, o tyle zgodnie z art. 88 ust. 1 WE pomoc istniejąca może być systematycznie realizowana tak długo, jak Komisja nie stwierdzi jej niezgodności ze wspólnym rynkiem (ww. w pkt 125 wyrok w sprawie Banco Exterior de España, pkt 22; wyrok Sądu z dnia 15 czerwca 2000 r. w sprawach połączonych T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, od T-600/97 do T-607/97, T-1/98, od T-3/98 do T-6/98 i T-23/98 Alzetta i in. przeciwko Komisji, Rec. s. II-2319, pkt 148). W stosownym przypadku pomoc istniejąca może być jedynie przedmiotem wywołującej skutki na przyszłość decyzji stwierdzającej jej niezgodność ze wspólnym rynkiem.

229 Artykuł 1 lit. b) ppkt i) rozporządzenia nr 659/1999, który wszedł w życie z dniem 16 kwietnia 1999 r., a więc obowiązuje w dniu wydania zaskarżonych decyzji, stanowi, że pojęcie istniejącej pomocy oznacza „każdą pomoc, jaka istniała przed wejściem w życie traktatu w odpowiednich państwach członkowskich, to znaczy programy pomocowe i pomoc indywidualną, jakie zostały wprowadzone w życie przed wejściem i nadal stosowane [są] po wejściu w życie traktatu”.

230 Co się tyczy, po pierwsze, przepisów rozpatrywanych w sprawie T-265/01, jest pewne, że zostały one uchwalone przez Territorio Histórico de Álava w latach 1994–1999, a więc w czasie, gdy Królestwo Hiszpanii było już państwem członkowskim.

231 Jednakże wbrew twierdzeniom Confebask przepisów uchwalonych w latach 1994–1999 nie można uznać za zasadniczo identyczne z przepisami z lat 1981, 1983 i 1984, na mocy których wprowadzono przywołane przez nią ulgi podatkowe (zob. pkt 218 niniejszego wyroku).

232 Z akt sprawy, a w szczególności z pkt 72 decyzji 2002/820 i z samej skargi Confebask wynika bowiem, że z jednej strony zmianie uległ zakres zastosowania, a więc krąg beneficjentów ulg podatkowych, a z drugiej strony zmieniona została także podstawa i stopa procentowa tych ulg. Ponadto zastosowanie uregulowań kolejnych Normas Forales wprowadzających ulgi podatkowe jest ograniczone w czasie. Zmianie uległy zatem także ramy czasowe pomocy.

233 Tymczasem zgodnie z odnośnym orzecznictwem zmiany takie należą za istotne (zob. podobnie wyroki Sdu z dnia 30 stycznia 2002 r. w sprawie T-35/99 Keller i Keller Meccanica przeciwko Komisji, Rec. s. II-261, pkt 62; z dnia 30 kwietnia 2002 r. w sprawach połączonych T-195/01 i T-207/01 Government of Gibraltar przeciwko Komisji, Rec. s. II-2309, pkt 111; ww. w pkt 43 wyrok w sprawie Demesa, pkt 175).

234 Przepisów rozpatrywanych w odniesieniu do Territorio Histórico de Álava nie można zatem uznać za pomoc istniejącą w rozumieniu art. 1 lit. b) ppkt i) rozporządzenia nr 659/1999.

235 Po drugie Confebask utrzymuje, że rozpatrywane Normas Forales stanowi przedużenie Normas Forales uznanych za dozwolone.

236 Artykuł 1 lit. b) ppkt ii) rozporządzenia nr 659/1999 stanowi, że za pomoc istniejącą uznaje się „pomoc dozwoloną, czyli takie programy pomocowe i pomoc indywidualną, które zostały dozwolone przez Komisję lub przez Radę”.

237 Po pierwsze, w sprawie T-270/01 Confebask podnosi w tym względzie, że w dniach 22 kwietnia 1986 r. i 27 kwietnia 1987 r. Territorio Histórico de Guipúzcoa uchwaliła Normas Forales nr 4/1986 i 14/1987 zawierające przepisy analogiczne do tych, które zakwestionowano w zaskarżonych decyzjach.

238 W tym względzie wystarczy jednak stwierdzić, że Confebask w żaden sposób nie wykazała, jakoby przepisy z lat 1986 i 1987 zostały dozwolone przez Komisję. Poza tym, tak czy inaczej, przepisy te wprowadzały ulgi podatkowe obowiązujące wyjącznie w latach 1986 i 1987. Wobec tego, nawet jeżeli Norma Foral nr 7/1997 dla prowincji Guipúzcoa zawiera przepisy podobne, to i tak stanowi one pomoc nową (zob. podobnie ww. w pkt 43 wyrok w sprawie Demesa, pkt 175).

239 Po drugie, w sprawach T-265/01, T-266/01 i T-270/01 Confebask utrzymuje, że rozpatrywane ulgi podatkowe wprowadzone przez trzy Territorios Históricos i ulgi podatkowe z 1988 r. zatwierdzone ponoć przez Komisję mocą decyzji 93/337 są do siebie bardzo podobne (zob. pkt 221 niniejszego wyroku).

240 Sąd zwraca jednak uwagę, że z jednej strony ulgi podatkowe z 1988 r. różniły się istotnie od ulg rozpatrywanych w niniejszej sprawie pod względem stopy procentowej, wartości progowej objętych nimi inwestycji oraz okresu obowiązywania.

241 Z drugiej strony Confebask błędnie interpretuje treść decyzji 93/337 i pisma Komisji z dnia 3 lutego 1995 r. W decyzji tej Komisja uznała bowiem rozpatrywaną pomoc za niezgodną ze wspólnym rynkiem nie tylko dlatego, że była ona niezgodna z art. 43 WE, ale także dlatego, że nie spełniała szeregu wymogów różnych dziedzin pomocy, w szczególności za pomocy regionalnej, pomocy sektorowej, pomocy na rzecz MŚP ani wymogów dotyczących kumulacji pomocy (zob. pkt V decyzji 93/337). W odniesieniu do pisma z dnia 3 lutego 1995 r. należy stwierdzić, że Komisja uznała w nim jedynie to, że kwestionowany system podatkowy nie narusza już art. 43 WE, jednakże nie wypowiedziała się na temat kwestii, czy system ten spełnia szereg dotyczących pomocy wymogów określonych w decyzji 93/337 (zob. podobnie ww. w pkt 45 wyrok w sprawie Demesa i Territorio Histórico de Álava przeciwko Komisji, pkt 48, 49; ww. w pkt 43 wyrok w sprawie Demesa, pkt 237).

242 Wobec tego nawet przy założeniu, że rozpatrywane ulgi podatkowe można uznać za identyczne z ulgami z 1988 r., to nie można uznać, że zostały one dozwolone przez Komisję.

243 Confebask utrzymuje po trzecie, że biorąc pod uwagę doktrynalną zmianę podejścia Komisji do kwestii kryteriów selektywności, rozpatrywane systemy podatkowe należy uznać za pomoc istniejącą w rozumieniu art. 1 lit. b) ppkt v) rozporządzenia nr 659/1999.

244 Zgodnie z art. 1 lit. b) ppkt v) rozporządzenia nr 659/1999 pomoc istniejąca stanowi „pomoc, jaka została uznana za pomoc istniejącą, ponieważ można stwierdzić, że w czasie gdy została wprowadzona w życie, nie stanowi pomocy, a w okresie późniejszym stała się pomocą ze względu na rozwój wspólnego rynku bez wprowadzenia zmian przez państwo członkowskie”.

245 Pojęcie rozwoju wspólnego rynku można rozumieć jako zmianę gospodarczego i prawnego kontekstu w sektorze, którego dotyczy sporny środek (ww. w pkt 108 wyrok w sprawie Belgia i Forum 187 przeciwko Komisji, pkt 71). Zmiana taka może w szczególności być wynikiem liberalizacji rynku początkowo zamkniętego na konkurencję (wyrok Sądu z dnia 4 kwietnia 2001 r. w sprawie T-288/97 Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia przeciwko Komisji, Rec. s. II-1169, pkt 89).

246 W niniejszej sprawie argumentacja Confebask zmierza do wykazania zmian w ocenie Komisji.

247 Z jednej strony należy jednak stwierdzić, że okoliczności wskazane przez Confebask nie pozwalają na wyciągnięcie wniosku, że kryteria selektywności zastosowane przez Komisję w ramach oceny przepisów podatkowych pod względem ich zgodności z art. 87 ust. 1 WE uległy zmianie po uchwaleniu spornych przepisów podatkowych.

248 Okoliczności, że w przywołanej przez Confebask decyzji 93/337 Komisja uznała ulgi podatkowe z 1988 r. za selektywne na podstawie pewnych kryteriów, nie oznacza bynajmniej, że nie mogła ona stwierdzić selektywności tych środków na podstawie innego kryterium (zob. podobnie ww. w pkt 22 wyrok w sprawie Diputación Foral de Guipúzcoa i in. przeciwko Komisji, pkt 99). Nie oznacza to zatem także, że Komisja nie mogła posłużyć się innymi kryteriami, by uznać, że rozpatrywane w niniejszej sprawie ulgi podatkowe mają charakter selektywny, skoro zastosowanie tych kryteriów pozwoliło na sformułowanie wniosku o istnieniu środka „sprzyjającego niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów” w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE.

249 Podobnie w obwieszczeniu z 1998 r. w sprawie pomocy podatkowej na rzecz przedsiębiorstw, Komisja – która w znacznej mierze opiera się na orzecznictwie Trybunału i Sądu – przedstawia wyjaśnienia dotyczące stosowania art. 87 WE i 88 WE do przepisów podatkowych, nie zapowiadając zmiany kryteriów oceny takich przepisów w świetle art. 87 WE i 88 WE (ww. w pkt 22 wyrok w sprawie Diputación Foral de Guipúzcoa i in. przeciwko Komisji, pkt 79; ww. w pkt 76 wyrok w sprawie Diputación Foral de Álava i in. przeciwko Komisji, pkt 83). Sprawozdanie C (2004) 434 dotyczące wprowadzenia w życie tego obwieszczenia potwierdza cel, jakim jest wyjaśnienie i wzmocnienie zastosowania do przepisów podatkowych reguł w dziedzinie pomocy państwa po to, by zmniejszyć zakłócenia konkurencji, przy czym w sprawozdaniu tym sprecyzowano wyrażenie, że praktyka Komisji w tym zakresie nie ulegnie zmianie. Zmiany podejścia Komisji do kwestii kryteriów selektywności nie potwierdza wreszcie treść skierowanego przez hiszpańskiego senatora do rzędu hiszpańskiego pytania, mówiącego o rzekomych zamiarach członka Komisji odpowiedzialnego za kwestie konkurencji, ujawnionych w trakcie spotkania z dnia 17 marca 1997 r.

250 Z drugiej strony zakładać nawet, że Confebask wykazała zmianę doktryny Komisji w odniesieniu do kryteriów selektywności, to argument taki nie dowodzi „rozwoju wspólnego rynku” w rozumieniu art. 1 lit. b) ppkt v) rozporządzenia nr 659/1999. Pojęcie rozwoju wspólnego rynku

nie odnosi się bowiem do sytuacji, w której Komisja zmienia swój ocenę jedynie na podstawie bardziej ścisłego stosowania postanowień traktatu w dziedzinie pomocy państwa (ww. w pkt 108 wyrok w sprawie Belgia i Forum 187 przeciwko Komisji, pkt 71).

251 Wobec tego przesłanka dotycząca „rozwoju wspólnego rynku” w rozumieniu art. 1 lit. b) ppkt v) rozporządzenia nr 659/1999 nie jest spełniona, a zatem oddalić należy argument, że sporne przepisy podatkowe stanowią pomoc istniejącą.

252 Nie można wreszcie podnosić argumentu mówiącego o trudnościach związanych z obowiązkami odzyskania pomocy, ponieważ występowanie takich trudności nie ma wpływu na to, czy pomoc zostanie uznana za pomoc istniejącą, czy nową.

253 W świetle wszystkich powyższych rozważań należy uznać, że rozpatrywane ulgi podatkowe stanowią nową pomoc, która podlega zgłoszeniu Komisji zgodnie z art. 88 ust. 3 WE i która nie może zostać wprowadzona w życie przed wydaniem przez Komisję ostatecznej decyzji w jej przedmiocie.

E – W przedmiocie zarzutu dotyczącego uchybień proceduralnych oraz naruszenia zasad pewności prawa, dobrej administracji, ochrony uzasadnionych oczekiwań i równego traktowania (sprawy od T-227/01 do T-229/01, a także T-265/01, T-266/01 i T-270/01)

254 Po pierwsze, w skargach wniesionych w sprawach T-265/01, T-266/01 i T-270/01 Confebask podnosi zarzut proceduralny zmierzający do zakwestionowania okoliczności, że Komisja odmówiła wzięcia pod uwagę jej uwag przedstawionych w toku formalnej procedury dochodzenia. Po drugie, skarżące i popierający je interwenienci w sprawach od T-227/01 do T-229/01, T-265/01, T-266/01 i T-270/01 kwestionują odzyskanie rozpatrywanej pomocy, twierdząc, że odzyskanie to narusza zasady pewności prawa i dobrej administracji, zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań, a także zasadę równego traktowania.

1. W przedmiocie zarzutu dotyczącego uchybień proceduralnych

a) Argumenty stron

255 Confebask zarzuca Komisji to, że odrzuciła ona uzupełniające argumenty zawarte w dokumencie z dnia 29 grudnia 2000 r., uznając je za spóźnione. Termin wyznaczony na przedstawienie uwag nie był jednak terminem prekluzyjnym. Odmawiając uwzględnienia tej argumentacji, Komisja zrezygnowała z elastyczności, która charakteryzowała jej dotychczasową praktykę, i naruszyła zasadę ochrony uzasadnionych oczekiwań. Co więcej, zgodnie z zasadą dobrej administracji była ona zobowiązana do zbadania w sposób staranny i bezstronny wszystkich istotnych okoliczności sprawy.

256 Confebask podnosi także, że jej uwagi uzupełniające mogły zostać uwzględnione, ponieważ Komisja wydała zaskarżone decyzje dopiero siedem miesięcy później, czyli w dniu 11 lipca 2001 r. Ponadto uwagi te dotyczyły nowej okoliczności faktycznej, a mianowicie wydania przez Komisję decyzji 2001/168/EWWiS z dnia 31 października 2000 r. w sprawie hiszpańskich ustaw o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. 2001, L 60, s. 57).

257 Confebask wskazuje wreszcie, że podtrzymała te argumenty po to, by mogły one zostać ocenione przez Sąd.

258 Komisja kwestionuje zasadność tego zarzutu.

b) Ocena Sądu

259 Artykuł 6 ust. 1 rozporządzenia nr 659/1999 stanowi:

„Decyzja o wszczęciu formalnej procedury dochodzenia [...] wzywa zainteresowane państwo członkowskie i inne zainteresowane strony do przedstawienia uwag w wyznaczonym terminie, który zwykle nie przekracza jednego miesiąca. W należyście uzasadnionych przypadkach Komisja może przedłużyć wyznaczony termin”.

260 W niniejszej sprawie Confebask przekazała swe uwagi Komisji w dniach 4 stycznia i 13 kwietnia 2002 r., czyli w wyznaczonym przez Komisję terminie jednego miesiąca od daty ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym decyzji o wszczęciu formalnej procedury dochodzenia (zob. pkt 22 niniejszego wyroku). Z kolei uwagi uzupełniające Confebask, przedstawione w dniu 29 grudnia 2000 r. i doręczone w dniu 3 stycznia 2001 r., nie zostały uwzględnione przez Komisję ze względu na to, że dotarły do niej po upływie terminu i że Confebask nie złożyła żadnego wniosku o przedłużenie terminu wyznaczonego zgodnie z art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 659/1999 (pkt 50 decyzji 2002/820; pkt 46 decyzji 2003/27 i 2002/894).

261 Confebask twierdzi w istocie, że dotychczasowa praktyka Komisji wzbudziła w niej uzasadnione oczekiwania co do tego, że jej uwagi zostaną uwzględnione, nawet jeśli zostaną przedstawione po upływie terminu.

262 Sąd przypomina, że zgodnie z utrwalonym orzecnictwem prawo do powoływania się na ochronę uzasadnionych oczekiwań przysuguje każdemu podmiotowi, w którym instytucja wzbudziła uzasadnione nadzieje. Natomiast nie może powoływać się na naruszenie tej zasady ten, komu administracja nie udzieliła wyraźnych zapewnień (zob. ww. w pkt 108 wyrok w sprawie Belgia i Forum 187 przeciwko Komisji, pkt 147 i przytoczone tam orzecznictwo).

263 Tymczasem w niniejszej sprawie Confebask w żaden sposób nie wykazała, jakoby Komisja udzieliła jej wyraźnych zapewnień, że uwagi uzupełniające – nawet spóźnione – zostaną uwzględnione także w braku wniosku o przedłużenie terminu. Confebask, która powołuje się na praktykę Komisji, nie poparła prezentowanych w tym względzie twierdzeń żadnymi dowodami.

264 W odniesieniu do tej kwestii argument dotyczący naruszenia zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań należy zatem oddalić.

265 Ponadto Confebask utrzymuje, że odmowa uwzględnienia jej dodatkowych uwag sprzeciwia się zasadzie dobrej administracji.

266 Z orzecnictwa wynika, że jedną z gwarancji zapewnianych przez wspólnotowy porządek prawny w postępowaniu administracyjnym jest w szczególności zasada dobrej administracji, z której związany jest obowiązek zbadania przez właściwą instytucję, przy zachowaniu staranności i bezstronności, wszystkich istotnych kwestii rozpatrywanego przypadku (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 21 listopada 1991 r. w sprawie C-269/90 Technische Universität München, Rec. s. I-5469, pkt 14; ww. w pkt 136 wyrok w sprawie Komisja przeciwko Sytraval i Brink's France, pkt 62).

267 Z art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 659/1999 (zob. pkt 259 niniejszego wyroku) wynika, że w ramach formalnej procedury dochodzenia zainteresowane strony mają możliwość przedstawienia swych uwag Komisji, której zadaniem jest następnie wydanie – w szczególności po uwzględnieniu tych uwag – decyzji stwierdzającej brak pomocy lub istnienie pomocy uznanej za zgodną bądź niezgodną ze wspólnym rynkiem. Przepis ten przenosi także na grunt procedury kontroli pomocy państwa usankcjonowane w orzecnictwie zasady, o których mowa w pkt 266 niniejszego wyroku.

268 Pozostaje zwrócić uwagę, że art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 659/1999 przewiduje, że uwagi te winny zostać przedstawione w określonym terminie, który w niniejszej sprawie z pewnością nie został zachowany w odniesieniu do uwag uzupełniających przedstawionych przez Confebask w dniu 29 grudnia 2000 r. Należy także stwierdzić, że przepis ten nie przewiduje możliwości przedstawienia Komisji nowych uwag przez zainteresowanych stron, z jej własnej inicjatywy i po upływie wyznaczonego w tym celu terminu.

269 Należy w tym względzie przypomnieć, że w ramach procedury kontroli pomocy państwa osoby zainteresowane nie mogą rościć sobie prawa do postępowania o charakterze kontradiktoryjnym, takiego jak postępowanie wszczęte pomiędzy Komisją a państwem członkowskim odpowiedzialnym za przyznanie pomocy, i nie mogą powoływać się na tak szerokie prawa jak prawo do obrony (wyrok Trybunału z dnia 24 września 2002 r. w sprawach połączonych C-74/00 P i C-75/00 P Falck i Acciaierie di Bolzano przeciwko Komisji, Rec. s. I-7869, pkt 83; ww. w pkt 198 wyrok w sprawie Technische Glaswerke Ilmenau przeciwko Komisji, pkt 192, 193). Ogólne zasady prawa, jak przywoływana przez Confebask zasada dobrej administracji, nie mogą pozwolić sądowi wspólnotowemu na rozszerzenie praw proceduralnych przyznanych zainteresowanym stronom, w ramach postępowania w sprawie kontroli pomocy państwa, przez traktat oraz prawo wtórne (ww. w pkt 198 wyrok w sprawie Technische Glaswerke Ilmenau przeciwko Komisji, pkt 194).

270 Wobec tego twierdzenie Confebask, że decyzja 2001/168 stanowi nową i istotną okoliczność, uzasadniającą przedstawienie uwag uzupełniających, pozbawione jest znaczenia, gdyż nie pozwala ono na zakwestionowanie trafności orzeczeń przytoczonych w pkt 269 niniejszego wyroku.

271 W każdym razie Confebask nie wykazała w żaden sposób, jakoby decyzja 2001/168 mogła mieć znaczenie dla niniejszej sprawy. Z decyzji tej wynika, że rozpatrywane w niej ulgi podatkowe zostały uznane za niezgodne ze wspólnym rynkiem, jednakże z uwagi na okoliczności sprawy Komisja zrezygnowała z odzyskania spornej pomocy, działając zgodnie z zasadą ochrony uzasadnionych oczekiwań. Jak podkreśla Komisja, te uzasadnione oczekiwania – odmiennie anieli w niniejszej sprawie – wynikały jednak po pierwsze z wcześniejszej decyzji, w której uznano, że podobny system nie stanowi pomocy państwa, a po drugie z samej odpowiedzi udzielonej przez Komisję.

272 Confebask nie wykazała zatem, jakoby poprzez nieuwzględnienie w niniejszej sprawie jej uwag uzupełniających Komisja naruszyła zasadę dobrej administracji.

273 W związku z powyższym zarzut dotyczący zaistnienia uchybień proceduralnych należy oddalić.

2. W przedmiocie zarzutu dotyczącego naruszenia zasad pewności prawa i dobrej administracji, zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań i zasady równego traktowania

a) Argumenty stron

274 Skarżące w sprawach od T-227/01 do T-229/01, T-265/01, T-266/01 i T-270/01 oraz popierający je interwenienci kwestionują nałożony mocą zaskarżonych decyzji obowiązek odzyskania pomocy, powołując się na zasadę ochrony uzasadnionych oczekiwań.

275 Twierdzą one, że uzasadnione oczekiwania władz krajowych i podmiotów gospodarczych mogą wynikać z braku jakiegokolwiek reakcji Komisji na żądki, których istnienia była ona świadoma, oraz z wytworzonej w ten sposób i utrzymywanej przez nią od kilku lat dwuznacznej

sytuacji.

276 Zasadniczo Confebask podnosi tak?e, ?e powstanie uzasadnionych oczekiwa? podmiotów gospodarczych co do zgodno?ci z prawem ogólnych regu? ustanawiaj?cych ulgi podatkowe winno by? uznawane ?atwiej ani?eli powstanie takich oczekiwa? w odniesieniu do pomocy indywidualnej.

277 Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya i Territorio Histórico de Guipúzcoa, a tak?e Comunidad autónoma del País Vasco podnosz?, ?e orzecznictwo, z którego wynika, ?e ochrona uzasadnionych oczekiwa? wi???e si? z wymogiem uprzedniego zg?oszenia przewidzianego w art. 88 WE, istniej?cym w odniesieniu do pomocy indywidualnej, nie znajduje zastosowania w odniesieniu do systemów pomocy.

278 W tym kontek?cie skar???ce i popieraj?cy je interwenienci twierdz?, ?e zachowanie Komisji wywo?a?o po stronie podmiotów gospodarczych prze?wiadczenie, ?e zgodno?? spornych przepisów podatkowych z prawem wspólnotowym nie jest kwestionowana.

279 Po pierwsze przywo?uj? oni tre?? decyzji 93/337 dotycz?cej ulg podatkowych z 1988 r.

280 Wed?ug Confebask Komisja wzbudzi?a oczekiwania podmiotów gospodarczych przez to, ?e w decyzji 93/337 nie zakwestionowa?a zgodno?ci ulg podatkowych z 1988 r. z regu?ami obowi?zuj?cymi w dziedzinie pomocy pa?stwa. W decyzji tej Komisja uzna?a jedynie, ?e ulgi te naruszaj? regu?y dotycz?ce swobody przedsi?biorczo?ci. Wobec usuni?cia tej niezgodno?ci, w pi?mie z dnia 3 lutego 1995 r. uzna?a ona, ?e Królestwo Hiszpanii wywi?za?o si? w ten sposób z ci???cych na nim zobowi?za?. Tymczasem zdaniem Confebask rozpatrywane Normas Forales wykazuj? istotne podobie?stwo do ulg podatkowych z 1988 r. Confebask przyznaje, ?e ?rodek ten zosta? odrzucony w ww. w pkt 45 wyroku w sprawie Demesa i Territorio Histórico de Álava przeciwko Komisji, lecz utrzymuje, ?e w tym przypadku nie stoi to na przeszkodzie uchyleniu obowi?zku odzyskania pomocy ju? udzielonej. Twierdzi ona bowiem, ?e w post?powaniu zakończonym wydaniem ww. w pkt 43 wyroku w sprawie Demesa skar???cy powo?ywali si? na zasad? ochrony uzasadnionych oczekiwa? nie tylko po to, by sprzeciwi? si? odzyskaniu pomocy, ale tak?e po to, by zakwestionowa? uznanie przyznanych im ulg kredytowych za pomoc pa?stwa. Tymczasem kryteria, na podstawie których dokonuje si? kwalifikacji pomocy pa?stwa, ró?ni? si? od kryteriów oceny zasadno?ci odzyskania pomocy. Uznanie pomocy za niezgodn? ze wspólnym rynkiem nie musi zatem prowadzi? do powstania obowi?zku jej zwrotu.

281 Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya i Territorio Histórico de Guipúzcoa, a tak?e Comunidad autónoma del País Vasco podnosz? z kolei, ?e decyzja Komisji 93/337 nie wprowadza?a zale?no?ci mi?dzy mo?liwo?ci? skorzystania z ulg podatkowych z 1988 r. a minimaln? kwot? inwestycji. Za punkt odniesienia Komisja przyj??a natomiast istnienie kryterium doboru regionalnego i wy??czenie pewnych rodzajów dzia?alno?ci. Wed?ug Cámaras Oficiales de Comercio e Industria Komisja zastosowa?a wy??cznie to drugie kryterium. Tak czy inaczej, zarówno w jednym, jak i w drugim przypadku, z decyzji 93/337 wynika a contrario, ?e ograniczenie obj?tej ulgami kwoty inwestycji nie stanowi kryterium selektywno?ci. Ponadto decyzja ta nie wymaga odzyskania pomocy. Wobec tego Komisja zawiod?a uzasadnione oczekiwania skar???cych i wyst?puj?cych po ich stronie interwenientów, uzale?niaj?c w zaskar?onych aktach spe?nienie warunku przyznania rozpatrywanych ulg podatkowych od osi?gni?cia minimalnego progu warto?ci inwestycji. Komisja bezskutecznie odpiera?a ten argument twierdz?c, ?e nie mog?a ona wyczerpa? wszystkich mo?liwych kryteriów selektywno?ci, gdy? post?powanie takie sprzeciwia?oby si? zasadzie dobrej administracji.

282 Po drugie skar???ce i popieraj?cy je interwenienci w sprawach od T?227/01 do T?229/01 przywo?uj? systemy zwolnie? podatkowych z 1993 r. i przyj?te wobec nich podej?cie Komisji.

Według nich systemy zwolnień z 1993 r. przewidywały w szczególności wynoszące 25% ulgi podatkowe – przypominające ulgi podatkowe rozpatrywane w niniejszej sprawie – których przyznanie uzależnione było od spełnienia pewnych przesłanek, a przyjęty minimalny próg wartości inwestycji wynosił 80 mln ESP. Podkreślają oni, że Komisja, która wiedziała o istnieniu systemów z 1993 r. poczynwszy od wniesienia skargi z dnia 14 marca 1994 r., zarejestrowanej w dniu 28 kwietnia 1994 r., uważa je za niezgodne ze wspólnym rynkiem dopiero w decyzjach Komisji: 2003/28/WE z dnia 20 grudnia 2001 r. w sprawie pomocy państwa przyznanej przez Hiszpanię w 1993 r. na rzecz pewnych nowo utworzonych przedsiębiorstw w prowincji Álava (Hiszpania) (Dz.U. 2003, L 17, s. 20); 2003/86/WE z dnia 20 grudnia 2001 r. w sprawie pomocy państwa przyznanej przez Hiszpanię w 1993 r. na rzecz pewnych nowo utworzonych przedsiębiorstw w prowincji Vizcaya (Hiszpania) (Dz.U. 2003, L 40, s. 11) oraz 2003/192/WE z dnia 20 grudnia 2001 r. w sprawie pomocy państwa przyznanej przez Hiszpanię w 1993 r. na rzecz pewnych nowo utworzonych przedsiębiorstw w prowincji Guipúzcoa (Hiszpania) (Dz.U. 2003, L 77, s. 1), będących przedmiotem skarg w sprawach od T-86/02 do T-88/02.

283 Cámaras Oficiales de Comercio e Industria zwracają takżę uwagę na zachowanie Komisji po wniesieniu skargi z dnia 14 marca 1994 r. dotyczącej systemów zwolnień z 1993 r. Utrzymują one, że zachowanie to wzbudziło u nich uzasadnione oczekiwania co do zgodności z prawem spornych ulg podatkowych.

284 Po trzecie Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya i Territorio Histórico de Guipúzcoa, a także Comunidad autónoma del País Vasco utrzymują, że decyzje Komisji kwestionowane w postępowaniach zakończonych wydaniem ww. w pkt 43 wyroków w sprawach Demesa i Ramondín nie mogły mieć wpływu na uzasadnione oczekiwania podmiotów gospodarczych co do rozpatrywanych Normas Forales. Decyzje te dotyczyły bowiem wyłączenie przyznania indywidualnych ulg podatkowych na rzecz dwóch przedsiębiorstw, które były także beneficjentami jeszcze innej pomocy.

285 Po czwarte Cámaras Oficiales de Comercio e Industria – interwenienci w sprawach od T-227/01 do T-229/01 – zwracają uwagę na czas trwania w tym przypadku procedury wstępnej. Podkreślają one, że decyzje o wszczęciu formalnej procedury dochodzenia zostały opublikowane dopiero w dniach 4 grudnia 1999 r. i 11 marca 2000 r., a więc po tym jak Komisja przyznała, że kwestia rozpatrywanych ulg podatkowych została poruszona podczas odbytego w dniu 17 marca 1997 r. spotkania odpowiedzialnego za kwestie konkurencji członka Komisji z przedstawicielami Comunidad autónoma de La Rioja. W tym względzie twierdzą one, że formalna procedura dochodzenia została wszczęta zbyt późno i że Komisja naruszyła cięćcy na niej obowiązek staranności i dobrej administracji, a także zasadę pewności prawa.

286 Po piąte, według skarżących w sprawach od T-227/01 do T-229/01, w decyzjach o wszczęciu formalnej procedury dochodzenia nie wspomniano ani o obowiązku zawieszenia stosowania spornych przepisów podatkowych, ani o ewentualnym obowiązku odzyskania pomocy w przypadku, gdyby w ostatecznych decyzjach potwierdzono istnienie pomocy państwa.

287 Po szóste Confebask podnosi argument o nieuzasadnionym przedłużeniu procedury, a skarżące w sprawach od T-227/01 do T-229/01 utrzymują, że czas trwania formalnych procedur dochodzenia – w tym przypadku 23 miesięcy – stanowi okoliczność wyjątkową – w rozumieniu wyroku Trybunału z dnia 24 listopada 1987 r. w sprawie 223/85 RSV przeciwko Komisji, Rec. s. 4617 – która stoi na przeszkodzie odzyskaniu pomocy.

288 Po siódme Cámaras Oficiales de Comercio e Industria utrzymują, że w bardzo podobnych sprawach Komisja z urzędu brała pod uwagę okoliczności powodujące powstanie uzasadnionych oczekiwań i rezygnowała z ustanawiania wymogu odzyskania bezprawnie przyznanej pomocy. Przywołują one w szczególności decyzje Komisji w sprawie centrów koordynacji [decyzje Komisji

2003/81/WE z dnia 22 sierpnia 2002 r. w sprawie systemu pomocy państwa, jaki Królestwo Hiszpanii stosuje do „centrów koordynacji w prowincji Vizcaya” (Dz.U. 2003, L 31, s. 26); decyzję Komisji 2003/512/WE z dnia 5 września 2002 r. w sprawie systemu pomocy wprowadzonego przez Niemcy na rzecz centrów kontroli i koordynacji (Dz.U. 2003, L 177, s. 17); decyzję Komisji 2003/438/WE z dnia 16 października 2002 r. w sprawie systemu pomocy państwa C 50/2001 (ex NN 47/2000) – Spółki finansowe – wprowadzonego przez Luksemburg (Dz.U. 2003, L 153, s. 40) oraz decyzję Komisji 2004/76/WE z dnia 13 maja 2003 r. w sprawie systemu pomocy wprowadzonego przez Francję na rzecz głównych siedzib i centrów logistycznych (Dz.U. 2004, L 23, s. 1)]. Przywołuj one także decyzję 2001/168 i podnoszą, że taka praktyka decyzyjna świadczy także o naruszeniu zasady równego traktowania.

289 Skarżące w sprawach od T-227/01 do T-229/01 utrzymują wreszcie, że obowiązek odzyskania pomocy należy ograniczyć do inwestycji zrealizowanych po ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym wszczęcia formalnej procedury dochodzenia.

290 Komisja popierana przez Comunidad Autónoma de La Rioja wnosi o oddalenie tego zarzutu.

b) Ocena Sądu

W przedmiocie zarzutu dotyczącego naruszenia zasad pewności prawa i dobrej administracji, ze względu na czas trwania badania wstępnego

291 Cámaras Oficiales de Comercio e Industria – interwenienci w sprawach od T-227/01 do T-229/01 – podnoszą, że postępowanie wstępne trwało tak długo, że naruszona została zasada pewności prawa i dobrej administracji (zob. pkt 285 niniejszego wyroku).

292 W odniesieniu do kwestii dopuszczalności tego zarzutu należy przypomnieć, że zgodnie z art. 40 akapit czwarty statutu Trybunału Sprawiedliwości, który znajduje zastosowanie do Sądu na mocy art. 53 tego statutu, wniosek interwencyjny ogranicza się do poparcia przez jedną ze stron. Ponadto, zgodnie z art. 116 § 3 regulaminu, interwenient akceptuje stan sprawy, w jakim się ona znajduje w chwili jego wstąpienia. Stąd – choć powyższe przepisy nie stoją na przeszkodzie temu, aby interwenient powołać inne argumenty niż te, które podnosi strona, do której się przyłączy – jest to dopuszczalne, pod warunkiem że nie zmienia to ram sporu i że celem interwencji pozostaje nadal popieranie przez tę stronę zgłoszonych przez nią zarzutów (wyrok Sądu z dnia 13 kwietnia 2005 r. w sprawie T-2/03 Verein für Konsumenteninformation przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-1121, pkt 52).

293 Do Sądu należy zatem zbadanie – w celu wydania rozstrzygnięcia w przedmiocie dopuszczalności zarzutów podniesionych przez interwenienta – czy mają one związek z określonym przez strony głównym przedmiotem sporu.

294 Należy stwierdzić, że w niniejszej sprawie skarżące podnoszą argument o przewlekłości postępowania w kontekście zarzutu dotyczącego naruszenia zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań (zob. pkt 287 niniejszego wyroku). Należy zatem uznać, że zarzut podniesiony przez interwenientów – choć jest on odrębny od zarzutów podnoszonych przez skarżące – ma związek z określonym przez nie przedmiotem sporu i nie skutkuje zmianą ram sporu. Jest on zatem dopuszczalny.

295 W odniesieniu do istoty zarzutu Cámaras Oficiales de Comercio e Industria twierdzi, że formalna procedura dochodzenia została wszczęta zbyt późno.

296 Sąd przypomina, że w czasie, gdy Komisja powziła wiedzę na temat rozpatrywanych

przepisów podatkowych i a? do dnia 16 kwietnia 1999 r. – daty wej?cia w ?ycie rozporz?dzenia nr 659/1999 – Komisja nie by?a zwi?zana ustalonymi terminami. W braku przepisów w tym wzgl?dzie Komisja musia?a jednak do?o?y? stara?, aby nie zwleka? bez ogranicze? z wykonaniem swoich uprawnie?, aby nie naruszy? podstawowego wymogu pewno?ci prawa (ww. w pkt 269 wyrok Trybuna?u w sprawie Falck i Acciaierie di Bolzano przeciwko Komisji, pkt 140; wyrok z dnia 23 lutego 2006 r. w sprawach po??czonych C?346/03 i C?529/03 Atzeni i in., Zb.Orz. s. I?1875, pkt 61).

297 Poniewa? ocena zgodno?ci pomocy pa?stwa ze wspólnym rynkiem nale?y do wy??cznych kompetencji Komisji, jest ona zobowi?zana – w interesie prawid?owego stosowania postanowie? traktatu o podstawowym znaczeniu, odnosz?cych si? do pomocy pa?stwa – do przyst?pienia do sumiennego i bezstronnego badania skargi donosz?cej o istnieniu pomocy niezgodnej ze wspólnym rynkiem. Wynika st?d, ?e Komisja nie mo?e bezterminowo przed?u?a? wst?pnego badania pomocy pa?stwa b?d?cej przedmiotem wniesionej do niej skargi. Ocena, czy czas trwania badania skargi do Komisji ma rozs?dny charakter, powinna by? dokonywana w oparciu o konkretne okoliczno?ci danej sprawy, a zw?aszcza z uwzgl?dnieniem kontekstu sprawy, ró?nych etapów post?powania, które Komisja powinna przeprowadzi?, oraz stopnia z?o?ono?ci sprawy (wyrok S?du z dnia 10 maja 2006 r. w sprawie T?395/04 Air One przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II?1343, pkt 61).

298 Z zaskar?onych decyzji wynika w tym przypadku, ?e Komisja powzi??a wiedz? o ulgach podatkowych ustanowionych przez rozpatrywane uregulowania podatkowe na podstawie informacji zgromadzonych w zwi?zku z post?powaniami wszcz?tymi w odniesieniu do pomocy pa?stwa na rzecz przedsi?biorstw Demesa i Ramondín, b?d?cej przedmiotem skarg odpowiednio z dnia 11 czerwca 1996 r. i 2 pa?dziernika 1997 r.

299 Z zaskar?onych decyzji wynika nadto, ?e w pismach z dnia 17 sierpnia 1999 r. Komisja poinformowa?a Królestwo Hiszpanii o swej decyzji w sprawie wszcz?cia formalnej procedury dochodzenia wobec trzech rozpatrywanych systemów pomocy.

300 Mi?dzy dat? powzi?cia przez Komisj? wiedzy o rozpatrywanych systemach pomocy a wszcz?ciem formalnej procedury dochodzenia up?yn?? zatem okres, którego d?ugo?? mo?na oszacowa? na 38 miesi?cy (od czerwca 1996 r. do sierpnia 1999 r.).

301 Nale?y jednak stwierdzi?, po pierwsze, ?e rozpatrywane przepisy podatkowe, w odniesieniu do ulg podatkowych dotycz?cych prowincji Álava stosowane ze zmianami a? do dnia 31 grudnia 1999 r., wymaga?y od Komisji dokonania pog??bionej analizy hiszpa?skiego ustawodawstwa, a tak?e z?o?onych okoliczno?ci faktycznych i prawnych.

302 Po drugie, co si? tyczy kontekstu, w który wpisuj? si? te ulgi podatkowe, to a? do wszcz?cia formalnej procedury dochodzenia w dniu 17 sierpnia 1999 r. Komisja bada?a skargi wniesione w przedmiocie ulg podatkowych przyznanych przedsi?biorstwom Demesa i Ramondín, a po zako?czeniu tego badania wyda?a decyzje o wszcz?ciu formalnej procedury dochodzenia – w dniu 16 grudnia 1997 r. w odniesieniu do Demesa, a w dniu 30 kwietnia 1999 r. w odniesieniu do Ramondín. Nast?pnie wyda?a ona decyzje 1999/718 (Demesa) i 2000/795 (Ramondín).

303 Tymczasem nawet jeżeli w sprawach tych chodzi o pomoc indywidualną, to jednak rozpatrywane w nich ulgi podatkowe zostały przyznane na podstawie szóstego postanowienia dodatkowego do Norma Foral nr 22/1994 dla prowincji Álava, która w analizowanym przypadku ma zastosowanie w odniesieniu do Territorio Histórico de Álava (sprawy T-227/01 i T-265/01) i która bezspornie jest analogiczna do przepisów analizowanych w odniesieniu do Territorio Histórico de Vizcaya i Territorio Histórico de Guipúzcoa (sprawy T-228/01, T-229/01, T-266/01 i T-270/01).

304 Po trzecie należy stwierdzić, że czas trwania postępowania uległ wydłużeniu przynajmniej po części ze względu na okoliczności zależne od władz hiszpańskich.

305 Z akt sprawy wynika bowiem, że Komisja dysponowała informacjami niezbędnymi do wszczęcia formalnej procedury dochodzenia dopiero w dniu 2 czerwca 1999 r. Tak oto w odniesieniu do ulgi podatkowej mającej zastosowanie do Territorio Histórico de Álava Komisja uzyskała informacje w związku z wniesieniem dwóch skarg dotyczących pomocy państwa na rzecz przedsiębiorstw Demesa i Ramondín. Ponadto, pomijając informacje przedstawione podczas przywołanego przez strony spotkania Comunidad autónoma de La Rioja ze sędziami Komisji odbytego w dniu 17 marca 1997 r., zaskarżone decyzje opierały się na uzyskanych przez Komisję informacjach nieformalnych, dotyczących ulg podatkowych mających zastosowanie w odniesieniu do Territorio Histórico de Vizcaya i Territorio Histórico de Guipúzcoa (zob. pkt 17 niniejszego wyroku).

306 W dniu 15 marca 1999 r. Komisja skierowała zatem do władz hiszpańskich żądanie udzielenia informacji na temat tych niezgłoszonych systemów pomocy. Władze hiszpańskie dwukrotnie zwracały się o przedłużenie terminu wyznaczonego na udzielenie odpowiedzi, którą wystosowały ostatecznie dopiero w dniu 2 czerwca 1999 r.

307 Dlatego, biorąc pod uwagę kontekst i przypomniane wyżej okoliczności, należy stwierdzić, że wszczynając formalną procedurę dochodzenia w dniu 17 sierpnia 1999 r., Komisja nie naruszyła ogólnej zasady pewności prawa.

308 Odnosząc się wreszcie do argumentów dotyczących naruszenia przez Komisję zasady dobrej administracji, należy stwierdzić, iż same w istocie ciążące z argumentacją dotyczącą naruszenia zasady pewności prawa poprzez przedłużenie badania wstępnego, a zatem – w świetle powyższych rozważań – należy je oddalić.

309 W związku z tym oddalić należy zarzut dotyczący naruszenia zasad pewności prawa i dobrej administracji.

W przedmiocie zarzutu dotyczącego naruszenia zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań

310 Tytułem wprowadzenia należy przypomnieć, że na uzasadnione oczekiwania co do prawidłowości pomocy można powołać się jedynie wtedy, gdy ta pomoc została przyznana zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 88 WE (wyrok Trybunału z dnia 20 września 1990 r. w sprawie C-5/89 Komisja przeciwko Niemcom, Rec. s. I-3437, pkt 14; ww. w pkt 94 wyrok w sprawie Regione autónoma della Sardegna przeciwko Komisji, pkt 64).

311 W normalnych warunkach staranny organ władzy regionalnej i podmiot gospodarczy powinny bowiem mieć możliwość upewnienia się, że procedura ta była przestrzegana (ww. w pkt 310 wyrok Trybunału w sprawie Komisja przeciwko Niemcom, pkt 14; wyrok Trybunału z dnia 14 stycznia 1997 r. w sprawie C-169/95 Hiszpania przeciwko Komisji, Rec. s. I-135, pkt 51; ww. w pkt 43 wyrok w sprawie Demesa, pkt 236).

312 Ponadto, skoro art. 88 WE nie wprowadza rozróżnienia między systemami pomocy a pomocą indywidualną, to zasady te mają zastosowanie – wbrew twierdzeniom Confebask – także do systemów pomocy (pkt 276 niniejszego wyroku).

313 W niniejszej sprawie pewne jest to, że ulgi podatkowe, których dotyczy zaskarżone decyzje, zostały wprowadzone bez uprzedniego zgłoszenia, z naruszeniem art. 88 ust. 3 WE.

314 Jednakże orzecznictwo nie wyklucza możliwości powożenia się przez beneficjenta bezprawnie przyznanej – a więc, tak jak w przypadku systemów rozpatrywanych w niniejszej sprawie, niezgłoszonej – pomocy na nadzwyczajne okoliczności, które służyć mogły leżące u podstaw uzasadnionych oczekiwań co do prawidłowości tej pomocy, a w konsekwencji możliwości sprzeciwienia się jej zwrotowi (wyrok Trybunału z dnia 10 czerwca 1993 r. w sprawie C-183/91 Komisja przeciwko Grecji, Rec. s. I-3131, pkt 18; zob. podobnie ww. w pkt 45 wyrok w sprawie Demesa i Territorio Histórico de Álava przeciwko Komisji, pkt 51; wyrok Sądu z dnia 15 września 1998 r. w sprawach połączonych BFM i EFIM przeciwko Komisji, Rec. s. II-3437, pkt 69, 70; ww. w pkt 148 wyrok w sprawie CETM przeciwko Komisji, pkt 122; ww. w pkt 245 wyrok w sprawie Regione autónoma Friuli-Venezia Giulia przeciwko Komisji, pkt 107).

315 Przy założeniu, że skarżące w sprawach od T-227/01 do T-229/01, które nie są podmiotami gospodarczymi, lecz jednostkami samorządu terytorialnego, będącymi twórcami rozpatrywanych systemów pomocy, mogą powołać się na naruszenie zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań (zob. podobnie ww. w pkt 94 wyrok w sprawie Regione autónoma della Sardegna przeciwko Komisji, pkt 66), należy zatem zbadać, czy w świetle tych zasad podniesione argumenty dowodzą istnienia nadzwyczajnych okoliczności, które mogły leżać u podstaw uzasadnionych oczekiwań co do prawidłowości rozpatrywanych systemów pomocy.

316 Skarżące i popierający je interwenienci podnoszą, że zachowanie Komisji stanowi nadzwyczajną okoliczność mogącą leżać u podstaw uzasadnionych oczekiwań co do prawidłowości rozpatrywanych systemów pomocy, o czym świadczy po pierwsze treść jej decyzji 93/337 w sprawie ulg podatkowych z 1988 r., po drugie jej podejście do kwestii systemów pomocy z 1993 r., po trzecie nieracjonalnie długi czas trwania postępowania, a po czwarte brak pewnych wzmianek w decyzji o wszczęciu formalnej procedury dochodzenia.

– W przedmiocie argumentu dotyczącego decyzji 93/337

317 Confebask utrzymuje, że ulgi podatkowe z 1988 r. wykazują znaczne podobieństwo do ulg rozpatrywanych w niniejszej sprawie i że Komisja nie uznała ich za pomoc niezgodną ze wspólnym rynkiem, co wzbudziło uzasadnione oczekiwania co do prawidłowości spornych ulg podatkowych. Powołuje się ona na decyzję 93/337, a także na pismo Komisji z dnia 3 lutego 1995 r., w którym przyjąłaby ona do wiadomości, że władze hiszpańskie zastosowały się do dyspozycji art. 1 ust. 2 decyzji 93/337 nakazującej im zmianę systemu podatkowego, tak aby wyeliminować zakłócenia w kontekście art. 43 WE.

318 Tymczasem w odniesieniu do decyzji 93/337 Sąd stwierdził, że Confebask błędnie zinterpretowała jej treść, jak wskazano wyżej (zob. pkt 241 niniejszego wyroku). W decyzji tej Komisja uznała bowiem rozpatrywany pomoc za niezgodną ze wspólnym rynkiem nie tylko

dlatego, że była ona niezgodna z art. 43 WE, ale tak że dlatego, że nie spełniała szeregu wymogów różnych dziedzin pomocy, w szczególności za pomocy regionalnej, pomocy sektorowej, pomocy na rzecz MŚP ani wymogów dotyczących kumulacji pomocy (zob. pkt V decyzji 93/337).

319 W odniesieniu do pisma z dnia 3 lutego 1995 r. w pkt 241 niniejszego wyroku stwierdzono już, że Komisja uznała w nim jedynie to, że kwestionowany system podatkowy nie narusza już art. 43 WE, jednak że nie wypowiedziała się na temat kwestii, czy system ten spełnia szereg dotyczących pomocy wymogów określonych w decyzji 93/337 (ww. w pkt 45 wyrok w sprawie Demesa i Territorio Histórico de Álava przeciwko Komisji, pkt 48, potwierdzający ww. w pkt 43 wyrok w sprawie Demesa, pkt 237).

320 Ponadto Confebask utrzymuje, że wniosek sformułowany w ww. w pkt 45 wyroku Demesa i Territorio Histórico de Álava przeciwko Komisji nie stoi na przeszkodzie uchyleniu w tym przypadku obowiązku zwrotu pomocy, gdyby skarżąca powoływała się w tej sprawie na zasadę ochrony uzasadnionych oczekiwań nie tylko po to, by sprzeciwić się odzyskaniu pomocy, ale także po to, by zakwestionować uznanie przyznanej im ulgi podatkowej za pomoc państwa. Należy jednak stwierdzić, iż argument taki nie umniejsza zasadności wniosku, że Komisja nie uznała ulg podatkowych z 1988 r. za zgodne z uregulowaniami w dziedzinie pomocy państwa.

321 Dlatego nawet przy założeniu, że sporne ulgi podatkowe zostałyby uznane za analogiczne do ulg podatkowych z 1988 r., to decyzji 93/337 nie można uznać za nadzwyczajną okoliczność, która mogłaby leżeć u podstaw jakichkolwiek oczekiwań co do prawidłowości rozpatrywanych ulg podatkowych.

322 Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya i Territorio Histórico de Guipúzcoa, a także Comunidad autónoma del País Vasco podkreślają ze swej strony, że w decyzji 93/337 Komisja w żaden sposób nie zakwestionowała okoliczności, że ulga podatkowa miała zastosowanie do inwestycji o określonej wartości minimalnej. Dlatego uznają, że w zaskarżonych decyzjach, że przesłanka minimalnej kwoty inwestycji na poziomie 2,5 mld ESP nadawała uldze podatkowej charakter selektywny, a tym samym zmieniały kryteria oceny selektywności, Komisja zawiodła uzasadnione oczekiwania wzbudzone przez decyzję 93/337.

323 Sąd stoi na stanowisku, że przepisy podatkowe, których dotyczy decyzja 93/337, różni się od tych, o których mowa w zaskarżonych decyzjach. Decyzja 93/337 dotyczy bowiem pomocy podatkowej ustanowionej przez Norma Forales nr 28/1988 dla prowincji Álava, Norma Forales nr 8/1988 dla prowincji Vizcaya i Norma Forales nr 6/1988 dla prowincji Guipúzcoa.

324 Jeżeli przepisy z 1988 r. wprowadzają w szczególności ulgi podatkowe w hiszpańskim Kraju Basków, to okoliczność, że w decyzji 93/337 Komisja uznała ulgi podatkowe z 1988 r. za selektywne ze względu na to, że miały one zastosowanie jedynie do niektórych przedsięwzięć i że niektóre rodzaje działalności nie byłyby objęte (pkt III decyzji 93/337), nie oznacza bynajmniej, że Komisja nie mogła stwierdzić selektywności tych przepisów na podstawie innego kryterium (ww. w pkt 22 wyrok w sprawie Diputación Foral de Guipúzcoa i in. przeciwko Komisji, pkt 99).

325 Wniosku tego nie jest w stanie podważyć podniesiony przez Cámaras Oficiales de Comercio e Industria argument dotyczący naruszenia zasady dobrej administracji, gdyby selektywny charakter badanego rodzaju może zostać stwierdzony na podstawie jednej tylko okoliczności (zob. podobnie ww. w pkt 167 wyrok z dnia 15 lipca 2004 r. w sprawie Hiszpania przeciwko Komisji, pkt 120, 121). Komisja nie jest zatem zobowiązana do przeprowadzania w tym względzie wyczerpującej analizy.

326 W związku z tym decyzja 93/337, w której uznano nadto, że ulgi podatkowe z 1988 r. były niezgodne ze wspólnym rynkiem, nie może stanowić nadzwyczajnej okoliczności leżącej u podstaw jakichkolwiek uzasadnionych oczekiwań co do prawidłowości rozpatrywanych w niniejszej sprawie ulg podatkowych.

– W przedmiocie argumentu dotyczącego systemów z 1993 r. i podejścia przyjętego wobec nich przez Komisję

327 Skarżące i popierający je interwenienci w sprawach od T-227/01 do T-229/01 przywołują systemy z 1993 r. i okoliczności, że podejście przyjęte w ich względzie przez Komisję wzbudziło uzasadnione oczekiwania co do prawidłowości rozpatrywanych ulg podatkowych. Według nich Normas Forales z 1993 r. przewidują jednocześnie zwolnienia podatkowe i wynoszące 25% ulgi podatkowe.

328 Po pierwsze, co się tyczy zwolnień z podatku od osób prawnych ustanowionych w art. 14 Normas Forales nr 18/1993, 5/1993 i 11/1993, będących przedmiotem skarg w sprawach od T-30/01 do T-32/01 i od T-86/02 do T-88/02, nie można ich uznać za analogiczne do ulg podatkowych rozpatrywanych w niniejszej sprawie. Różni się one bowiem pod względem technik opodatkowania i zakresu przyznawanych korzyści. Tak oto ulgi podatkowe rozpatrywane w niniejszej sprawie wynoszą 45% kwoty objętych nimi inwestycji i odliczane są od ostatecznej kwoty należnego podatku, podczas gdy systemy z 1993 r. przewidywały obowiązek przez dziesięć lat zwolnienie z podatku od osób prawnych dla nowo utworzonych spółek. Także warunki ich stosowania nie są analogiczne, gdyż rozpatrywane Normas Forales zastrzegają ulgi podatkowe na rzecz przedsiębiorstw realizujących inwestycje o wartości przekraczającej 2,5 mld ESP, podczas gdy z systemów z 1993 r. korzystały mogły przedsiębiorstwa nowo utworzone, rozpoczynające swą działalność przy minimalnej wartości wpłaconego kapitału wynoszącej 20 mln ESP, realizujące inwestycje w kwocie 80 mln ESP w określonym terminie i tworzące co najmniej dziesięć miejsc pracy. Te dwie formy udogodnień podatkowych różni się także pod względem zakresu czasowego. Ulgi podatkowe obowiązywały bowiem przez jeden rok podatkowy, chociaż ich stosowanie może być wielokrotnie przedłużane. Z kolei systemami zwolnień podatkowych z 1993 r. objęte są wyłącznie przedsiębiorstwa rozpoczynające działalność między datą wejścia w życie ustanawiających je Normas Forales a dniem 31 grudnia 1994 r.

329 Dlatego niezależnie od tego, jakie podejście zaprezentowałyaby Komisja w odniesieniu do kwestii zwolnień podatkowych z 1993 r., z zachowania Komisji nie można wyciągać żadnych wniosków co do prawidłowości spornych ulg podatkowych.

330 Ponadto – jak stwierdził Sąd w wyroku dotyczącym systemów zwolnień podatkowych z 1993 r. – żadna z okoliczności faktycznych czy kontekstualnych, przedstawionych przez strony i popierających je interwenientów oraz powtórzonych w niniejszej sprawie, dotyczących podejścia Komisji do kwestii zwolnień podatkowych z 1993 r. nie dowodzi, jakoby to podejście Komisji stanowiło nadzwyczajną okoliczność, która mogłaby leżeć u podstaw uzasadnionych oczekiwań co do prawidłowości zwolnień podatkowych rozpatrywanych w tych sprawach (wyrok Sądu z dnia 9 września 2009 r. w sprawach połączonych od T-30/01 do T-32/01 i od T-86/02 do T-88/02 Diputación Foral de Álava i in. przeciwko Komisji, dotychczas nieopublikowany w Zbiorze, pkt 278–317).

331 W związku z tym podejście Komisji do kwestii zwolnień podatkowych z 1993 r. nie może stanowić nadzwyczajnej okoliczności, która mogłaby leżeć u podstaw jakichkolwiek uzasadnionych oczekiwań co do prawidłowości rozpatrywanych w niniejszej sprawie ulg podatkowych.

332 Po drugie, co się tyczy wynoszącej 25% ulgi podatkowej przywołanej przez skarżące w sprawach od T-227/01 do T-229/01, nawet przy założeniu, że mogłaby ona zostać uznana za porównywalną do wynoszących 45% ulg podatkowych rozpatrywanych w niniejszej sprawie, skarżące nie poparły jakimikolwiek dowodami twierdzenia, że prowadzone przez Komisję postępowanie, a więc jej podejście do kwestii zwolnień podatkowych z 1993 r. dotyczyło także wynoszących 25% ulg podatkowych.

333 Wobec powyższego argument dotyczący systemów z 1993 r. i przyjętego wobec nich przez Komisję podejścia nie zasuguje na uwzględnienie.

– W przedmiocie argumentu dotyczącego czasu trwania postępowania

334 Confebask, skarżąca w sprawach T-265/01, T-266/01 i T-270/01, twierdzi, że dopuszczono się naruszenia zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań poprzez „nieuzasadnione przedłużenie procedury”. Skarżące w sprawach od T-227/01 do T-229/01 podnoszą z kolei, że zasadą została naruszona poprzez przedłużenie formalnej procedury dochodzenia.

335 Należy przypomnieć, że zgodnie z art. 13 ust. 2 rozporządzenia nr 659/1999 w sprawach dotyczących możliwości pomocy przyznanej bezprawnie Komisja nie jest związana terminami mającymi zastosowanie do zgłoszonej pomocy.

336 Ocena, czy czas trwania procedury kontroli w dziedzinie pomocy państwa – zarówno fazy badania wstępnego, jak i formalnej procedury dochodzenia – ma różny charakter, powinna być dokonywana na podstawie okoliczności w każdej sprawie, a zwłaszcza przy uwzględnieniu kontekstu sprawy, różnych etapów procedury, przez które przeszła Komisja, zachowania stron w jej toku, stopnia złożoności sprawy oraz jej znaczenia dla zainteresowanych podmiotów (ww. w pkt 167 wyrok z dnia 15 lipca 2004 r. w sprawie Hiszpania przeciwko Komisji, pkt 53; w odniesieniu do procedury badania wstępnego zob. ww. w pkt 115 wyrok w sprawie Asociación de Estaciones de Servicio de Madrid i Federaci3n Catalana de Estaciones de Servicio przeciwko Komisji, pkt 122; w odniesieniu do formalnej procedury dochodzenia zob. wyrok Sądu z dnia 27 listopada 2003 r. w sprawie T-190/00 Regione Siciliana przeciwko Komisji, Rec. s. II-5015, pkt 136, 139).

337 W niniejszej sprawie trwająca 38 miesięcy faza badania wstępnego (zob. pkt 300 niniejszego wyroku) łączy się wraz ze wszczęciem formalnej procedury dochodzenia w dniu 17 sierpnia 1999 r. (zob. pkt 22 niniejszego wyroku). Później – w dniu 11 lipca 2001 r. – Komisja wydała zaskarżone decyzje. Formalna procedura dochodzenia trwa zatem 23 miesiące, a łączna długość postępowania wyniosła 5 lat i 1 miesiąc.

338 Z analizy zarzutu dotyczącego naruszenia zasady pewności prawa (pkt 301–307 niniejszego wyroku) wynika, że z uwagi na okoliczności zachodzące w niniejszej sprawie procedura badania wstępnego nie została nadmiernie przedłużona.

339 Co się tyczy formalnej procedury dochodzenia, z akt sprawy wynika, że po wystosowaniu przez Komisję pisma z dnia 17 sierpnia 1999 r. informującego Królestwo Hiszpanii o wszczęciu formalnej procedury dochodzenia, państwo to przedstawiło swe uwagi, które wpłynęły do Komisji w dniu 12 listopada 1999 r. W uwagach tych władze hiszpańskie uznały, iż nie zachodzi konieczność spełniania żądań Komisji sformułowanych w związku ze wszczęciem formalnej procedury dochodzenia dotyczącej decyzji o przyznaniu rozpatrywanych ulg podatkowych (pkt 43 decyzji 2002/820; pkt 39 decyzji 2003/27 i 2002/894, zob. pkt 24 niniejszego wyroku).

340 Ponadto uwagi przedstawiły takież inne podmioty – w marcu i kwietniu 2000 r. w odniesieniu do prowincji Álava, a w styczniu 2000 r. w odniesieniu do prowincji Vizcaya i Guipúzcoa. Komisja przekazała te komentarze władzom hiszpańskim – w marcu 2002 r. w odniesieniu do ulgi podatkowej wprowadzonej w prowincjach Vizcaya i Guipúzcoa, a w maju 2000 r. w odniesieniu do ulgi podatkowej w prowincji Álava. Władze hiszpańskie nie ustosunkowały się do treści tych komentarzy, mimo że zostały wniesione o przedłożenie wyznaczonego w tym celu terminu (pkt 52 decyzji 2002/820; pkt 60 decyzji 2003/27 i 2002/894; zob. pkt 26 niniejszego wyroku).

341 Z powyższych rozważań wynika, że władze hiszpańskie przyczyniły się swym zachowaniem – przynajmniej częściowo – do przedłożenia procedury dochodzenia.

342 W świetle tych okoliczności oraz mając na względzie kontekst, z którego rozpatrywanych przepisów i znaczenie sprawy, istotny czas trwania procedury dochodzenia nie może zostać uznany za nadmierny.

343 Skarżące w sprawach od T-227/01 do T-229/01 przywołują ww. w pkt 287 wyrok w sprawie RSV przeciwko Komisji, z którego wynika, że opóźnienie podjęcia przez Komisję decyzji o tym, że dana pomoc jest niezgodna z prawem i że winna ona zostać zniesiona i odzyskana przez państwo członkowskie, może w pewnych okolicznościach uzasadniać powstanie po stronie beneficjentów takiej pomocy uzasadnionych oczekiwań, stojących na przeszkodzie temu, by Komisja zobowiązała państwo członkowskie do zarządzenia jej zwrotu. W ww. w pkt 287 wyroku w sprawie RSV przeciwko Komisji Trybunał uznał także, że okres 26 miesięcy, jaki upłynął, zanim Komisja wydała decyzję w tej sprawie, mógł wzbudzić u strony skarżącej uzasadnione oczekiwania, stojące na przeszkodzie zobowiązaniu władz krajowych do zarządzenia zwrotu kwestionowanej pomocy.

344 Jednakże okoliczności zachodzące w sprawie, w której wydano ten wyrok, były wyjątkowe i nie wykazywały żadnego podobieństwa do okoliczności zachodzących w niniejszej sprawie. Rozpatrywana pomoc była bowiem – chociaż po jej wypaczeniu na rzecz beneficjenta – przedmiotem procedury formalnego zgłoszenia Komisji. Dotyczyła ona kosztów dodatkowych związanych z transakcją, która była już objęta zatwierdzonej przez Komisję pomocą. Była ona przeznaczona dla sektora, który otrzymywał od władz krajowych zatwierdzonej przez Komisję pomoc począwszy od 1977 r. Badanie jej zgodności ze wspólnym rynkiem nie wiązało się z koniecznością przeprowadzenia pogłębionej analizy. Trybunał wywiódł stąd, że w tych okolicznościach strona skarżąca mogła mieć rozsądne podstawy, by wierzyć, że pomoc ta nie napotka na sprzeciw ze strony Komisji (ww. w pkt 287 wyrok w sprawie RSV przeciwko Komisji, pkt 14–16).

345 Elementy te w sposób zasadniczy odróżniają ten przypadek od sytuacji, z którą mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Rozpatrywane ulgi podatkowe nie dotyczą bowiem konkretnego sektora ani też – wnioskując a fortiori – konkretnego sektora korzystającego z zatwierdzonych już ulg. Nie zostały one zgłoszone i nie stanowią kontynuacji stosowania jakiegokolwiek systemu pomocy, który zostałby wcześniej zatwierdzony przez Komisję. Wprost przeciwnie, były one przedmiotem decyzji Komisji leżących u podstaw ww. w pkt 43 wyroków w sprawach Demesa i Ramondín, wydanych przed wszczęciem formalnych procedur dochodzenia (zob. pkt 43 niniejszego wyroku), co nie pozostawiało żadnych wątpliwości co do tego, że ich zgodność ze wspólnym rynkiem została zakwestionowana.

346 Dlatego przywołane wyżej szczególne okoliczności, rozpatrywane w postępowaniu, w którym zapadł ww. w pkt 287 wyrok w sprawie RSV przeciwko Komisji, są całkowicie odmienne od okoliczności rozpatrywanych w niniejszej sprawie. Skarżące i popierający je interwenienci nie

mog? zatem skutecznie powo?ywa? si? na ten wyrok.

347 W zwi?zku z tym, z uwagi na okoliczno?ci zachodz?ce w niniejszej sprawie ??czny czas trwania post?powania nie mo?e zosta? uznany za nadmierny i nie stanowi on wyj?tkowej okoliczno?ci le??cej u podstaw uzasadnionych oczekiwa? co do prawid?owo?ci pomocy.

– W przedmiocie argumentu dotycz?cego braku w decyzjach o wszcz?ciu formalnych procedur dochodzenia wzmianki o obowi?zku zawieszenia stosowania spornych przepis?w podatkowych i ryzyku odzyskania pomocy

348 Skar??ce w sprawach od T?227/01 do T?229/01 powo?uj? si? na uzasadnione oczekiwania co do prawid?owo?ci spornych system?w pomocy, wynikaj?ce z faktu, ?e w decyzjach o wszcz?ciu formalnych procedur dochodzenia nie wspomniano o obowi?zku zawieszenia stosowania spornych przepis?w.

349 Tymczasem z decyzji o wszcz?ciu formalnej procedury dochodzenia, b?d?cej tak?e przedmiotem oddalonej przez S?d skargi (ww. w pkt 22 wyrok w sprawie *Diputaci?n Foral de Guip?zcoa i in. przeciwko Komisji*) wynika, ?e Komisja uzna?a, i? rozpatrywane ulgi podatkowe stanowi?y now? pomoc, mog?c? zosta? uznany za niezgodn? z prawem. Dokonanie takiej kwalifikacji oznacza, ?e zlekcewa?ono skutek zawieszaj?cy, który w odniesieniu do nowej pomocy wynika z art. 88 ust. 3 zdanie ostatnie WE. Dlatego fakt, ?e obowi?zek zawieszenia stosowania rozpatrywanych przepis?w nie zosta? wyra?nie wskazany w decyzji o wszcz?ciu formalnej procedury dochodzenia, nie mo?e stanowi? wyj?tkowej okoliczno?ci, która le?a?aby u podstaw jakichkolwiek uzasadnionych oczekiwa? co do prawid?owo?ci rozpatrywanych przepis?w.

350 Ponadto skar??ce podnosz?, ?e w decyzjach o wszcz?ciu formalnej procedury dochodzenia nie wspomniano o ryzyku odzyskania korzy?ci wygenerowanych dzi?ki ulgom podatkowym.

351 S?d zaznacza, ?e w opublikowanych w Dzienniku Urz?dowym wezwaniach do przedstawienia uwag (zob. pkt 25 niniejszego wyroku), w ramach streszczenia decyzji o wszcz?ciu formalnej procedury dochodzenia przypomniano, ?e zgodnie z art. 14 rozporz?dzenia nr 659/1999 wszelka niezgodna z prawem pomoc mo?e zosta? odzyskana od jej beneficjenta. Poza tym z utrwalonego orzecznictwa wynika w ka?dym razie, ?e uchylenie pomocy przyznanej bezprawie poprzez ??danie jej zwrotu stanowi logiczn? konsekwencj? stwierdzenia jej niezgodno?ci z prawem (ww. w pkt 198 wyrok Trybuna?u z dnia 21 marca 1990 r. w sprawie *Belgia przeciwko Komisji*, pkt 66; wyrok Trybuna?u z dnia 15 grudnia 2005 r. w sprawie *C?148/04 Unicredito Italiano*, Zb.Orz. s. I?11137, pkt 113).

352 Wobec tego brak wyra?nej wzmianki o ryzyku odzyskania pomocy nie mo?e stanowi? wyj?tkowej okoliczno?ci, która le?a?aby u podstaw uzasadnionych oczekiwa? co do prawid?owo?ci rozpatrywanych przepis?w.

353 Z ca?o?ci powy?szych rozwa?a? wynika, ?e skar??ce i popieraj?cy je interwenienci nie wykazali istnienia wyj?tkowych okoliczno?ci mog?cych sta? na przeszkodzie odzyskaniu rozpatrywanej pomocy.

W przedmiocie zarzutu dotycz?cego naruszenia zasady r?wnego traktowania

354 C?maras Oficiales de Comercio e Industria podnosz?, ?e w bardzo podobnych sprawach Komisja z urz?du bra?a pod uwag? okoliczno?ci powoduj?ce powstanie uzasadnionych oczekiwa? i rezygnowa?a z wymogu odzyskania pomocy. Podmioty te twierdz?, ?e naruszono zasad? r?wnego traktowania.

355 Należy stwierdzić, że ten dotyczący naruszenia zasady równego traktowania zarzut nie został podniesiony przez skarżące i nie ma związku z określonym przez nie przedmiotem sporu. Należy go zatem uznać za niedopuszczalny, zgodnie z orzecnictwem przywołanym w pkt 292 niniejszego wyroku.

356 W każdym razie, nawet gdyby zarzut ten uznany został za dopuszczalny, to nie jest on zasadny.

357 Poszanowanie zasady równości i niedyskryminacji wymaga, by porównywalne sytuacje nie były traktowane w sposób odmienny, a sytuacje odmienne nie były traktowane w sposób identyczny, chyba że jest to obiektywnie uzasadnione (zob. wyrok Trybunału z dnia 26 października 2006 r. w sprawie C-248/04 Koninklijke Coöperatie Cosun, Zb.Orz. s. I-10211, pkt 72 i przytoczone tam orzecznictwo).

358 Interwenienci nie wykazali jednak podobieństwa spornych systemów pomocy do systemów rozpatrywanych w decyzjach, na które się powołują i w których Komisja postanowiła nie nakazywać zwrotu pomocy.

359 W decyzjach tych Komisja stwierdziła bowiem, że odstąpienie od odzyskania pomocy uzasadnione jest okolicznościami, które mogły wzbudzić uzasadnione oczekiwania co do prawidłowości badanych systemów i które wzięła ona pod uwagę. Komisja uwzględniła w szczególności okoliczności, że w odniesieniu do przepisów analogicznych do systemów rozpatrywanych w tych decyzjach, w innych decyzjach uznała ona, że przepisy te nie stanowiły pomocy państwa, co uzasadniało brak obowiązku odzyskania (decyzje 2003/81, 2004/76, 2003/438 i 2003/512; zob. pkt 288 niniejszego wyroku). W niektórych przypadkach wzięła ona także pod uwagę okoliczności, że zainteresowane państwo członkowskie nie miało żadnego wpływu na czas trwania postępowania (decyzja 2001/168; pkt 288 niniejszego wyroku), bądź okoliczności, że sam beneficjent rozpatrywanego systemu nie uważa, że sporna korzyść została mu przyznana i że w tej sytuacji odzyskanie byłoby bezcelowe (decyzja 2003/81; zob. pkt 288 niniejszego wyroku).

360 Nie jest tak w przypadku zaskarżonych decyzji, w których Komisja podkreśla, że – wręcz przeciwnie – przesłanki umożliwiające powoływanie się na zasadę ochrony uzasadnionych oczekiwań nie zostały spełnione (pkt 74 i 75 decyzji 2002/820; pkt 81 i 82 decyzji 2003/27 i 2002/894), co potwierdził Sąd (zob. pkt 310–353 niniejszego wyroku). Przywołane przez interwenientów decyzje Komisji dotyczą zatem przepisów i sytuacji odmiennych od tych, które rozpatrywane są w niniejszej sprawie.

361 Dlatego zarzut mówiący o tym, że poprzez wprowadzenie nakazu odzyskania rozpatrywanej pomocy zaskarżone decyzje naruszają zasadę równego traktowania, nie zasługuje na uwzględnienie.

362 Zarzut ten należy zatem odrzucić jako niedopuszczalny, a w każdym razie oddalić jako bezzasadny.

363 Skarżące w sprawach od T-227/01 do T-229/01 podnoszą wreszcie, że obowiązek zwrotu niezgodnej z prawem pomocy należy ograniczyć do inwestycji realizowanych po dacie ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym decyzji o wszczęciu formalnych procedur dochodzenia.

364 Ponieważ argument ten, przedstawiony w kontekście zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań, dotyczy kwestii proporcjonalności odzyskania pomocy, zostanie on rozpatrzony w ramach analizy zarzutu dotyczącego proporcjonalności zaskarżonych decyzji (zob. pkt 366 i nast.

niniejszego wyroku).

365 W związku z powyższym zarzut dotyczący uchybień proceduralnych, naruszenia zasad pewności prawa, dobrej administracji, ochrony uzasadnionych oczekiwań i równego traktowania należy w całości oddalić.

F – W przedmiocie zarzutu dotyczącego naruszenia zasady proporcjonalności (sprawy od T-227/01 do T-229/01)

1. Argumenty stron

366 Skarżące w sprawach od T-227/01 do T-229/01 utrzymują, że obowiązek zwrotu pomocy jest nieproporcjonalny. Podnoszą one, że odzyskanie pomocy nie powinno mieć miejsca w odniesieniu do przedsiębiorstw wytwarzających produkty przeznaczone wyłącznie na rynek lokalny oraz przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorach zamkniętych dla konkurencji. W zaskarżonych decyzjach należy o takę ograniczyć obowiązek zwrotu pomocy do kwot przekraczających maksymalne limity pomocy regionalnej przyznane hiszpańskiemu Krajowi Basków.

367 Ponadto podnoszą one, że obowiązek zwrotu niezgodnej z prawem pomocy należy o ograniczyć do inwestycji realizowanych po dacie ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym decyzji o wszczęciu formalnych procedur dochodzenia.

368 Twierdzą one nadto, iż istniały inne, mniej restrykcyjne aniżeli odzyskanie pomocy, sposoby przywrócenia dawnego stanu rzeczy. W związku z tym Komisja nie mogła nakazać odzyskania pomocy, skoro państwo członkowskie uważało, że będzie to bardziej restrykcyjne niż podjęcie innych działań. Według skarżących art. 14 ust. 1 rozporządzenia nr 659/1999, który przewiduje odzyskanie pomocy niezgodnej ze wspólnym rynkiem, dotyczy subwencji i nie może zostać automatycznie zastosowany do pomocy mającej postać selektywnego przepisu podatkowego.

369 W celu umożliwienia państwu członkowskiemu wyboru najwłaściwszego rozwiązania, Komisja powinna była określić w przybliżeniu minimalny próg wartości inwestycji, który pozwalałby uniknąć kwalifikacji rozpatrywanych Normas Forales jako pomocy państwa.

370 W związku z tym należy stwierdzić nieważność art. 3 zaskarżonych decyzji.

371 Komisja wnosi o oddalenie tego zarzutu.

2. Ocena Sądu

372 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem uchylenie pomocy przyznanej bezprawnie poprzez wydanie jej zwrotu stanowi logiczną konsekwencję stwierdzenia jej niezgodności z prawem. W związku z tym odzyskanie przyznanej niezgodnie z prawem pomocy państwa w celu przywrócenia dawnego stanu rzeczy nie może zasadniczo zostać uznane za środek nieproporcjonalny do celów postanowień traktatu w dziedzinie pomocy państwa (ww. w pkt 311 wyrok z dnia 14 stycznia 1997 r. w sprawie Hiszpania przeciwko Komisji, pkt 47; ww. w pkt 111 wyrok z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie C-298/00 P Włochy przeciwko Komisji, pkt 75).

373 Poprzez zwrot pomocy beneficjent traci korzyść, którą uzyskał na rynku względem swych konkurentów oraz przywrócony zostaje stan rzeczy sprzed wypłaty pomocy (wyrok Trybunału z dnia 4 kwietnia 1995 r. w sprawie C-350/93 Komisja przeciwko Włochom, Rec. s. I-699, pkt 22). Ta funkcja zwrotu pomocy oznacza, że co do zasady – o ile nie zachodzą okoliczności wyjątkowe – Komisja nie może nadużywać swych uznanych w orzecznictwie Trybunału uprawnień

dyskrecjonalnych, gdy zwraca się ona do państwa członeckiego z żądaniem odzyskania kwot wypłaconych tytułem niezgodnej z prawem pomocy, ponieważ przywraca ona jedynie dawny stan rzeczy (ww. w pkt 142 wyrok z dnia 17 czerwca 1999 r. w sprawie Belgia przeciwko Komisji, pkt 66; wyrok z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie C-310/99 Włochy przeciwko Komisji, Rec. s. I-2289, pkt 99).

374 Nie ulega wątpliwości, że zasada proporcjonalności wymaga, aby akty instytucji wspólnotowych nie wykraczały poza zakres właściwy i konieczny dla realizacji zamierzonych celów, przy czym tam, gdzie istnieje możliwość wyboru spośród wielu właściwych środków, należy stosować najmniej restrykcyjne (wyroki Trybunału: z dnia 17 maja 1984 r. w sprawie 15/83 Denkavit Nederland, Rec. s. 2171, pkt 25; z dnia 11 lipca 1989 r. w sprawie 265/87 Schröder HS Kraftfutter, Rec. s. 2237, pkt 21).

375 Jednakże odzyskanie niezgodnej z prawem pomocy – skoro ma ono na celu przywrócenie dawnego stanu rzeczy – nie może co do zasady zostać uznane za środek nieproporcjonalny do celów postanowień traktatu w dziedzinie pomocy państwa. Środek taki – nawet jeżeli zostanie wprowadzony w życie dopiero po przyznaniu kwestionowanej pomocy – nie może zostać uznany za sankcję nieprzewidzianą przez prawo wspólnotowe (ww. w pkt 148 wyrok w sprawie CETM przeciwko Komisji, pkt 164).

376 W świetle tych zasad żaden z argumentów przedstawionych przez skarżące w niniejszej sprawie nie pozwala uznać, że obowiązek odzyskania pomocy byłby nieproporcjonalny do celów traktatu.

377 Przede wszystkim, skoro władze hiszpańskie uznały, że dostarczanie zażądanych przez Komisję w jej decyzjach w sprawie wszczęcia formalnej procedury dochodzenia informacji dotyczących decyzji w sprawie przyznania ulg podatkowych nie jest konieczne (zob. pkt 24 niniejszego wyroku), Komisji nie można zarzucać, że obowiązek odzyskania pomocy nie został uchylony w odniesieniu do pewnych przedsięwzięć bądź pewnych sektorów.

378 Twierdzenie skarżących, że w zaskarżonych decyzjach obowiązek zwrotu korzyści uzyskanych w wyniku przyznania ulg podatkowych należy ograniczyć do inwestycji realizowanych po dacie ogłoszenia decyzji o wszczęciu formalnych procedur dochodzenia, czyli po dniu 4 grudnia 1999 r. w odniesieniu do prowincji Vizcaya i Guipúzcoa oraz po 11 marca 2000 r. w odniesieniu do prowincji Álava, tak nie jest w żaden sposób uzasadnione, gdyż rozpatrywana pomoc jest niezgodna z prawem ab initio i nie zostało w niniejszej sprawie wykazane istnienie żadnej okoliczności wyjątkowej, która uzasadniałaby odstąpienie od odzyskania pomocy (zob. pkt 353 niniejszego wyroku).

379 W odniesieniu do międzysektorowych systemów pomocy, wobec niedostarczenia w toku postępowania administracyjnego bardziej szczegółowych informacji, zaskarżonych decyzji nie można uznać za nieproporcjonalne na tej podstawie, że nie określono w nich dokładniej zakresu obowiązku odzyskania rozpatrywanej pomocy. W tym względzie należy stwierdzić, że zaskarżone decyzje, których sentencje należy interpretować – w stosownym przypadku – przy uwzględnieniu okoliczności, które doprowadziły do ich wydania (wyrok Trybunału z dnia 15 maja 1997 r. w sprawie C-355/95 P TWD przeciwko Komisji, Rec. s. I-2549, pkt 21), wspominają wyraźnie o „możliwości uznania pomocy indywidualnej za zgodną ze wspólnym rynkiem, czyściwo lub w całości, ze względu na jej konkretne cechy, w ramach późniejszej decyzji Komisji bądź na podstawie rozporządzeń ustanawiających wyłączenia”.

380 Ponadto, wbrew twierdzeniom skarżących, art. 14 rozporządzenia nr 659/1999 nie wprowadza rozróżnienia ze względu na to, czy rozpatrywany środek pomocowy ma postać subwencji, czy ulgi podatkowej; w orzecznictwie stosowane są te same zasady, tak w dziedzinie

odzyskiwania korzyści uzyskanych wskutek przyznania ulg podatkowych (ww. w pkt 351 wyrok w sprawie Unicredito Italiano, pkt 113). Odzyskanie niezgodnej z prawem pomocy w drodze zwrotu stosownych kwot stanowi zatem w tym przypadku najbardziej odpowiedni środek zapewniający neutralizację skutków zakłóceń konkurencji wywołanych spornymi ulgami podatkowymi i przywróceniem dawnego stanu rzeczy w dziedzinie konkurencji.

381 Do Komisji należy wreszcie ustalenie w zaskarżonych decyzjach minimalnego progu inwestycji, który pozwalałby w tym przypadku uniknąć kwalifikacji jako pomocy państwa. Kwestia ta winna być także przedmiotem dialogu między władzami hiszpańskimi a Komisją, prowadzonego w ramach zgłoszenia rozpatrywanych systemów, które powinno mieć miejsce przed ich wprowadzeniem w życie.

382 W związku z tym zarzut dotyczący naruszenia zasady proporcjonalności należy oddalić jako bezzasadny.

383 Wobec powyższego skargę należy w całości oddalić.

W przedmiocie kosztów

384 Zgodnie z art. 87 § 2 regulaminu kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę.

I – Sprawy od T-227/01 do T-229/01

385 Ponieważ argumenty i zarzuty podniesione przez skarżące – czyli Territorio Histórico de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya i Territorio Histórico de Guipúzcoa, a także Comunidad autónoma del País Vasco – w sprawach od T-227/01 do T-229/01 nie zostały uwzględnione, należy obciążyć je, poza ich własnymi kosztami, także kosztami poniesionymi przez Komisję i Comunidad autónoma de La Rioja, zgodnie z żądaniem tych ostatnich.

386 Interwenienci – Confebask i Cámaras Oficiales de Comercio e Industria – ponoszą swe własne koszty.

II – Sprawy T-265/01, T-266/01 i T-270/01

387 Ponieważ argumenty i zarzuty podniesione przez Confebask w sprawach T-265/01, T-266/01 i T-270/01 nie zostały uwzględnione, należy obciążyć je, poza ich własnymi kosztami, także kosztami poniesionymi przez Komisję i Comunidad autónoma de La Rioja, zgodnie z żądaniem tych ostatnich.

Z powyższych względów

Sąd (pięta izba w składzie powiększonym)

orzeka, co następuje:

- 1) **Sprawy od T-227/01 do T-229/01, T-265/01, T-266/01 i T-270/01 zostają połączone w celu wydania wyroku.**
- 2) **Skargi zostają oddalone.**
- 3) **W sprawach od T-227/01 do T-229/01:**

– Territorio Histórico de Álava – Diputación Foral de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya – Diputación Foral de Vizcaya, Territorio Histórico de Guipúzcoa – Diputación Foral de Guipúzcoa i Comunidad autónoma del País Vasco ? Gobierno Vasco ponosz? w?asne koszty, a tak?e koszty poniesione przez Komisj? i Comunidad autónoma de La Rioja;

– Confederación Empresarial Vasca (Confebask), Cámara Oficial de Comercio e Industria de Álava, Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Vizcaya i Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Guipúzcoa ponosz? w?asne koszty;

4) W sprawach T?265/01, T?266/01 i T?270/01 Confebask ponosi w?asne koszty, a tak?e koszty poniesione przez Komisj? i Comunidad autónoma de La Rioja.

Vilaras

Martins Ribeiro

Dehousse

Šváby

Jürimäe

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 9 wrze?nia 2009 r.

Podpisy

Spis tre?ci

Ramy prawne

I – Prawo wspólnotowe

II – Prawo krajowe

A – Ulga podatkowa wprowadzona na mocy przepisów podatkowych Territorio Histórico de Álava

B – Ulgi podatkowe wprowadzone na mocy przepisów podatkowych Territorio Histórico de Vizcaya i Territorio Histórico de Guipúzcoa

Okoliczno?ci faktyczne le??ce u podstaw sporów

Zaskar?one decyzje

Post?powanie

??dania stron

I – W sprawach od T?227/01 do T?229/01

II – W sprawach T?265/01, T?266/01 i T?270/01

Co do prawa

I – W przedmiocie dopuszczalno?ci skarg

A – W przedmiocie dopuszczalno?ci skarg w sprawach od T?227/01 do T?229/01

1. W przedmiocie dopuszczalno?ci skarg o stwierdzenie niewa?no?ci w sprawach od T?227/01 do T?229/01

a) Argumenty stron

b) Ocena S?du

2. W przedmiocie dopuszczalno?ci interwencji Confebask w sprawach od T?227/01 do T?229/01

a) W przedmiocie legitymacji Confebask do wyst?pienia z interwencj?

b) W przedmiocie dopuszczalno?ci przedstawionych przez Confebask uwag interwenienta

Argumenty stron

Ocena S?du

B – W przedmiocie legitymacji Confebask do wniesienia skarg o stwierdzenie niewa?no?ci w sprawach T?265/01, T?266/01 i T?270/01

1. Argumenty stron

2. Ocena S?du

II – W przedmiocie zasadno?ci skarg

A – W przedmiocie zarzutu dotycz?cego braku pomocy pa?stwa w rozumieniu art. 87 WE (sprawy T?265/01, T?266/01 i T?270/01)

1. W przedmiocie cz??ci pierwszej zarzutu, dotycz?cej braku uszczuplenia wp?ywów podatkowych

a) Argumenty stron

b) Ocena S?du

2. W przedmiocie cz??ci drugiej zarzutu, dotycz?cej braku zak?ócenia konkurencji i wp?ywu na wewn?trzwspólnotow? wymian? handlow?, a tak?e braku uzasadnienia

a) Argumenty stron

b) Ocena S?du

3. W przedmiocie cz??ci trzeciej zarzutu, dotycz?cej ogólnego charakteru przepisów podatkowych

a) Argumenty stron

b) Ocena Sądu

4. W przedmiocie czwartej zarzutu, dotyczącej kwestii uzasadnienia środków podatkowych rodzajem i ogólną strukturą systemu podatkowego

a) Argumenty stron

b) Ocena Sądu

5. W przedmiocie zarzutu dotyczącego braku zastosowania do rozpatrywanych środków postanowień art. 87 WE

B – W przedmiocie zarzutu dotyczącego rzekomej niezgodności Normas Forales ze wspólnym rynkiem (sprawy T-265/01, T-266/01 i T-270/01)

1. Argumenty stron

2. Ocena Sądu

C – W przedmiocie zarzutu dotyczącego nadużycia władzy (sprawy T-265/01, T-266/01 i T-270/01)

1. Argumenty stron

2. Ocena Sądu

D – W przedmiocie zarzutu dotyczącego kwalifikacji rozpatrywanej pomocy jako istniejącej (sprawy T-265/01, T-266/01 i T-270/01)

1. Argumenty stron

2. Ocena Sądu

E – W przedmiocie zarzutu dotyczącego uchybień proceduralnych oraz naruszenia zasad pewności prawa, dobrej administracji, ochrony uzasadnionych oczekiwań i równego traktowania (sprawy od T-227/01 do T-229/01, a także T-265/01, T-266/01 i T-270/01)

1. W przedmiocie zarzutu dotyczącego uchybień proceduralnych

a) Argumenty stron

b) Ocena Sądu

2. W przedmiocie zarzutu dotyczącego naruszenia zasad pewności prawa i dobrej administracji, zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań i zasady równego traktowania

a) Argumenty stron

b) Ocena Sądu

W przedmiocie zarzutu dotyczącego naruszenia zasad pewności prawa i dobrej administracji, ze względu na czas trwania badania wstępnego

W przedmiocie zarzutu dotyczącego naruszenia zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań

- W przedmiocie argumentu dotyczącego decyzji 93/337
- W przedmiocie argumentu dotyczącego systemów z 1993 r. i podejścia przyjętego wobec nich przez Komisję
- W przedmiocie argumentu dotyczącego czasu trwania postępowania
- W przedmiocie argumentu dotyczącego braku w decyzjach o wszczęciu formalnych procedur dochodzenia wzmianki o obowiązku zawieszenia stosowania spornych przepisów podatkowych i ryzyku odzyskania pomocy

W przedmiocie zarzutu dotyczącego naruszenia zasady równego traktowania

F – W przedmiocie zarzutu dotyczącego naruszenia zasady proporcjonalności (sprawy od T-227/01 do T-229/01)

1. Argumenty stron

2. Ocena Sądu

W przedmiocie kosztów

I – Sprawy od T-227/01 do T-229/01

II – Sprawy T-265/01, T-266/01 i T-270/01

* Język postępowania: hiszpański.